

Remzi Kaptan

Alevilik ve Alevilere

Dair Düşünceler

1

Remzi Kaptan

Alevilik ve Alevilere

Dair Düşünceler

1

2014

Alevilik ve Alevilere Dair Düşünceler 1 adlı bu çalışma Remzi Kaptan'ın çeşitli zamanlarda yazdığı yazılardan ve yaptığı sohbetlerden derlenmiştir.

Remzi Kaptan, kişilik bilincine ulaşıktan sonra tercihini Alevilik yoluna hizmetten yana yaptı. Bu tercihin gereği olarak Alevilik yoluna hizmetini sürdürmeye devam ediyor.

İletişim için: remzi.kaptan@yahoo.com

Alevilik İnanmaktır; Allah'a inanmaktır. Yüce, sınırsız, sonsuz varlığın bir parçası olduğuna inanmaktır. Başta Hz. Peygamber olmak üzere peygamberlere inanmaktır. Hz. Ali'ye, Ehlibeyt'e, 12 imamlara, Hacı Bektaş Veli'ye, Pir Sultan Abdal'a, cümle Kamil İnsanlara inanmaktır. İnanmak, güvenmektir. Varlığını inandığıyla hemhal edip buluşturmaktır/buluşturmak istemektir.

Alevilik Yol'dur; Asırlardır binlerce erenin hizmet ettiği, sayısız insanı nihai menziline götüren, hiç bir yanlışla yönlendirmeyen, işaretleri dosdoğru olan, insanı kurtuluşa götüren yoldur. Bu yoldaki işaretlere dikkat edenlere darlık yoktur. Onlar her daim hedefleri üzerindedirler. Bu yolda yoldaş olana ne mutlu.

Alevilik Anlamaktır; Bir bütün halinde yaşamı, evreni, insanı ve bütün bunlarla ilintili ne varsa anlamaktır/anlamaya çalışmaktır. İnsanın kendisini anlamasıdır. Sonuçların sebeplerine ulaşılmasıdır Alevilik. Alevilik varoluşa en değerli karşılığı anlayarak vermektir.

Alevilik Bilinçtir; Tarih ve toplum bilincidir. Dünyü bilmek, bu günü en anlamlı şekilde yaşamak ve yarını en ideal şekilde planlamaktır. İnsana/halka hizmetin Hakka hizmet olduğunun bilincidir. İnsan olmanın ne manaya geldiğinin bilincidir. 'Hizmet Hak içindir' bilinciyle tarihe ve topluma en güzel katkıyı sağlayarak yön vermektir.

Alevilik Gelişmektir; Gelişmenin sınırı yoktur. Yobazlığa karşı olduğu gibi yozluğa da karşı gelerek gelişmektir. Düşüncede derinleşerek gelişmektir. Hizmet ederek gelişmektir. Ham Ervahlıktan çıkıp olgunlaşarak gelişmektir. Bilgi de, duyguda gelişmektir. Her manada daha iyisi için gelişmek bir ileri aşamaya ulaşmaktır.

Alevilik Barışmaktır; En başta insanın kendisiyle, doğayla ve diğer insanlarla barışması, barışık bir şekilde yaşamasıdır. Saygı ve hoşgörüyü esas alarak, karşısındakinin her hakkına riayet ederek; savaşın, düşmanlığın ve acının yerine barışın esas alındığı duygu ve düşüncesiyle yaşamaktır. Barışın hakim olduğu, Alevilikteki tabirle her işin 'Rızalıkla' hal edildiği bir yaşamın adıdır Alevilik.

Alevilik Gelecektir; Geçmişte ve günümüzde olduğu gibi gelecek çağlarda da insanların daha mutlu, huzurlu, müreffeh, anlamlı bir hayatın sahibi olmalarıdır. Neticede insan soyunun bu günden daha da gelişmiş olarak varlığını sürdürmesi, bu günlerin verimli şekilde yaşanmasına bağlıdır. Geleceğin insanı bu günün insanının başta kalıtımsal, kültürel olmak üzere her anlamda devamıdır. Geleceğin -şartları da en uç noktaya kadar zorlayarak- mükemmel olarak tasarlanmasıdır. Geleceğin geleceğinde aynı şekilde düşünülmesidir. Bu günden başlayarak geleceğin garanti altına alınmasıdır.

Alevilik Sevgidir; Erenlerinde buyurduğu gibi, dini, dili, rengi, cinsiyeti, ulusu, sınıfı, statüsü, ne olursa olsun yaratılanı yaratanıdan ötürü sevmektir. İnsan sevgiden zuhur etmiştir. Sevgiden bütün güzellikler meydana gelmiştir/geliyor/gelecektir. Sevgi var olmaktır, her dem yaşamaktır. Sevmek, saygı ile paralel, eşit düzeydedir. Sevmek saygı duymaktır. Saygı duymak, farklılığı zenginlik olarak görmek, herkese aynı nazarla bakmaktır. Sevgi ve saygı ile yaklaşan asla dışlayıcı, hır görücü, aşağılayıcı, ayrımcı olmaz. Adaleti, paylaşımı, kardeşliği hayatın her alanında, yaşamın her anında yansıtır.

Alevilik Ahlaktır; Ahlaksızlık, yalnızca bazı insani bedensel ihtiyaçların kötü şekilde kullanılması değildir. Ahlak, hak yememektir. Hak yememek, haksızlığa karşı olmaktır. Ahlak, yardım istenildiğinde yardım etmektir. Ahlak, düşmanlığı mahkum etmek, dostluğu/kardeşliği oluşturmaktır. Ahlak, kendisine yapıldığında hoş görmeyeceğini başkasına yapmamaktır. Ahlak, dedikodudan, gıybetten, yalandan, ihanetten uzak durmaktır. Ahlak, nefsinin silmek yerine, bilmektir. Nefsinin bilmek, bataklığa sapmadan yolunu sürmektir. Ahlak, beline olduğu kadar diline, eline, işine, aşına, eşine sahip olmak, sadık kalmaktır.

Alevilik Paylaşımıdır; Başta maddiyat olmak üzere bütün güzellikleri kardeşçe paylaşımıdır. paylaştıkça artan bilgiyi, paylaştıkça anlam kazanan maddiyatı paylaşımıdır. Paylaşım, sömürüyü red etmektir.

Alevilik Bilimdir; 'Bilimden gidilmeyen yolun sonunun karanlık olduğu', bilimin -diğer alanlarla beraber- esasında kendini bilmek olduğu, kendini bilmenin ise yaşamı, evreni, insanı bilmek olduğu gerçeğidir.

Alevilik Sanattır; Edebiyat, sinema, müzik ve daha başka dalları ile sanat; duygu ve düşüncenin en etkili/güzel şekilde yansıtılmasıdır. Sanat, hayatı anlamına uygun yaşamada en önemli unsurlardan biridir. Salt müzik, edebiyat, resim değil, bir bütün olarak sanat eğitimidir, yakınlaşmadır, ortak noktalar oluşturma ve bu noktalarda buluşmadır. Başka boyutlara ulaşma ve o boyutlardan da ötelere, ötelerin ötesine gitmedir.

Neden Aleviyiz?

Yaşamı, evreni, dünyayı, insanı ve bütün bunlarla ilintili ne varsa; doğru tanımlamak, kavramak, anlamak için Aleviyiz!
Yaşamı doğru bir şekilde yaşamak için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Kuran'ı kutsal kitap. Hz. Muhammed'i peygamber, Hz. Ali'yi ve On İki imamları rehber, Hacı Bektaş Veli'yi Hünkar, Pir Sultan Abdal'ı Pir olarak bildiğimiz için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Asırlardır yok edilmek istenen, baskılara, katliamlara, iftiralara maruz kalan mazlum bir toplumun, haksızlığa ve zalimliğe boyun eğmeyen bir toplumun üyesi olmak için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Elimize, belimize, dilimize sahip olmak için,
Aşımıza, işimize, eşimize sadık olmak için,
Özümüze, gözümüze, sözümüze bağlı kalmak için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Asırlardır insanlığa ışık tutan erenlerin, evliyaların, cümle kamil insanların şerefli ve aydınlık yolunda yürümek için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Yozlaşıp değerlerimize yabancılaşmamak için,
Yobazlaşıp gerici gelenekleri inanç diye bilmemek için,
Serçeşmeden yoksun kalmamak için,
Yoksul olmamak için Aleviyiz!

Aleviliğe İnanmak Gericilik midir?

Aleviliğe inanmak, Alevi inancının ibadetlerini elden geldiğince, şartlar elverdiğince uygulamak, Alevilik değerlerinin yer yüzünden yok olmaması için çalışıp çaba göstermek, örgütlenmek, cemevlerinde, derneklerde hizmet etmek, Aleviliği çocuklara öğretmek gericilik midir?

Değildir.

Ama bazı çok bilmiş ukala tiplere göre, ideolojik saplantılara takılıp kalmış olan, yaşam, evren, insan gerçekliğinden uzak ve inanca dair temel bilgilerden yoksun olduğu halde yoksunluklarını bile bilmeyecek kadar kof şişkin egoya sahip tiplere göre Aleviliğe inanmak ve bu inanmanın gereğini asgari düzeyde yerine getirmek gericiliktir.

İnanmamak otomatik olarak ilerencilik değildir. Herkes inanmak zorunda değildir. Kişi kendi özgür iradesi ile inanıp inanmayacağını seçebilir ve bu doğrultuda yaşamına yön verebilir. Hatta bu seçiminin haklılığını başkalarını incitmeden, kırmadan ve hakaret etmeden de istediği şekilde ve özgürlükte dile getirebilir, savunabilir. Ancak bu durumda bile Aleviliğe inanmayı cahillikle, gericilikle açıklamak kabul edilemezdir. Yine her inanmayı otomatik olarak gelişmiş, kendini aşmış, bilgi ve kültür noktasında, yaşam biçimi manasında en üst boyuta varmış ve inanan Alevinin –her anlamda- fersah fersah ilerisinde bir konuma koymak da yaşam gerçekliğine ters bir durumdur.

Ne yazık ki bazı kimseler Aleviliğe inanmayı cahillikle, gericilikle, yetmez ve eksiklikle, kendini aşamamakla, kültürsüzlükle açıklıyor ve bu açıklamanın neticesinde Alevi inancına, ibadetlerine, değerlerine saldırıp bu ibadetleri uygulayan Alevileri küçümsüyor, bir noktada

hakaret ediyorlar. Kendileri de bu durumda ilerici, kendilerini aşmış, yaşamın sırrını çözmüş kimseler oluyor.

Bu belirlemelerin doğru olmadığı gün gibi açıktır.

Bu kimselere ne söylesek boş. Çünkü onlar “kendilerini aşmış, her şeyin ayırdın da ve bilincinde, yaşamı fethetmiş, bilgi ve kültür olarak en üst seviyeye ulaşmış kimselerdir?!”. Öyle olmadığı halde onlar en azından kendileri öyle görüyorlar. Gördükleri içinde biz “zavallı Alevilere” acıyor, bizleri cem ibadeti yaptığımız için, Muharrem orucu, Hızır orucu tuttuğumuz için, Ehlibeyte ve onların şahsında temsil olunan değerlere inandığımız için, bir yaratana inandığımız için bizleri geri, cahil ve zavallı görüyorlar.

Bu tipler yaşamın gerçekliğinden kopuk oldukları halde kendilerini çok akıllı, bilgili ve hatta aydın sanan tiplerdir. Yer yüzünde var olan hiç bir şeyi doğru bulmaz ve değerli görmezler. Her zaman ve şart altında mutlaka bir eleştirileri vardır.

Kendileri zerre kadar bir üretimin, yaratımın sahibi olmadıkları halde emek verilerek, mücadele edilerek ortaya çıkan değerleri de beğenmez, her fırsat ve imkanda bu üretimlere abuk subuk teorilerle, yaşam gerçekliğinde karşılığı olmayan teorilerle saldırırlar.

Kendi bireysel yaşamlarındaki korkunç tutarsızlıklara ve başarısızlıklarına aldırış etmeksizin, bin bir emekle bu günlere getirmiş olduğumuz ve şimdide yaşatmak için canhıraş bir çaba harcadığımız inancımız Aleviliğe inanmayı da gericilik olarak nitelendiriyorlar.

Bu tip kişilerin sözlerinde, eylemlerinde hayatta ve toplumda bir karşılığı yok. Böyle olmasına rağmen yinede bunlara cevap vermek zorunlu ve gereklidir. İki nedenden ötürü öyledir. Birincisi sinek küçüktür ama mide bulandırır, ikincisi ise bu tür kişilerin sözlerini

Aleviliğe ve Alevilere karşı kullanmaktan çekinmeyen Alevi karşıtlarının çabalarını boşa çıkarmak için gereklidir.

Tekrar edelim: Aleviliğe inanmak ve bunun sonucunda gerekenleri yerine getirmek gericilik değildir. Bilakis, Aleviliğe inanmak ve inancın gereklerini yerine getirmek öyle her babayiğidin yapacağı bir şey olmadığından, bedel ve sağlam bir ikrar gerektirdiğinden, tarih ve toplum bilinci gerektirdiğinden, Hak ve hakikatin sırrına ulaşma arzusu taşıdığından dolayı ilericiylik.

Kof düşünceli ve korkak olanların, egemenlerin her türlü saldırısıyla geriye püskürtülmüş olanların, üç günlük dünyevi başarılar için değer ve doğrularını satanların, moda olan düşüncelerin, ideolojilerin, inançların etkisinde kalanların inanmayacağı bir inançtır Alevilik.

Alevilik öyle bu tiplerin sandığı gibi dün oluşmuş, temel itikat ve ibadetleri tarihsel şartlar neticesinde şekillenmiş ve günümüzde geçerliliği olmayan bir inanç değildir.

Aleviliğin tarihi sembolik olarak ilk insanla başlar, insanlaşmaya başlar. Öyle tarihsel şartların zorlamasıyla veya başka koşulların dayatmasıyla ortaya çıkmamıştır.

İnsanın kodlarında, genlerinde var olan gerçeğe ulaşma, gerçeğe buluşma, gerçekleşmenin/hakikatin kendisi olma isteğinin inancıdır Alevilik.

Alevilik her zaman ve her çağda ilericiylik. Dün Aleviliğe inanmak dünün şartlarında ilericiylik, bu günde ilericiylik ve Aleviliğe inanmak yarında ilericiylik olmaya devam edecektir.

Neden Aleviliğe inanmak gericilik değilde ilericiylik?

İnsan her zaman gerçeği arama ve gerçeğe ulaşp gerçeğin kendisi olmak istemektedir. Bu her zaman ve her çağda böyledir.

Her insan bunu, “Güruhu Nacilerden” olmayı ister mi? Her insan gerçeklerin yakıcılığına dayanabilir mi?

Hayır, her insanın yapacağı bir şey değildir bu. Çünkü Hallac-ı Mansur, Seyyid Nesimi örneklerinde olduğu gibi korkunç bedeller gerektirmektedir bu istek.

Teknolojik ve başka gelişmelerle insanlık göreceli olarak geliyor. Temel soru ve sorunlarda ise insanoğlu binlerce yıl öncesinden bile daha geri bir konumdadır. Bu hep böylede olacaktır. İnsanoğlu tümünden, toptan olarak hakikatin sırrına vakıf olamayacaktır. O sebepten insanlık teknolojik olarak ne kadar gelişirse gelişsin **temel varoluş sorusuna ve sorunlarına her zaman muhatap kalacaktır. Bu soruların cevapları ve sorunların çözümleri de Alevilik inancında mevcut olduğu içinde Alevilik her zaman için ilericiliktir.**

Bunu söylerken öyle üç-beş tane kendi inanç gerçekliğinin zerre kadar bilincinde olmayan gariban Alevi inançlı kimsenin düşünsel boyutuna ve inancı uygulamadaki yetersizliğine bakıp Aleviliğin sadece o kişilerin algılamaları ve uygulamalarından ibaret olduğu yanılgısına düşülmesin.

Asırların getirmiş olduğu korkunç baskıların neticesinde Alevilik inancımızı tam manasıyla tüm Aleviler olarak uygulayamıyoruz. Ancak bizlerin uygulayamaması bu inancın insanlığın temel soru ve sorunlarına cevaplar ve çözümler getirdiği gerçeğini yadsımamalı.

Aleviliğe inanmak gericilik değildir. Aksine insan olmanın gereklerindendir. İnsan olmak demek, görüntüde insan olmak değildir. Bütün olarak insan olmaktır. En önemlisi ruhta insan olmaktır. Ruhta insan olmak ise ham ervahlıktan çıkıp insan-ı kamil olmaktır. İnsan-ı kamil olmanın yolu da Alevilik inancından geçmektedir.

Alevilik, insanın/insanlığın temel varoluş sorularına cevap vermiş olduğundan ve insanı Hak ve hakikat sırrına ulaştırmayı esas aldığından dolayı bu yola inanmak gericilik, cahillik, kendi kendine yetmezlikle açıklanmayacak kadar önemli nedenlere, yaşamsal nedenlere dayanmaktadır.

O sebepten Alevileri ve Aleviliği az çok değerlendirmek istiyorsak, Aleviliğin inançsal boyutlarına farklı bir bakış açısıyla bakmak ve en önemlisi de art niyetsiz, ön yargısız bir şekilde anlam vermeye çalışarak bakmamız gerekiyor. Öyle bir bakış açısıyla bakıldığında çok çok farklı sonuçlar ortaya çıkacağı kesindir.

Alevilik Bir Sünni Tarikatı Değildir

Alevilik, Sünni daire içerisinde yer alan Nakşibendilik, Kadirilik ve daha başka başka adlarla var olan bir birinin benzeri bir tarikat değildir. Bırakalım Aleviliğin bir Sünni tarikatı olmasını Alevilik, Şiilik ve Sünnilikten ayrı, farklı bir inançtır.

Hiç bir tartışmaya mahal vermeyecek kadar açık olan bu gerçeklik bile ne yazık ki bilinçli bir şekilde tersyüz edilmeye çalışılıyor ve özellikle siyasi iktidar ve yandaşları tarafından ısrarla her yöntem kullanılarak Alevilik sıradan bir tarikat konumuna indirgenmeye çalışılıyor.

Cemevlerine ibadethane statüsü tartışmalarında bu daha çok dile getiriliyor. Tekke ve Zaviyeler Kanunu ekseninde yürütülen tartışmalar neticesinde bu kanunda yapılacak bir değişiklik ile cemevlerinin serbestisi, devletçe desteklenmesi noktasında cemevlerinin ibadethane boyutu göz ardı edilip cemevlerini Sünni tarikatların tekkesi konumuna indirgeme böylece kendi tarikatlarını meşrulaştırma ve aynı zamanda da Alevilerin en önemli sorunu olan cemevlerinin ibadethane statüsünde olmasının önü alınmak isteniliyor.

Tekke ve Zaviyeler Kanunun değiştirilmesi ile tarikatlara meşruluk aranırken Alevilerinde bu vesileyle daha özgür olacakları ve cemevlerinin Tekke ve Zaviyeler Kanunun değişmesi ile serbest olup devlet güvencesinde olacağı yalanı hiç utanılmadan adlarının önünde profesör, doktor, yazar, gazeteci, din adamı sıfatı olanlarca söylenebiliyor.

Yine hiç utanılmadan Alevilik inancı basit bir tarikat konumuna indirgeniyor ve Alevilerin ibadeti cem bu tarikatların yapmış oldukları zikir ayinleri ile eşdeğer görülüyor.

Aleviliği Sünni bir tarikat konumuna indirgeyenlerin amaçları kendi tarikatlarına meşruluğun yani sıra Aleviliği de tarikat konumuna

indirgeyerek, cem ibadetini bu tarikatların yapmış olduğu zikir ayinlerine indirgeyerek Alevileri asimle etmektir.

Osmanlıda oyun bitmediği gibi onların torunlarında da oyun bitmiyor. Alevilere yönelik sinsi ve kurnazlıkla bir politika yürütülüyor. Yani eskisi gibi kaba güç, öldürme, katliam esas alınmıyor. Yine bunlar yedekte tutulmakla beraber daha çok sinsilik ve kurnazlıkla gidiliyor. Alevilerin artık daha bilinçli olmaları ve kendi değerlerine sahip çıkmaları, özellikle cemevleri noktasında iddialı ve ısrarlı olmaları bunları bu tür sinsiliklere yönlendiriyor. Cemevi bu durumda inkar edilmiyor ancak Alevilere ibadet için caminin yolu gösteriliyor. Zikir içinse cemevinin yolu. Yani cemevi ibadethane statüsünde yine görülmüyor. Yine cem ibadet olarak kabul edilmiyor.

Aleviler olarak bu durumda kesinlikle tutarlı, açık, keskin ve net olmalıyız; Cemevleri bizlerin ibadethanesi, cem ise bizlerin toplu halde ifa ettiğimiz temel ibadetimizdir.

Alevilik, Sünniliğin bir alt kolu, tarikatı olmadığı gibi Sünnilikten farklı bir inançtır.

Bu gün herhangi bir ceme katılmak veya bu konuda tarafsızca yazılmış bir kaç kitap karıştırmak Aleviliğin Sünni daire içerisinde konumlanmayacak kadar ona zıt ve yaşamın tüm alanlarını kapsayacak kadar boyutlu olduğunu tüm gerçekliğiyle ortaya koyar.

O halde bu tür yamukluklara, ayak oyunlarına, dalaverelere gerek olmadan Alevilerin eşit yurttaşlıktan, insan olmaktan kaynaklanan temel insani haklarına saygı duyulmalı ve bu hakların alınması mücadelesinde köstek olmaktan vazgeçilmelidir.

Alevilik İslam İçimidir Dışı mıdır Tartışması Bir Tuzaktır

Toplumumuzu hayatın her alanında elemine etmek, kendilerine hizmet eder hale getirmek isteyenler tarafından ortaya atılmış olan ve ne yazık ki bizlerden bazılarında -oynanan oyunun farkında olmadan- olaya dahil olmasıyla iyice toplumumuzda gündemleşen Alevilik İslam içimidir, İslam dışı mıdır tartışması Alevilere yönelik büyük bir tuzaktır. Bu tartışmayı toplumumuzda gündemleştirenler amaçlarına önemli ölçüde ulaştılar.

Biz Alevilerin tarihten günümüze miras kalmış yığınla sorunu var. En başta inancımız hala anayasal güvence altında değil. İbadet yerlerimiz olan cemevelerimiz resmi olarak ibadethane statüsünde değiller. Egemen inanç mensupları hayatın her alanında bizi kısıkaca almış durumda ve her tür yöntemi kullanarak bizleri asimle etmeye devam ediyorlar. Yasaklı ve baskı altında olduğumuz için erkanımızı gerektiği gibi icra edip uygulamayoruz.

Baskı ve yasaklardan dolayı, egemen inanç mensuplarının inançlarını tek ve doğru inanç diye dayatmalarından dolayı daha yığınla sorunlarımız var. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi birde kendi içimizde bizleri daha da ayrıştıran, birliğe giden yolumuzu tıkayan ve gündemimizin değil ilk sırasında, sıralamada bile bulunmaması gereken bu tartışmadan dolayı ayrışıyoruz.

Başta inanç önderlerimiz olan dedelerimizin soylu çabaları ve bu yola aşık, bin bir zorluğa ve güçlüğe karşın bu yolun yaşaması için her tür fedakarlığı yapan yol aşıklarının çalışmasıyla oluşmuş olan birlikteliğimizde bu tartışmalardan dolayı zarar görüyoruz.

Burada oturup düşünmemiz gerekiyor. Aleviler olarak bu tartışmalardan zarar görüyorsak, peki bundan kazançlı çıkan kimdir?

Yola hizmet eden, bu yolun değerlerine az çok ilgi duyan iki insan yan yana geldiğinde bir birlerine yönelttikleri ilk soru şu oluyor: “sen Aleviliği İslam içimi görüyorsun yoksa İslam dışımı görüyorsun?” Ondan sonra başlıyor tartışmalar. Karşısındakinin görüşünü çürütmek için ortaya atılan tutarsız tezler, bir tanesi doğru dokuz tanesi yanlış bilgiler ve bunların sonucunda birlik olamamak, güç olamamak.

Öyle bir hale geldik ki, ön yargılarımız öyle derinleşti ki artık bir birimize tahammülümüz bile kalmadı. Alevi hoşgörüsünden, Alevi saygı ve edebinden eser kalmadı. En karşıtlarımıza dahi göstermiş olduğumuz saygıyı kendi insansımızdan esirger olduk. Böyle olmamız kimin işine yarıyor peki?

Aleviliği İslam içi görenleri otomatik olarak Türk-İslam sentezcilerinin kucağına attığımızın farkında mıyız acaba?

Aleviliği İslam dışı görenleri Yehova Şahitlerinin, ateistlerin, Hıristiyanların ve çeşitli ideolojik yapıların kucağına attığımızın farkında mıyız acaba?

Böyle yapmakla biz Aleviler sonuçta ne kazanmış olduk?

Birlik mi olduk, sorunlarımızı mı çözdük, daha bir gelişip erkanımızın tüm toplumumuzca bilinmesini mi sağladık, inancımızın insanlıkla buluşmasını mı sağladık? Hayır. Hiç birini yapmadık. Yapmadığımız gibi inancımız hala yasaklı, hala temel noktalarda dahi haklarımızı almış değiliz.

Biz böyle bir birimiz ile uğraşırken peki karşıtlarımız ne yaptı? Onlar elbette boş durmadı. Hayatın her alanını doldurdular. Onlara belkide yüzlerce yıl yetecek kadar alt yapı inşaa ettiler. Tüm kurum ve kuruluşlarda tamamen kökleştiler. Demek ki burada durup bir değil, bin kez düşünmemiz gerekiyor. Bizler bir birimizle uğraşırken, bizlere zerre kadar dahi yararı olmayan ve aslında gerçekliğimizle hiç

uyuşmayan tartışmalarla zamanımızı ve enerjimizi harcarken karşıtlarımız daha bir gelişip kök salmış durumdalar.

Alevilik İslam içimidir, İslam dışı mıdır tartışması bir tuzak ise bu tartışmaya nasıl yaklaşmalı ve nasıl bir tutum almalıyız?

Aleviliği İslam içi görende görmeyende cemi inkar ediyor mu? Muharrem orucunu, Hızır'ı, musahipliği, aşureyi, semahı, Hak Muhammed Ali'yi, Ehlibeyti, 12 imamları, Kerbela'yı, Pir Sultan'ı, Hacı Bektaş Veli'yi, 4 kapı 40 makamı ve daha benzer değer ve doğruları inkar ediyor mu? Etmiyor.

(Edenin Alevilikle bağı zaten tartışmalıdır.)

Aleviliği İslam içi görende görmeyende bu yukarıda sayılan ve sayılmayan temel noktaları inkar etmiyor. Aleviliği Alevilik yapanda zaten bu değerler ve doğrular değil mi? Öyledir. O Halde bu tartışmaların ne kadar bilinçli bir şekilde, toplumumuzun enerjisinin farklı kanallara olması için ortaya atıldığı bir kez daha açık şekilde ortaya çıkmış oluyor.

Bize göre İslamiyet eşittir Sünnilik değildir. Sünniliğin algısı ve uygulaması eğer İslamiyet ise bizlerin onlarla bir ilgisi yok. Oysa biliyoruz ki tek başına Sünnilik eşittir İslamiyet değildir. Sünniliğin kendisini tek başına İslamiyet olarak kabul ettirmiş olması bu gerçeği değiştirmiyor.

Alevilik, Sünnilikten ayrı ve farklı bir İslam inancıdır bize göre. İslamdan anladığımızda kelime olarak da bilindiği gibi barıştır, Hakka teslimiyettir, Nübüvveti ve Velayeti aynı nurun yansması olarak görmektir. Hakkın ademde, insan-ı kamilde tecelli etmesidir. İnsanın ham ervahlıktan çıkıp kemalet mertebesine ulaşarak insan-ı kamil olmasıdır. Rıza şehrinin hedefleyerek cümle toplumun kemalet mertebesine ulaştırılmasıdır. Bizlerin inandığı ve uyguladığı İslam

böyledir. Sünnilerin veya başkalarının bunu kabul edip etmemesi bizleri o kadar da ilgilendirmiyor. Zaten onlardan farkımızı ortaya koymuş ve kendimize Alevi demişiz.

Kimse Sünniliğin uygulamalarını bize İslam diye dayatamaz. Adı üzerinde Sünnilik. Sünniliğin, Sünnilik yerine İslam diye toptancı bir şekilde Sünniliğin kurallarını İslam diye ortaya koyması, bizlerin onları kabul etmesi anlamına gelmiyor.

Aleviliği Sünnilikten farklı bir İslam inancı olarak görmemiz, bizleri Türk-İslam sentezci yapmıyor. Emek düşmanı, halkların kardeşliğine karşıt ırkçı yapmıyor. Aksine, emekten yana, halkların kardeşliğinden yana, ırkçılığa karşı, tekçiliğe karşı yapıyor. Yolumuzun kuralları bunu emreder zaten.

Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini savunmak, inkar edileni sahiplenip savunmak için Aleviliği İslam dışı görmek gerekmiyor. Alevilik hiç bir ırkın tekelinde değildir. Siyasal olarak Türk-İslam sentezi denilen anlayış ile bizlerin bir bağlantısı olamaz. Diğer taraftan Aleviliği götürüp başka başka yerlere bağlamak, ideolojik yapıların arka bahçesi haline getirmek de kabul edilemez.

Aleviliği Sünnilikten ve Şiilikten ayrı bir İslam inancı olarak görenler otomatik olarak Türk-İslam sentezci değillerdir. Aleviliğin inanç vurgusunu esas alanlar diğer boyutları inkar etmiyorlar. Yine emek, halkların kardeşliği, eşitlik gibi insani değerleri ön plana alanların Aleviliğin inanç boyutunu inkar etmeleri, yok saymaları ve inanan, yola bağlı, cem ve benzer ibadet kurallarına dikkat çekenleri, bunu yaşayıp yaşatanları gericilikle yaftalamaları gerekmiyor.

Sözün özü: Alevilik bir inançtır. Öyle dün oluşmuş, basit, tarihsel ve en önemlisi de inançsal temeli olmayan bir inanç değildir. Aksine, asırların süzgecinden geçmiş ve insanlığa önemli katkılar sunmuş olan ve çabalarımızla daha da sunacak olan bir inançtır. Aleviliğin inanç

boyutunu yok saymak, inkar etmek ve sadece bir takım sosyal ve insancıl (hümanist) yönleri ile yorumlamak yanlıştır. Yine salt ibadet ve formel kurallarla sınırlamak da doğru değil. Bütüncülükli bir yaklaşımla ele alırsak aslında bu ve benzer tartışmaları kendiliğinden işlevsiz kılmış olacağız.

Elbette ki tartışmalar olacaktır. Çeşitli tezler ve görüşler aykırıda olsa tartışılacaktır. Buna kimsenin bir şey diyeceği yok. Ancak temel değerlerin yerinde oynatılması ve bunun bilinçli bir şekilde yapılması kabul edilemez. Bu tartışmada ortaya çıkanda bu oluyor. Bizler bu tartışmalarla enerji harcarken, bu tartışmayı gündemleştirenler ellerini ovuşturup kıs kıs gülüyorlar.

Yaklaşımımız oldukça nettir. Aleviliği bir yerlere bağlayıp etiketlemek ve kafamızdaki bu etikete göre değerlendirmek yerine var olan ve yürüyen erkanımıza bakarak Aleviliğin ne olduğu, nerenin içi veya dışı olduğu açıkça anlaşılır.

Cemevi Alevilerin ibadethanesidir

Hiç bir siyasi, teolojik, ideolojik yaklaşım bu gerçeği tersyüz edip yok sayamaz.

Alevilerin ibadethanesi cemevidir. Ve bazılarının sandıkları gibi cemevi öyle dün oluşmuş, tarihsel, toplumsal ve en önemlisi de inançsal manada yetersiz, desteksiz, altyapısız bir yapı değildir. Günümüz siyasi kuşatmalarının sonucunda bazı pratik eksikleri olmakla beraber cemevleri sağlam bir inançsal temele oturuyor. Bu sebepten aklı ve vicdanı olan herkesin bu durumu görüp ona göre asgari düzeyde cemevlerine saygı göstermesi ve cemevi gerçekliğini – dolayısıyla Alevi inanç gerçekliğini- kabul etmesi gerekiyor. Nasıl ki diğer inançların ibadethaneleri saygı uyandırıyorsa cemevleride aynı şekilde saygıyı hak ediyor.

Alevilik ile ilgili olarak bilinçli bir şekilde yapılan tanım kargaşasına rağmen cemevlerinde bu gün inançsal hizmetlerin hepsi yerine getiriliyor. Bu yapay tartışmalara rağmen, oluşturulmak istenen kavram kargaşasına rağmen cemevlerinde yürütülen erkan, yapılan ibadetler bu tartışmaları ve beraberinde oluşturulmak istenen kargaşayı kendiliğinden geçersiz kılıyor.

Cemevleri görmezden gelinecek, yok sayılacak, üstü kapatılacak veya asıl işlevinin dışında farklı tanım ve yakıştırmalarla bir şekilde elimine edilecek aşamayı çoktan geçtiler. Şu an itibariyle sayıları binleri bulan cemevi mevcuttur. Bu cemevleri Alevi toplumunun –bazı yetmez ve eksiklikleri olmakla beraber- inançsal ihtiyaçlarını karşılıyor. En basit örnek cenaze hizmetleridir. Bu gün Alevilerin büyük çoğunluğu cemevlerinde son yolculuklarına uğurlanıyor.

İnsan hak ve hukukuna saygılı, asgari düzeyde demokrasiyi kabul eden kişi ve kurumlar (kurumlara devlet, partiler ve akla gelecek her kurum dahil edilebilir) Alevileri kendilerine benzetmek yerine,

Alevileri kendilerinin uygun bulduğu bir çerçevede görmek yerine; Alevileri olduğu gibi kabul edip inançlarına saygı gösterir ve bu saygının gereği neyse onu yerine getirirler. Oysa Alevilerin yaşadığı coğrafyada ne yazık ki bu yapılmıyor. Bunun yerine bin bir dereden su getirilerek, bin bir bahane üretilerek milyonlarla ifade edilen Aleviler yok sayılıyor.

Normal şartlarda inançlı olan, dindar olan birisi kendisine yapıldığında hoş görmeyeceği bir davranışı başkalarına yapmaz/yapmaması gerekiyor. Ne yazık ki Aleviler ve Alevilik söz konusu olduğunda bu durum geçerli olmuyor. İnançlı olduğunu, dindar olduğunu söyleyen kişi ve kurumlar göz göre göre Alevilerin hak ve hukukunu çiğniyor ve zerre kadar bundan hoşnutsuzluk duymuyor. Elbette ki istisnalar kaideyi bozmuyor.

Alevilerin geneli camide ibadet etmez. Alevilerin ibadet yeri cemevleridir. Cemevleri bu gün devletten ve devlette bağlı kurumlardan bir kuruş almadan, tamamen inanan Alevilerin katkılarıyla meydana gelmiş ve bu temelde de hizmetlerini sürdürüyorlar. Oysa camilerde durum tersidir. Camilerin giderlerinin neredeyse tamamı devlet tarafından karşılanıyor. Devlet bu karşılamayı bütün yurttaşlardan aldığı vergilerle sağlıyor. Dolayısıyla Alevilerden aldığı vergilerle de camilerin giderleri karşılanıyor. Bu haksızlık değil mi? Aleviler camilere gitmedikleri halde, orada herhangi bir hizmet almadıkları halde oraları –istemedikleri halde–finanse etmiş oluyorlar. Bir Alevi inançlı kişi olarak bu durumdan rahatsızım ve benim rızam dışında camilerin giderlerine harcanan her kuruşumu başta cami cemaati olmak üzere oradan hizmet alan herkese helal etmiyorum.

Normal şartlarda inançlı bir insanın su sorgulamayı yapması gerekmez mi: “Alevilerin de verdiği vergilerle hizmet yürüten camide ibadet ediyorum. Alevilerin bu işte rızası yok. Kul hakkı en önemli haktır.

Yarin huzur-u mahşerde Aleviler benden hesap sorarlar. Derler ki, "biz istemediğimiz halde neden bizlerin parasıyla çalışan bir kurumda ibadet ettin? Neden bu duruma seyirci kaldın? Neden Alevilerin hakları verilmediği halde bu verilmeyişi onayladın?" derler". Ancak ne yazık ki böyle bir zihniyet yok. Bu durumda bu dindarlık sorgulanmaz mı?

Dindarlık birazda vicdanlı olmak, hakkı ve hakkaniyeti korumak değil midir? Öyleyse Alevilerin ibadet yerleri cemevleri olduğuna göre ve Aleviler bunu defaaten dile getirip pratik olarak da ortaya koydukları halde, neden dindarlar bu gerçekliği kabul etmiyor? Neden vicdan sahibi olması gereken dindarlar Aleviler söz konusu olduğunda suspus oluyorlar ve hatta bir noktada Alevilere yapılan haksızlıklara ortak oluyorlar?

Dindarlardan şöyle bir şey duymak neden mümkün olmuyor: "bizler inançlı kişiler olarak Aleviler neye nasıl inanıyorlarsa inansınlar, her türlü kamusal haklarının eşit yurttaşlık gereği verilmesinden yanayız. Cemevleri Alevilerin ibadet yeridir ve diğer ibadethaneler gibi her hakka sahip olmalıdır. Cemevlerine camiler gibi yasal güvenceler/statü verilmelidir". Böyle bir sesi duymak mümkün olmuyor. Gelecekte de duyulacağına dair bir belirti yok.

Bir kez daha belirtelim: cemevleri Alevilerin ibadet yeridir. Yasal manada bu statünün verilmemiş olması bu gerçeği değiştirmiyor. İnanan, inanmayan kim olursa olsun, insan hak ve hukukuna saygılı herkesin Alevilerin vermiş olduğu bu haklı mücadelelerinde yanlarında olmaları gerekiyor.

Alevilerin Yeri Neresidir

Alevilerin ekseriyetle yaşadığı coğrafyada mertlik yoktur. Her an zehirli bir bıçak sırta saplanabilir, her an sorgusuz sualsiz karanlık dehlizlerde infazınız gerçekleşebilir, her an kör bir bıçakla başınız gövdenizden ayrılabilir.

Ortaçağ Avrupa'sından karanlık bir çağı asırlardır Ortadoğu coğrafyası yaşamakta. Din adına, mezhep adına, kavmiyetçilik adına barbarca ve vahşet dolu bir şekilde insanlar öldürülmektedir.

Farklılıklara hoşgörü ve saygı, farklılığı zenginlik olarak görmek yoktur bu coğrafyada.

Kadın, din adına erkek egemen anlayışın boyunduruğu altındadır.

Mezhepçilik esas ve baskındır. Din adına kavmiyetçi eski Arap gelenekleri yaşatılmaktadır. Din, hiç bir coğrafyada olmadığı kadar siyasete alet edilmekte ve iktidara giden yolda geniş kitleleri yönlendirmenin temel aracıdır.

Sözde dindarlığın esas ve temel olduğu, insanların din adına tüm işlerine başladığı bu coğrafyada ikiyüzlülük, yalancılık, hilebazlık, sahtekarlık, dolandırıcılık, güvensizlik en üst noktadadır.

Bu coğrafyanın şekillendirmiş olduğu kişilik kaypak, güvensiz, ihanete açık, güçlü karşısında yalvar yakar ezik, güçsüz karşısında alabildiğine zalimdir.

Ne yazık ki bu şekillenmenin esas ve baskın olduğu Ortadoğu coğrafyasında Aleviler olarak yaşıyoruz. Yaşamaya çalışıyoruz.

Aleviler olarak bütün bu sayılan ve daha sayılamayacak kadar çok olan olumsuzluklardan bizlerde an be an nasibimizi almaktayız.

Alevilik barışçıl ve hümanist bir inançtır. Böylesi bir inanç iktidar aracı olmak için elverişli değildir. İktidar aracı olmadığı için de Aleviler Ortadoğu coğrafyasında azınlık durumundadır.

Farklılığa saygının olmadığı ve farklı olanın yok edilmesi veya zorla kendine benzetmenin temel olduğu bu coğrafyada Aleviler olarak tarihten günümüze bu coğrafyanın tüm acımasızlığını yaşamış ve yaşamaktayız.

Günümüzde bile her an ölüm ve talan ile karşı karşıyayız. Hiç bir şekilde can ve mal güvenliğimiz yoktur. Yıllar yılı birlikte, iç içe yaşadığımız komşularımız o an geldiğinde- Maraş katliamı örneğinde olduğu gibi- bizleri öldürüp malımıza el koyabiliyorlar.

Binlerce yıldır bu topraklarda yaşıyoruz. Daha da bu topraklarda yaşamak istiyoruz. Can korkumuzun olmadığı, eşitlik ve adaletin herkes için geçerli olduğu bir toplumda, devlette yaşamak istiyoruz.

İstiyoruz istemesine ama ne yazık ki istediklerimiz ile yaşadığımız gerçeklik neredeyse bir birine zıt bir durumdadır.

O halde istediklerimizin gerçek olması için, Alevi olduğumuz için katledilmemek, dışlanmamak, ötekileştirilmemek için bizlerin yapması gerekenler var. Bizler eğer gerekenleri yapmaz isek daha çok katliam yaşar, daha çok korkuların esiri olur, daha çok malımızdan ve kutsal değerlerimizden taviz veririz.

Aleviler olarak bizlerin yeri din adına dayatılan barbarlığın yanı değildir.

Ortaçağ karanlığının, mezhepçiliğin, kavmiyetçiliğin yanında olamayız.

İnsan yaşamının hiçe sayıldığı, öteki dünyada cenneti hedefleyip bu dünyayı cehenneme çevirenlerin yanında olamayız.

İrkçılığı maske edinip azınlık ve farklılıklara saygı duymayanların yanında işimiz yoktur.

İşimiz bir tarafa, bu tür gericilerin hedefiyiz.

Bizlerin yanı sıra eşitliği, barışı, kardeşliği savunanların yanındır. Yaratılanı tüm farklılıklarıyla hoş görenlerin yanındır. Demokrasiyi, insan hak ve hukukuna saygıyı esas alanların yanındır.

Din, dil, ırk, renk, cinsiyet ayrımı yapmayanların yanındır.

Biz Alevilerin yeri insanca yaşamı esas alıp, hak hukuk gözetip, her farklılığı kendi rengi ile kabul edip kardeşçe ve barış içerisinde yaşayanların yanındır.

Bundan asgarisini kabul etmeyiz. Kabul etmemiz demek, ölüm fermanımızı kendi elimizle imzalamamız demektir.

Ne yapmamız gerekiyor?

İlk önce şunun farkına varalım: bu coğrafyada çoğunluk ve egemen değiliz, doğru. Ancak sayımız ve etki alanımız sandığımızdan daha çok. Bunu gözeterek bizler gibi olanlarla asgari düzeyde bir araya gelebilmeliyiz. Bir araya gelebilmek, ortak bir güç olabilmek ve bazı durumlarda ortak tavır ve eylem geliştirmek gerekiyor.

Ancak bütün bunlardan önemlisi biz Alevilerin kendi içerisinde güç olması, birlik olması, bilinçli olması, örgütlü olması ve olayın ne derece vahim olduğunu görmesi gerekiyor.

Bunu gördükten sonra sayımızın az olması, dostlarımızın yetersiz olması bir anlam ifade etmez. Asıl önemli nokta biz Alevilerin bilinçli ve örgütlü olmasından geçiyor.

O halde hiç kimseden medet beklemeden, mevcut pasif ve yetersiz örgütlenmeyi esas almadan yola çıkmalı ve örgütlenmeliyiz.

Alevilerin Cemleri Tiyatro Oyunu Değildir

Cem meydanı tiyatro salonu, cemlerimiz tiyatro oyunu değildir. Tiyatroyu küçümsediğimiz yok, tiyatro önemli bir sanat dalıdır. Ancak cemlerimiz bizlerin toplu halde yaptıkları ibadettir. Tiyatro oyunu seyreder gibi cemlere katılanların bu gerçeğin ayırdın da olmaları gerekiyor.

Bunları niye belirtip dile getiriyoruz?

Gerektiği gibi olmasa da görünür hale gelen Alevi inanç gerçekliğimize ilgi duyanlar, dolayısıyla ibadetlerimizi merak edenler ve bir şekilde ibadetlerimize katılanlardan yola çıkarak bunları dile getiriyoruz

Ömrü hayatında cem görmemiş ve bunun teorik alt yapısından yoksun olanlar cemlerimize katıldıkları zaman genelde tiyatro izler gibi bir köşeye çekilip cemlerimizi izliyorlar.

Cemde yapılan ritüellerin anlamları hakkında donanım sahibi olmayanlar, bu ritüellerin ne anlama geldiği, neyi temsil ettiği konusunda bilgi sahibi olmayanlar cemi tiyatro izler gibi izleyip cemden alması gerekenleri almadan ceme “katılmış” oluyorlar.

Elbette bu katılım değildir. Bu cemi yaşamak hiç değildir. Bu sadece izlemektir. İzleyicilikle sınırlı bir cem, cem olmaktan çok çok uzaktır.

İzleyici olarak ceme katılmak, cem ibadetini yaşamamak, o muazzam bütünün parçası olup cümle varlıkla bütünleşmekten uzak olmak demektir.

İbadeti yapmadan, ona dahil olmadan, teorik alt yapıdan yoksun olarak ceme izleyici olarak katılmak ve bunun sonucunda cem ibadetini yerine getirip o ibadeti bütün hücrelerinde hissedenlerin ibadetlerini anlatmaya çalışmak, çok eksik bir anlatım olur.

İbadeti elbette gözlemlemek ve bunun sonucunda bazı çıkarımlar yapmak mümkün. Ancak bu izlenimlerden yola çıkarak ibadetin - kesin bir şekilde- bu izlenimlerden çıkanlar olduğunu iddia etmek doğru değildir.

Hele cemde tevhit halini almış canların derinliklerini, yaşadıklarını kaba bir şekilde tasvir etmek, bazen olumsuz sıfatlarla tanımlamak hiç doğru değildir.

Böyle bir anlayış ile ceme yaklaşmak, cem ibadetini asırlardır huşu içinde ve tüm inanmışlıkları ile yerine getirenlere hakarettir, haksızlıktır.

Peki ne yapmak, nasıl bir yöntem izlemek gerekiyor?

Cem nedir?

Cem arınmaktır, rızalıktır, kişinin kendisi de cahil cümle varlıkla barış içinde olması, Hakkın divanında, halkın huzurunda olmasıdır. Cem meydanı yer ile göğün birleştiği, eğrini düz olduğu, yalanın yersiz olduğu, lokmanın sadece helal olanın yer aldığı bir meydandır.

Dilsizin dile geldiği, haksızın sus pus olup özüne yöneldiği, cümle kainatın o an olup anın cümle zamanlar olduğu yerdir cem meydanı.

Cem öyle klasik bir ibadet değildir. Rızalığın esas alındığı, kulun kuldan razı olması ve Hakkında kullarından razı olmasının temel ilke olduğu bir ibadettir. Herkesin, cem meydanına eşikten adımını atıp içeri giren herkesin yek can olup dünya, kainat, geçmiş ve gelecek zaman ile birleşip o an olduğu bir ibadettir.

Cem ibadetimiz bireysel mutluluk olduğu kadar, toplumsal düzen demektir.

Hakkın ve halkın birliğidir cem.

Asırların imbiğinden süzölüp rafine haline gelmiş olan bu ibadetimizin bir izlenimle anlaşılması ne yazık ki doğası gereği mümkün değildir.

Anlayarak, anlamaya çalışarak, mümkün mertebe ön yargılardan arınarak ve yine mümkün oldukça gönül kapılarını açarak ceme katılmak, izleyici olmaktan çıkıp katılmak gerekiyor. Öyle olursa sonuçlarda farklı olacaktır.

Öyle bir anlayışla ceme katıldığında, ayrılık-gayrılık giderilip cem olduğunda bazı basit gelen sözlerin, uygulamaların gerçek niteliği de kavranmış olacaktır.

Bu kavranılanları elbette bir şekilde, dilin dönüldüğü kadar anlatmak mümkün. Ancak yaşananlarla anlatılanlar arasında, cem mevzu bahis olduğunda uçurumlar olacaktır.

Cemi izlemek, cem ibadeti yapmak değildir. Cemi izlemek yerine katılıp cem olmak gerekiyor. Öyle olduğunda cem yaşanılır ve sadece yaşayanların bilebildiği yoğunluklar meydana gelir. Meydana gelenlerden sonrada kimse daha ceme izleyici olarak katılıp yarım yamalak anlatımlarda bulunmaz.

Alevi İnançlı Aydınlar

Aydın, bir toplumun adeta atar damarıdır, olmazsa olmazdır.

Toplumun düşünsel, kültürel, sanatsal manada gelişmesine, değerlerini geliştirip yeni değerlerle varlığını daim kılmasına en önemli katkıyı yapanlardandır.

Diğer toplumlarla sağlıklı ve eşit ilişkiler kurulabilmesi, kültürel birikimin dünya insanlığıyla paylaşılması ve yine insanlığın ortak değerlerinin kendi toplumuyla buluşturmasını sağlayandır aydın.

Topluma yön veren önderlerin, kadroların düşünsel ve kültürel dünyasını şekillendirendir aydın.

Dünyada söz sahibi uluslara, inançlara, etnik kimliklere bakın hepsinde aydınların o toplumları nasıl geliştirip şekillendirdiklerini göreceksiniz. Yine dünyada hayatın her alanında geri kalmış, boyunduruk altında olan toplumlara bakın. Baktığınızda o toplumların aydınlarının ya çağı ve dünyayı algılamada yetersiz kaldıklarını veya aydın birikimini küçük menfaatler karşılığında kendisi dışındaki dinamiklere sattığını göreceksiniz.

Bu tespitlerden yola çıkarsak; Alevi toplumunun hala temel haklardan yoksun olduğu gerçeği ile karşı karşıyayız ve bu acı gerçeklikte aydınların önemli katkısı olduğu ortadadır.

Elbette toplumsal anlamda hala yasak, baskı ve her an katliam tehdidiyle karşı karşıyaysak bu sadece aydınların suçu değildir. Tümümüzün suçu ve sorumluluğudur. Aydınların toplumu yönetmek gibi bir görevleri olmasa da o toplumu yönetenleri şekillendirdiklerinden yola çıkarak aydınlarımızın görevlerini yapmadıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Hatta bir çok noktada aydınlarımız yetersizlikleri ve eksiklikleri ile, dünyaya ve yaşama dar, geri pencerelerden bakarak adeta toplumun öncü kesimlerine önemli kırılmalar yaşatmışlardır.

Özellikle son yirmi yıldır Alevi inanç kökenli aydınlar yaşadığımız bir çok düşünsel, kültürel, inançsal kırılmanın, sorunun, çelişkinin müsebbibidirler.

Daha yeni yeni boy vermeye başlayan örgütlenmemizin bir çok alanda geri kalmasına, hantal olmasına, işlevini yerine getirememesine, dağılmasına, kendi içinde gruplaşmasına ve nihayetinde amansız Alevi düşmanları karşında yeteri kadar varlık göstermemesine sebep olanların başında aydınlarda gelmektedir.

Son yirmi yıldır aslında amansız Alevi düşmanlarının çok şey yapmasına gerek kalmadı. Onlar zaten her dönem yapacaklarını yapıyorlar. Yapmamaları abes olur. Ancak onların bu amansızlıklarına kendi içimizde çanak tutan aydınların tavrı ve bu tavrın yer yer zemin bulması ile sonuçlanan kafa bulanıklığı, inanca dair şekiller ve daha yığınla çelişki sonucunda bizler hala yasaklı ve baskı altındayız.

Gelişip, büyüyüp bir çok alanda kazanımlar elde etmesi gereken örgütlenmemiz olması gerekenin kat be kat gerisinde bir konumdadır. Örgütlenmemiz zerre kadar toplumsal yararı olmayan tartışmalarla meşgulken diğer taraftan Alevi karşıtı cephe Alevileri yönelik kuşatmayı gittikçe daraltıyor.

Durumumuz bir dönemin Avrupa'sında yaşanan çözümlere benziyor. Avrupa o dönemler günden güne güç kaybederken bazıları bu güç kaybını görmeyip meleklerin cinsiyetinin erkek mi kadın mı olduğunu tartışıyordu. Onlar böyle gereksiz ve sonuçsuz tartışmalar yürütürken diğer yandan altlarındaki zeminin gittikçe kaydığına farkına ancak zemin tam anlamıyla kaydıktan sonra varabildiler.

Bizlerde saçma sapan ve hatta yer yer gerçekliğimiz ile hiç uyuşmayan şeyleri ciddi ciddi tartışırken ve bu tartışmalarda gereken olgunluk yerine gittikçe zıtlaşırken bizlere yönelik kuşatma daralmaya devam ediyor.

Bu tartışmaları çıkaranlarda ne yazık ki karşıtlarımızdan çok, içimizdeki aydınlarımızdır. Elbette aydın, söyleyecek sözü varsa söylemelidir. Elbette aydın, dogmalara, statik ve durağan düşüncelere karşı fikirlerini aykırıda olsa dile getirecektir. Bunlara söyleyecek sözümüz yok.

Fakat bizlerdeki aydın tavrı, bakış açısı öyle aykırı ve farklı fikirler dile getirmek seklinde değildir.

Bazı aydınlar, yeniden nefes alan ve bir araya gelip örgütlenen toplumumuzu bir adım öne götürüp geliştirmek yerine adeta toplumumuza köstek olup var olan bilinçlenmeyi baltalayacak çalışmalar yapmaktadırlar.

Bu çalışmaları bazıları art niyetli bir şekilde yapmaktadırlar. Bazıları da iyi niyetli olmakla beraber dünyayı algılamada yetersizlikler yaşıyorlar veya eskinin kalıplaşmış ideolojik yargılarıyla hareket ediyorlar. Sonuçta yapılanlar toplumumuza olumsuzluk olarak yansımaktadır.

Normal şartlarda sağlam bir dayanak olduğu zaman, belli bir altyapı, bilinç, eğitim olduğu zaman ne kadar zıt ve eleştirisel olursa olsun söylenen her söz ve yazılan her kelime düşünsel bir katkı olarak anlaşılıp saygı görebilir. Ancak durmaksızın sistemli bir şekilde baskı ve asimilasyon yaşayan, varlığını çok güç şartlar altında sürdüren bir toplumsal gerçeklikte söylenen her olumsuz söz, yapılan her olumsuz davranış toplumun bir adım daha çözülüp asimile olmasına katkı yapar. Alevi karşıtlarından gelen her olumsuz söz ve davranış anında tepki görür ve gereken cevap verilir. Cevap verilmezse bile o amansız

karşıtlık bilindiği için hiçleştirilir cevap verme gereği bile duyulmaz. Ancak kendi içimizden bize karşı geliştirilen her olumsuzluk bizleri savunmasız bırakmakta ve bizleri bir adım daha asimilasyona götürmektedir. Bazı aydınlarımızın anlamadığı veya anlamak istemediği nokta burası.

Elbette toplumsal manada aksaklıklar varsa aydınlar sözlerini söyleyecekler. Ancak aydınlarımız daha çok inancımızın, kültürümüzün, değerlerimizin gün yüzüne çıkmamış nice taraflarını aydınlatıp ortaya koyacaklarına ve böylelikle toplumumuza manevi olarak katkı yapıp güçlendireceklerine, asırlardır karşıtlarımızın bizler hakkında uydurdukları iftiralarla, yalanlarla bizlerin bazı değerlerini yargılamaktadırlar. Aynı karşıtlarımızın kullandığı dili kullanarak bizlerin doğrularından ve değerlerinden şüphe eder hale gelmemizi sağlamaktadırlar.

Bu aydın tavrı olamaz.

Aydın bütünlüklü bir yaklaşım göstermelidir. Alevi toplumuna, Alevi inanç gerçekliğine veya bir bütün halinde inançlara, bu inançların dinlerin hangi sosyal şartlarda gelişmiş olduklarına, insanın ve toplumun hangi yaşamsal ihtiyaçlarına cevap vermiş olduklarına bakarak düşüncelerini aktarmalıdır. Öyle hayatta karşılığı olmayan veya temelde yanlış olan argümanlarla Alevi inanç gerçekliğine yaklaşıldığında sonuçlar pek olması gerektiği gibi olmayacaktır.

Alevi inançlı, Alevi inanç kökenli aydınlardan beklentimiz ve onlara önerilerimiz şunlardır: öncelikle “öyle siz kim oluyorsunuz da bizleri eleştiriyor ve önerilerde bulunuyorsunuz? Bizler aydınız ve aydın olarak da istediğimiz gibi yazma ve konuşma hakkına sahibiz. Sizlerin haddine değil bizlere öneri getirmek, yol göstermek” gibi ukalaca yaklaşımlara gerek yoktur. Gerçekliğimiz, şartlarımız, tarihsel

gelişmemiz ortadadır. Bunlara bakarak elbette size öneri getirebilir ve sizlere yol gösterebiliriz.

Sizlerden beklentimiz inancımız ile ilgili çalışmalar yapmanız, inancımızın geri planda kalmış veya hiç ortaya çıkmamış değer ve doğrularını insanlığa sunmanızdır.

Alevi toplumu tarih boyunca bir çok önder kişilik yetiştirmiştir. Bunların en bilinenlerinin bile daha bilinmeyen nice nice yönleri vardır. Bu tarihsel kişilerin hayatları, eserleri, düşünce dünyalarını ortaya çıkarmanızdır.

Bir inanç toplumu olarak varlığımızın daim olması için hangi yol ve yöntemleri kullanmamız noktasında insanlığın yaşadığı tecrübeleri bizlere aktarmanızdır.

Asimilasyoncu karşıtlarımızın maskelerini indirmeniz, onların çarpık ve geri anlayışını teşhir etmenizdir.

Her şart ve ortamda aydın olmanın gereği olarak inancımıza ve toplumumuza dair doğrularımızı yüksek sesle dile getirmenizdir.

Arapça ve Farsça konuşarak, hadis ve ayetlerden referans vererek adeta bilgiçlik taslayan ancak özde çürük olanların çürümüşlüklerini yüzlerine vurmanızdır.

Kısacası sizlerden beklentilerimiz toplumumuza ve toplumumuzun şahsında insanlığa yararlı olacak çalışmalar yapmanızdır.

Bir Alevinin Sünnilerin Sorularına Cevapları

Aleviliği başka bir inançla, Sünnilik veya herhangi başka bir inançla kıyaslamadan anlatmak en doğru tutumdur.

Fakat bizlerin yaşadığı coğrafyada Sünnilik egemen olduğundan, Sünniler çoğunluk olduğundan ve eğitim sistemi başta olmak üzere tüm devlet mekanizması, siyasi iktidar Sünnilerin elinde ve denetiminde olduğundan, yani tek yanlı bir eğitim ve anlatım olduğundan dolayı Sünniler yaşadıkları ve inandıkları inançlarını “tek ve biricik doğru Hak inancı” olarak görüyorlar. Kendi inançları dışındaki tüm inançları “sapkın, batıl ve yanlış” olarak görüyorlar. Hal böyle olunca ister istemez her gün Sünnilerce onlarca soruya maruz kalıyoruz.

Sünniler egemen ve çoğunluk olmanın öz güveni ile inancımızı güya çürütmek ve boş bir inanç olduğunu kanıtlamak için cevabını bildikleri soruları soruyorlar. Ne yazık ki bir çok Alevi bu en temel ve basit sorulara gereken cevabı verebilecek düşünce ve inanç düzeyinde değil.

Dileriz aşağıda verdiğimiz cevaplar bazıları için bir ön cevap olur ve Alevi canlar bu önemli cevaplardan yola çıkarak kendilerini daha da geliştirirler ve inançlarını daha çok öğrenip yaşarlar.

1. Aleviler neden namaz kılmıyorlar?

Sünniler tarafından Alevi inançlı bir insana sorulan en temel sorulardan birisi Aleviler neden namaz kılmıyorlar sorusudur.

Alevilerin toplu halde ifa ettikleri ibadetin adı cemdir. Cemin ne olduğunu ve nasıl praktize edilip uygulandığını öğrenmek isteyenler bu konudaki çokça kitaba başvurabilirler ve yine bir cemevine gidip bu ibadete katılabilirler.

Evet, Alevilerin toplu halde yaptıkları ibadetleri cemdir. Bireysel olarak ise yaptıkları ibadetlerinde biçim ve form yoktur. Yani öyle günde 1 defa, 3 defa, 5 defa gibi belli bir zaman ve biçim yoktur.

Biz Aleviler günün her saatinde, her yerde ve istediğimiz şekilde duamızı edebiliriz.

Bizler için namaz demek dua demektir. Dua içinse belli bir biçim ve form yoktur. Her an ve her yerde ibadetimizi istediğimiz dilde ve şekilde yapabiliriz.

2. Aleviler Müslümansa eğer bizler gibi namaz kılmaları ve ibadet etmeleri gerekmez mi?

Müslümanlık eğer Sünnilerin anladığı, inandığı ve uyguladığı şekildeyse biz Alevilerin böyle bir Müslümanlıkla “iş i yok”.

Eğer Sünnilik dışında da bir İslam anlayışı ve yorumu olabiliyorsa, o halde biz Müslümanız.

Bunda öyle çeliş ki veya başka bir şey aramak gerekmiyor. Son derece açık ve net: bizlerin inancına ve anlayış ına göre Sünniliğ in uygulamaları tek baş ına Müslümanlık olamaz. Sünnilerin çoğ unluk olması ve egemen olması onların inanç larının ve yorumlarının tek doğru olduğ u yanılsamasına onları götürüyor. Sünniliğ in uygulamaları ve inancı tek baş ına İslam ve Müslümanlık değildir. Onlar gibi olmayan herkeste kafir ve din dış ı denildir. Bağ naz olmayan, az çok objektif düş ünen herkes bu genel doğruyu kabul eder. Etmeyende kendisi bilir. Sizin inancınız size, bizim inancımız bize göre en doğru ve değerli inanç tır. Sizlerin çoğ unluk olmanız, iktidar ve egemen olmanız en doğ rusu olduğ unuz anlamına gelmiyor.

3. Hz. Ali camide öldürüldüğü için mi Aleviler camiye gitmiyorlar?

Birincisi Hz. Ali camide öldürülmedi. İkincisi Hz. Ali döneminde cami yoktu. Mescit vardı. Mescit ise günümüzde cemevine tekabül eden ibadethanedir.

Bu soru oldukça yanlış, saçma bir soru. Hz. Ali duş yaparken şehit edilseydi biz duş yapmayacak mıydık?

Tekrar belirtelim ki Hz. Ali döneminde cami yoktu, mescit vardı ve Hz. Ali mescitte değil, evinden çıkarken saldırıya uğrayıp yaralandı ve daha sonrasında ise şehit oldu.

4. Aleviler neden muharrem orucu tutuyorlar?

Muharrem orucu biz Aleviler için Adem peygamberden başlayarak bütün peygamberlerin yerine getirdikleri bir ibadettir. Bunun yanı sıra başta Hz. Hüseyin olmak üzere On İki İmamların şahadetlerinden dolayı aynı zamanda bir yas'tır. Bundan dolayıdır ki Muharrem orucunun diğer bir adı da Yass-ı Matemdir.

Aleviler olarak Muharrem orucu ile Hz. Adem'den günümüze gelen bir ibadeti yerine getirirken aynı zamanda Hz. Hüseyin'in şahsında Ehlibeyte, Ehlibeytte temsilini bulan insanlık değerlerine bağlılığımızı yineliyoruz. Yezide ve yezitte sembolleşen bütün kötülüklere lanet ediyoruz.

Muharrem orucu, bütün bu özellikleriyle biz Aleviler için önemli bir ibadettir.

5. Ehlibeyt Aleviler için neden önemli?

Ehlibeyt: Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin. Ehlibeyt bu beş kişiden oluşuyor ve bir bütündür.

Ehlibeyt arınmıştır, nurdur.

Ehlibeyt, Adem peygamber ile başlayan Hak inancının insanlıkla buluşmasının, hakikatin tüm kalplerde yer edinmesinin zirve noktasıdır.

Ehlibeyt, Nuh'un gemisi gibidir. Kim bu gemiye binerse kurtuluşa ve esenliğe ulaşır.

Ehlibeyt, Hakkın ve hakikatin bilinmesi, insanın kendini bilmesidir. İnsanın öz varlığıyla buluşmasıdır.

Ehlibeyt, hakkaniyetin ve adaletin yer yüzünde esas olması, kardeşlik ve barışın mutlak anlamda tesis edilmesinin önderliğidir.

Ehlibeytin gerçekliğine inanmak, inanç esasıdır.

Ehlibeyt, kutsal soyun, sınanmış ve arınmış olarak, her tür kirden temizlenmiş olarak insanlığa daimi örneklidir.

6. Aleviler abdest alıyorlar mı?

Bize göre abdest demek bedensel temizlik demektir. Bedensel temizlik ise her insanın uyması gereken temel bir kuraldır.

Abdesti dini bir kuraldan çok bir gereklilik olarak ele alıyoruz. Her insan evladı temiz olmalı, bedenine bakmalıdır. Beden canımızın (ruhumuzun) evidir ve o ev temiz olmalıdır.

Bununla beraber abdestte bizler için esas olan dış temizliğin yanı sıra iç temizliğidir, gönül arınmışlığıdır. Duygu ve düşüncenin pirupaklılığıdır?

7. Aleviler neden yezide lanet okuyorlar?

Yezit biz Aleviler için tarihte yaşamış bir kişiden ziyade kötülüğün, kan dökücülüğün, haksızlığın, sömürünün ve zulmün sembolüdür.

Yezide lanet demekle sadece İmam Hüseyin'i katleden yezide lanet etmiyoruz. Onun şahsında tüm haksız ve zalimlere lanet ediyoruz.

Yer yüzünde haksızlık ve adaletsizlik olduğu sürece yezide lanet demeye devam edeceğiz.

8. Aleviler Hz. Muhammed ve Hz. Ali'ye bağlıysa ve onlar gibi ibadet ediyorlar, onlarda mı bağlama eşliğinde semah dönüyorlardı?

Biz Alevilerin toplu halde yaptıkları ibadet cemdir. Cemimizin kaynağı, kökeni Kırklar Cemidir.

Kırklar Ceminin kaynağını Hz. Muhammed ve Hz. Ali'dir. Bu ibadetin temeli bizim inancımıza göre ilk insana/lara kadar gider. Ancak Hz. Ali ve Hz Muhammed ve Kırklar Meclisinin diğer üyeleriyle bu ibadet özünü tamamlamıştır.

Biçim olarak farklı olsa öz olarak ilk insanlarda cem yapıyorlardı. Zaten cemin anlamı da birleşmek, birlenmek, bir araya gelmektir. Bir araya gelip dua edip, ibadet edip, hakikatin bilincine ulaşmaya çalışmak, lokma paylaşmak ve daha sonrasında muhabbet edip eğer varsa müşkül bir durum onu çözmek...

Semah cem ibadetimizin bir bölümüdür.

İnancımıza saygı duymayan, daha doğrusu kendisi dışındaki hiç bir inanca saygı duymayan, din adına insanların kafasını kesen, hoşgörü

ve farklılık nedir bilmeyen, kendi doğrularının dışında da doğru olabileceğini kabul etmeyen bu zihniyetin mensuplarına şöyle cevap vermeliyiz:

“Elbette ki Hz. Muhammed ve Hz. Ali cem yaparken bağlama çalmıyorlardı ve günümüzde söylediğimiz deyişleri söylemiyorlardı. Zaten bunu iddia etmiyoruz ki... Ancak Hz. Ali, Hz. Muhammed ve diğer Kırklar Meclisi üyeleri ibadetlerini yine yapıyorlardı. Yani onlar birlikte dua ediyor, ilahiler söyleyerek semah dönüyorlardı. Semah dönmek için, ibadet etmek için illa bağlama olması gerekmiyor. Bağlama belkide 600 senedir ibadetimizde kullanılan bir enstrümandır. Ondan öncede ibadet ederken yine aynı ibadeti yapıyorduk. İbadetimiz öz olarak aynıydı. Günümüzde sadece biçimsel bazı değişimler olmuştur. Bağlama o değişimlerden birisidir.”

Bu biçimsel değişimler sadece bizlerin inancında yoktur. Tüm inançlarda vardır.

Bizlerin ibadeti olan cem ilk günkü gibi aynı özdendir. Biçim değişmiş, öz aynı kalmıştır. Bu ibadete ters bir durum değildir.

Sünnilerde de değişim olmuştur. Örneğin eskiden cami, minare var mıydı? Veyahut müftü, şeyh, müezzin, hoca, imam, molla bunlardan hangisi vardı Hz. Muhammed döneminde?

İnançta esas olan özdür.

Ne yazık, ne yazık ki dini algılamaktan aciz, yaşamı kavramaktan uzak kimseler dini biçimsel kurallara indirgemiş ve biçimi özün yerine koyarak adeta yeni putlar yaratmıştır.

Toplumsal gelişim doğal olarak biçimsel değişimleri zorunlu kılıyor. Dogmatik bir şekilde kaba ve bağnaz bir şekilde biçimi asıl inancın

yerine koyup inancın özünü yadsıyıp biçimi esas almak kaçınılmaz olarak yobazlığı doğuruyor.

Elbette biçim ve kurallar olmalıdır. Zaten bunu yok sayamayız. Nitekim cemimizde biçim ve kurallar var. Ancak bağlama örneğinde olduğu gibi esas olan özdür. Bu öz ise sevgiyle yaklaşmak, ibadetin temeline sevgiyi koymak, sevgi ve paylaşım esaslı bir ibadeti yerine getirmektir.

Biz Alevilerin ibadeti böyledir. İbadetimizi Allah'tan korktuğumuz için yapmıyoruz. Cennet ve cehennem hesabı içinde ibadet yapmıyoruz.

Tamamen yaratılışın gayesine saygılı bir şekilde anlamlandırmak, var olmanın bilicinde olmak, Hakkı bilmek ve ona geldiğimiz gibi, tertemiz bir şekilde arı-duru şekilde gitmek için ibadetimizi yapıyoruz.

Sonsuz kainatta toz zerresi büyüklüğünde bir dünyada ibadetimizi bu anlayışla yapmaya çalışıyor, semahımızı bütün kainat ile yekcan olarak dönmeye çalışıyoruz. Semahımızı dönerken bir noktada bağlama veya başka bir aletin olup olmamasının bir önemi yok. Asıl o anlarda önemli olan birlik haline ulaşıyor olmamızdır.

9. Aleviler neden Zülfikar kolyesi takarlar?

Zülfikar, Hz. Muhammed tarafından Hz. Ali'ye armağan edilen ucu çatal kılıcın adıdır. İnancımıza (Aleviliğe) göre Zülfikar savaş öncesi gökten inmiştir. Hz. Muhammed'de bu gökten inen kutsal kılıcı Hz. Ali'ye hediye etmiştir.

Tarihten günümüze Alevilerin kullandıkları bir çok sembol olmasına rağmen Zülfikar sembolünü belirgin şekilde ön plana çıkmasının birden fazla nedeni vardır. Her şeyden önce Zülfikar gerçek adaletin simgesidir. Tarihsel ve gerçek Zülfikar daima haklıdan ve

hakkaniyetten yana olmuştur. Bu anlamda kolye biçimindeki temsili Zülfikar'da hakkaniyetin, doğruluğun, dürüstlüğün, adaletin temsilcisidir. Başka bir deyimle, adalet ve hakkaniyet isteyenlerin sözcüsüdür.

Kimse Zülfikar'ı salt bir savaş aracı olarak algılamasın. Ya da Zülfikar'ı şiddetin, kan dökücülüğün sembolü olarak algılamasın. Tarihte de Zülfikar'ın işlevi adalet ve hakkaniyeti yerine getirmek ve haklıdan yana olmak olmuştur. Günümüzde de sembol olarak; adalet isteyenlerin sembolü olarak bu işlevi yerine getiriyor. Zülfikar'ı bir şiddet aracı Alevileri de şiddeti kutsayan bir toplum olarak lanse etmek gerçeklere aykırı bir durumdur. Gerçekte Zülfikar adaleti ve doğruluğu temsil ediyor, Alevilerde doğruların takipçisi bir toplumdur. İstisnalar kaideyi burada da bozmaz. Genel manada doğruluğun, adaletin hakim olduğu, eşitliğin egemen olduğu, her türden haksızlığın giderildiği (ya da minimum düzeye çekildiği) bir dünya özlemindedir Alevi toplumu. Zülfikar'ı bu bağlamda değerlendirmek, haksızlıklara uğramış ve herkes için adaletin insani bir hak olduğunu benimseyen bir toplumun sembolü olarak kabul etmek gerekiyor.

10. Cemevi nedir?

Cemevi, Alevilerin ibadethanesidir.

Hiç bir siyasi, teolojik, ideolojik yaklaşım bu gerçeği tersyüz edip yok sayamaz.

Ve bazılarının sandıkları gibi cemevi öyle dün oluşmuş, tarihsel, toplumsal ve en önemlisi de inançsal manada yetersiz, desteksiz, altyapısız bir yapı değildir. Günümüz siyasi kuşatmalarının sonucunda bazı pratik eksikleri olmakla beraber cemevleri sağlam bir inançsal

temele oturuyor. Bu sebepten akıllı ve vicdanlı olan herkesin bu durumu görüp ona göre asgari düzeyde cemevlerine saygı göstermesi ve cemevi gerçekliğini –dolayısıyla Alevi inanç gerçekliğini- kabul etmesi gerekiyor. Nasıl ki diğer inançların ibadethaneleri saygı uyandırıyorsa cemevleride aynı şekilde saygıyı hak ediyor.

Cemevinde cem ibadetimizi yapıyoruz. Cenaze hizmetlerimizi yerine getiriyoruz. Diğer yandan cemevi bizlerin sosyal ve kültürel hizmetlerimizi gördüğümüz mekanıdır. Orada bir araya geliyor, dertleşiyor, toplumsal sorunlarımızı konuşuyor, kardeşlik ve dostluğu, sevgi ve dayanışmayı, saygı ve paylaşımı geliştiriyoruz.

Aleviler olarak cem ibadetini, cenaze hizmetlerimizi ve diğer kültürel sosyal çalışmalarımızı cemevimizde yaptığımız için cemevi ibadethanemizdir. Bu ibadeti ve hizmeti cemevi dışında başka bir yerde yapma imkanımız var mı? Olmadığına göre cemevi nedir sorusunun cevabı kendiliğinden ortaya çıkmış oluyor.

Günümüz Şartlarında Musahiplik

Yaşam sürekli olarak değişiyor. Üretim ilişkileri, tüketim alışkanlıkları, iletişim teknolojileri alanındaki akıl almaz yenilikler, tip alanındaki gelişmeler, inanç ve kültür farklılığı olan toplumlarla kurulan ilişkiler, aile ve ölüm gerçeğine yaklaşımdaki değişimler... ve daha yığınla birey üzerinde direkt olarak etki eden, bireyin yaşama bakışını şekillendiren olumlu olumsuz değişimler, gelişmeler...

Farkında olunsun yada olunmasın şu yer kürede yaşayan her topluluk bundan şu veya bu boyutta etkileniyor. En kapalı, bağınaz, gerici, çağın gerisinde kalmakta ısrar eden toplumlar bile dışa yansıtmasalar bile içten içe bir değişimi, gelişimi yaşıyorlar. Belki görünür hayata, toplumsal düzene yansımaları olmuyor veya sınırlı oluyor ama emin olalım ki en bağınaz topluluklar bile içten içe fokurduyor.

Ortodoks ve katı olan topluluklar bile gelişen iletişim teknolojilerinin önemli rolü sayesinde değişmeye direnmekte zorlanırken gelişmeye açık olan Alevilerin değişimden etkilenmemeleri kaçınılmazdır.

Post modern zamanlarda yaşayan Alevilerin değişimden etkilenmeleri ve bu etkilenme sonucu bazı değerleri koruma ve yaşatma noktasında sorgulayıcı olmalarını doğal karşılamak gerekiyor.

Geçerliliği ve çağımızda işlevserliği sorgulanan değerlerden biriside musahipliktir.

“Eskiden insanlar aynı köyde, aynı üretim ilişkileri içerisinde, dar bir çevrede, aynı kültür ve bilgi düzeyinde yaşıyorlardı. Bu anlamıyla musahiplik anlaşılır ve önemli bir kurumdur. Ancak günümüzde artık işlevini yitirmiştir.”

Sorgulayıcıların getirmiş oldukları temel eleştiri noktası bu şekildedir.

Peki gerçekten musahiplik günümüzde anlam ve önemini yitirdi mi?

Toplumsal boyutunu yitirmiş olan musahiplik kurumunun inançsal manada bir anlam ve önemi yok mu?

Biz olaya biraz farklı ve geniş bakmaya çalışarak düşüncelerimizi paylaşalım.

Öncelikle samimi ve iyi niyetle yapılan, anlam verme ve öğrenme isteği ile yapılan her eleştiriye, öneriye açık olmak gerekiyor. Bu anlamıyla yukarıda özetlemeye çalıştığımız eleştiriler ilk bakışta doğru ve yapılan tespitler yerindedir. Ancak diğer yandan bu tespitlerin doğru olması musahiplik kurumunu geçersiz kılmıyor ve günümüzde değil, gelecekte de musahipliğin var olması önünde bir engel teşkil etmiyor.

Nasıl oluyor bu?

Musahipliği dar bir çerçevede ele almak ve musahipliği şekilselliğe indirmek yanlıştır. Yine musahipliğin inançsal boyutunu, musahiplik erkanını görmezden gelerek sadece “toplumsal anlamda işlevi olan, insanların yaşamın gündelik sorunlarında ve sıkıntılarında dayanışma birlikteliği” olarak görmek de yanlıştır. Musahiplik, dünyevi sorunların, sıkıntılarının, zorlukların giderilmesi için var olan bir kurumlaşmanın çok çok ötesindedir.

Her şeyden önce musahiplik Muhammed-Ali yoluna bağlılığın gereklerindendir.

Zahiri manada yani görünür şeklinden ziyade batını manada görünmeyen şekliyle de var olan, canın cesedi terk-i diyar etmesiyle de devam edecek olan bir kardeşlik birliğidir musahiplik.

Batını anlamda her zaman olacak olan bir kardeşlik kurumu olan musahiplik şüphesiz ki zahiri anlamda da şekil ve biçime takılmadan, özü esas almak suretiyle varlığını ilk insandan son insana dek sürdürecektir olan bir kurumsallaşmadır.

Sembolik olarak ilk insan olan Adem peygamberin yaşamsal sıkıntıları gidermek gibi bir derdi olmadığına göre Cebrail ile musahipliğini, yine yerin gök ile musahipliğini bu çerçevede ele almak ve anlam vermek gerekiyor.

Zaman değişmiş, şartlar değişmiştir. Ancak insanın kardeşliğe olan ihtiyacı bitmiş midir?

İnsanın gerçek anlamda sahiplenilmeye, sahip çıkılmaya ihtiyacı bitmiş midir?

Ekonomik olarak kimse kimseye bağımlı ve muhtaç olmayabilir. Peki dostlukla örülmüş, içinde inanç, samimiyet, çıkarsızlık, fedakarlık, özümseme, güçlendirme olan bir kardeşliğe, değil bu dünyada her alemde ihtiyaç yok mudur?

Musahiplik tamda bu değil midir?

Musahiplik sadece bazı yaşamsal sorunların giderilmesi değildir. Onunla beraber ötelere ötesinde devam edecek bir kardeşliktir.

İnsanın aynı anne ve babadan olması insanı kan yoluyla (irade dışı olarak) kardeş yapar. Ancak musahiplik insanın iradi olarak, bilinçli bir tercihle, ikrar vererek kendisine bir kardeş seçmesidir. Asıl kardeşlik bu değil midir?

Böylesi bir kardeşlik her zaman ve şart altında gerekli ve zorunlu değil midir?

Bir musahip New York'ta yaşıyor olsun, diğeri İstanbul'da. Bu aradaki mesafeler engel değil ki. Önemli olan ruhta, duyguda, düşüncede, inançta, gönül birlikteliğinde birlikte olmaktır. Bunlar içinde yan yana olmak, aynı mahallede yaşamak gerekmiyor.

Bize göre eski çağlardan ziyade asıl günümüzde musahipliğe ihtiyaç vardır. Asıl günümüz insanı kardeşliğe, samimiyete, içtenliğe,

çıkarsızlığa, dostça ve pazarlıksız bir gülümsemeye, sarılmaya ihtiyaç duyuyor.

Günümüz kapitalist sistemi ve bu sistemin her şeyi rekabet temelinde oluşturmasıyla yapmacık, çıkarıcı, gayri samimi, görünen sevimliliğin ardına saklanmış olan memnuniyetsizliği ile insanlar aslında daha çok samimiyete, dostluğa, içtenliğe kardeşliğe ihtiyaç duymaktadırlar. İşte musahiplikte tam bu ihtiyaca tekabül etmektedir.

Sonuç olarak musahiplik için esas alınması gereken biçimsel kurallardan ziyade özdür. Toplumsal dayanışma, gündelik sıkıntılardan ziyade inançsal boyutudur.

İnsanı insan yapan, diğer varlıklardan ayrı ve özel kılan duygulara, düşüncelere yönelik olduğundan, salt bu dünyadaki bir kardeşlikle sınırlı olmadığından, nasıl can sonsuza dek var olacaksa musahiplikte sonsuza dek var olmanın kurumudur.

Türkiyedeki Alevilerin Sorunları Neden Çözülüyor

Aleviler, bu güne kadar Sünnilere ait bir ibadet yerine veya herhangi bir dini alana yönelik şiddet, terör uyguladılar mı? Hayır.

Aleviler, devletin güvenlik kuvvetlerine karşı bir saldırıda bulundular mı? Hayır.

Aleviler, “en güzel din ve doğru inanç Aleviliktir diğer tüm inançlar boş ve batıl inançlardır” dediler mi? Hayır.

Aleviler, Sünni aydınlarla yönelik saldırı gerçekleştirdiler mi? Hayır.

Aleviler, insanlar arasında ayrımcılık ve bölücülük yaptılar mı? Hayır.

Aleviler, sırf inançları Sünniliktir diye insanları öldürdüler mi? Hayır.

Aleviler, seçim meydanlarında, medya da, kitaplarda, okullarda “Sünnilik çağ dışı ve gericidir” diye, “hurafe ve batıl bir inançtır” diye propaganda yaptılar mı? Hayır.

Aleviler, Sünni çocuklarına zorla Aleviliği öğretip, Sünni köylerine ve yerleşim yerlerine istemleri dışı cemeveleri yaptılar mı? Hayır.

Hayır. Hayır. Hayır.

Bütün bunlara rağmen, yani Aleviler barışçıl, insancıl, başkalarının hak ve hukukuna saygılı davrandıkları halde, vatan ve devlete karşı en küçük bir karşıtlık yapmadan her türlü vatandaşlık hukukunun gereklerini yerine getirdikleri halde ne yazık ki bir türlü eşit vatandaş olamadılar.

Bu işte bir terslik ve yanlışlık var.

Aleviler devlete karşı, onun kurumlarına karşı her zaman kurallara uygun davrandıkları halde, devlet bir türlü temel insan hakkı olan ve eşit yurttaşlık ilkesi gereği verilmesi gereken hakların hiç birini vermemiş ve vermemekte ısrar etmektedir.

Hangi hükümet gelirse gelsin, adeta hükümetlerden bağımsız bir devlet politikası haline gelmiştir Alevilere yönelik ayrımcılık, ötekileştirme, asimilasyon, baskı.

En basit ve temel insan hakkı olan cemevlerine ibadethane statüsü verilmemesinin izah edilecek bir tarafı var mıdır?

Cemevleri neden hala ibadethane statüsünde değil?

Neden Alevilerin verdiği vergilerle Sünnilerin ibadet yeri ve diğer giderleri karşılanıyor?

Bu ayrımcılık değil mi? Bu sömürü değil mi?

Vicdan ve yürek sahibi bir insan buna nasıl rıza verir ve bu durumu onaylar?

Eğer tersi olsaydı, yani camiler ibadethane statüsünde olmasaydı ve cemevlerinin tüm giderleri Sünnilerden de alınan vergilerle karşılansaydı, acaba Sünni vatandaşları tüm ülkeyi haklı olarak ayağa kaldırmazlar mıydı? Peki aynı Sünni yurttaşlar neden bu haksızlığa ve sömürüye karşı sesini çıkarmıyor ve Alevilerin istemleri dışında vergileriyle finanse edilen camilerde huşu içinde ibadetlerini yapıyorlar?

Bu dünyada olmasa bile Alevilerin öteki alemde, huzur-u mahşerde hesap soracaklarını bilmiyorlar mı?

Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşları olan, binlerce yıldır bu topraklarda yaşayan, aynı dili konuşan, aynı kültürü paylaşan fakat inançları farklı olan Alevi yurttaşlarına karşı görevlerini yerine getirmesi, Alevileri eşit yurttaş olarak kabul edip ona göre temel haklarını yasalarla güvence altına alması için Alevilerin ne yapması gerekiyor?

Bu güne kadar yaptıkları gibi, yani insancıl, barışçıl, devletin ve toplumun hak ve hukukuna saygılı, hakları elinde alındığı halde, temel insani hakları asgari düzeyde karşılanmadığı halde yaptıkları gibi seslerini çıkartmamaları mı gerekiyor?

Böyle yapmakla herhangi bir hak alınmadığı gibi günden güne var olan diğer tüm diğer haklarda elinden alınıyor.

Devlet olmak, tüm vatandaşlara yasalar önünde eşitlik ilkesini uygulamak demektir. Eğer sıradan yamuk bir devlet değilseniz, herhangi bir muz cumhuriyeti değilseniz yurttaşlarınıza karşı sorumlusunuz ve onların her haklarını güvence altına almak zorundasınız.

Devletin varlık sebebi yurttaşlarına eşitlikçi temelde, ayırım gözetmeksizin hizmet vermesidir. Eğer bir devlette ayrımcılık varsa, yurttaşlar arasında dil, renk, inanç ayırımı gözetilerek hizmet veriliyorsa, bu devletin devletliği, meşruiyeti sorgulanır ve bu devlet hiç bir zaman sağlam ayaklar üzerinde durmayıp refah ve medeniyet seviyesine ulaşmaz.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, onu yöneten hükümet, yönetmeye aday siyasi partiler Alevilerin ve bu topraklar üzerinde yaşayan herkesin haklarını vermek, isteklerini karşılamakla yükümlüdürler.

Alevilerin temel insan haklarını vermek, Alevilere verilmiş bir lütuf, bağışlanmış bir ihsan değildir. Gerekli olan, zorunlu olan, olması ve verilmesi gereken haklardır.

Öz be öz kendi yurttaşları olan Alevileri dışlayan, ötekileştiren, ayrımcılık ve bölücülük yapan bir devlet gerçek anlamıyla devlet değildir.

Alevilerde Özeleştiri

Aleviler olarak hayatın çokça noktasında olması gereken bir konumda değiliz. Sistematik olarak baskı ve ötekileştirilmeye maruz kalıyoruz. Devlet ve toplumun çoğunluğuna hakim zihniyetin ağır asimilasyon cenderesindeyiz. Ve bütün bunların neticesinde git gide yok olmayla karşı karşıya olan bir toplumuz.

Böyle bir toplumsal gerçeklikte en azından bu toplumun örgütlü ve bilinçli kesimi, toplum adına söz söyleyen, eylem koyan unsurları özeleştiri mekanizmasını en iyi şekilde kullanmalıydılar.

Ne yazık ki bizler Alevi toplumu olarak özeleştiri mekanizmasını yeteri derecede değil, neredeyse hiç kullanmıyoruz.

Bunu yapmadığımız için gelişmemiz, örgütlenmemiz, bilinçlenmemiz ve haklarımızı almamız ne yazık istenilen düzeyin çok çok gerisinde kalıyor.

Doğrudur, ağır bir baskı ve kuşatılmışlık var. Ara ara katliamlarda dahil olmak üzere baskının çok çeşidiyle karşı karşıyayız.

Bu yeni bir durum değil. Tarih boyunca her zaman için böyleydi. Bazen belki daha az yaşıyordu fakat her zaman için birlikte aynı topraklarda yaşadığımız ve egemen olan anlayış tarafından yok edilmesi, yer yüzünden silinmesi gerekenler olarak görülüyor. Böyle olunca da her tür baskı, katliam, dışlanma, asimilasyon bu anlayışın mensuplarınca meşru olarak görülüyor.

İnsan onuruna, ahlakına ve vicdanına yakışmayan bu lanetli durumu teşhir etmek, reddetmek ve buna karşı gelmek en doğal düşünce ve davranıştır.

İnancı ve düşüncesi, yaşam biçimi ve dünya algısı farklı diye biz Alevilere her tür baskıyı yapan anlayışı tüm insanlığın nezdinde teşhir

etmek, Alevilerin katlini vacip gören bu barbarca anlayışa karşı tavır geliştirmek en insanca tutumdur.

Yani doğada bulunan ve bir çiçeğin bile kendi varlığını tehdit edenlere karşı geliştirmiş olduğu refleksi bizlerin geliştirmemesi düşünülemez.

Biz tarih boyunca ve günümüzde hiç bir inancı ve toplumu bizden farklıdır diye katli vacip olarak görmedik, görmüyoruz.

Her etnik kimliğe, her inanca saygı duyuyoruz.

Herkesin kendi rengi ve inancı ile şu yer kürede yaşama hakkı vardır.

Bu tespitler ışığında gelelim özeleştirme mekanizmasının daha etkin kılınması hususuna.

Denilecektir ki; “bunca aleni baskı ve yok etme karşısında daha neyin özeleştirisini verelim? İnsanlar hata ve yanlış yapınca özeleştirme de bulunurlar. Bizlerin yapmış olduğu bir yanlış yok. Bize karşı yapılan haksızlıklar var ve biz bu haksızlıkların giderilmesi ve bir daha oluşmaması için çalışıyoruz”.

İşte özeleştirme mekanizması bu baskı ve haksızlıkları neden hala bertaraf etmediğimiz noktasında işletilmelidir.

Baskı, haksızlıklar, katliamlar, yok sayma ve inkar etme devam ediyorsa, haklarımız hala yasal güvencede değilse, can ve mal güvenliğimiz tehdit altındaysa; demek ki bizler çok şeyleri doğru yapmıyoruz.

Bizi baskı altına alan anlayışın yaptıkları ortada. Onlar her yol ve yöntemle anlayışlarının gereklerini yerine getirmeye devam edecekler. Bizler elbette bunları teşhir edeceğiz ve yapılan haksızlıkları dile getireceğiz. Fakat bunları dile getirmek ne yazık ki can ve mal güvenliliğimizin, haklarımızın toplum ve yasalar önünde kabulünü getirmiyor.

Bizler 24 saat aralıksız olarak yapılan haksızlıkları dile getirsek yine sonuç değişmeyecektir. Ve ne yazık ki bizler daha çok bunu yapıyoruz. Hatta bir noktada bıkkınlık verecek şekilde ve yine bir yönüyle acziyetin ifadesi olarak görülecek şekilde yapılan haksızlıkları dile getiriyoruz.

Bunu yapmak doğru ve yerinde bir davranış olmakla beraber daha çok insanı bilinçlendirme ve örgütleme noktasında bir yararı olmuyor.

Yukarıda da izah edilmeye çalışıldığı gibi bize baskı yapan anlayışın ve toplumun gerçekliği ortada. Yani onlar zihniyetleri gereği bunu yapmaya devam edecekler.

Peki bu durumda bize ne yapıyoruz ve ne yapmalıyız?

Bizlerin yaptıkları yetersiz. Bizler daha çok çalışmalı, daha doğru yöntemler bulmalı, daha çok insanı bilinçlendirmeli ve daha gerçekçi, hayatta karşılığı olan söylemler geliştirmeliyiz.

Yakınmak, kızmak, bu zihniyetin çarpıklığına vurgu yapmak yetmiyor.

Söyle bir düşünce geliştiresek acaba nasıl olur?

Mesela tüm sorumluluğu üzerimize alsak? Yani bu zihniyet doğası gereği baskı ve zulüm yapacaktır. Başka şey beklememek gerekiyor. Peki bunu bildiğimiz halde ve asırlardır yaşadığımız halde biz neden her tür yol ve yöntemle gerekli önlemi almıyoruz? Neden bu zihniyetin bu kadar pervasızca üzerimize gelmesini engellemiyoruz?

Burada sorun birazda biz de değil mi? Bizler yeteri kadar örgütlü olsak, güçlü olsak bu zihniyet böyle pervasız olabilir mi?

Elbette ki olamaz. Demek ki yakınmak yerine ve bu zihniyete kızmak yerine kendimize kızalım ve gerekli sonuçları çıkartıp hayatın her alanında bu gerici zihniyetten kat be kat önde olalım.

Bu mümkündür. Yani hayatın her alanında kendimizi örgütleyebilir ve çokça başarılar elde edebiliriz. Elbette her tür engel çıkacaktır. Çıkmaması düşünülemez. Engel çıkacak biz daha engel çıkmadan yeni yöntemler bulacağız.

Sonuç itibariyle şuna kanaat getirelim ki, olay bizde düğümleniyor. Bizler yakınmadan, sızlanmadan, suçlamadan, aman dilemeden, acziyet göstermeden kendimizi geliştirip, bilinçlendirip ve bunu ikrar ve itikat ile taçlandırırsak emin olun kısa sürede çok çok şeyleri başarabiliriz.

Bu yola inanan her can bu bilinçle hareket ederse, suçlamaya girmeden ve yobazların engellerini gerekçe yapmadan çözüm yolları bulursa, emin olun her hakkımızı aldığımız gibi hayatın her alanında çok çok daha iyi konumda oluruz.

Alevi Sünni Kardeşliği Nasıl Gelişir ve Kalıcı Olur

Alevilik ve Sünnilik, ortak noktaları olmakla beraber bir birinden farklı iki ayrı inançtır. Alevi Sünni kardeşliği de bu farklılığı kabul etmek, farklılığa saygı duymak ile başlar.

Aleviler, inançları gereği farklılığı zenginlik olarak görüyorlar. Misyonerlik yapmıyor ve kimseyi zorla asimile etmeye, kendi inançlarını benimsettirmeye çalışmıyorlar. Çoğunluk olan, iktidar olan, hayatın her alanında egemen ve hakim olan ve “Sünniliğin yegane tek doğru inanç olduğunu, onun dışında kalan diğer tüm inançların batıl olduğunu” savunan Sünnilerdir. Bu anlamda kardeşliğin gelişmesi ve daimi olması için Sünni kardeşlerimize çok işler düşmektedir.

Şimdi adım adım bu sorumlulukların neler olduğuna bakalım.

Her şeyden önce Aleviliğin Sünnilikten farklı olduğunu kabul etmek gerekiyor. Alevilere ısrarla ortak noktalardan yola çıkarak Sünniliği dayatmaktan, devlet imkanlarını kullanarak Alevileri asimile etmeye çalışmaktan vazgeçmek gerekiyor.

Alevilerin inançlarını, ibadet anlayışını, değer yargılarını kabul etmek ve saygı duymak gerekiyor. Sizlerin ibadet anlayışı ve inanç anlayışınızla uyuşmasa bile saygı duymak gerekiyor.

Alevilere yönelik ayrımcı, ötekileştirici, dışlayıcı üsluba son vermek gerekiyor.

Aleviliğe yönelik tarihten günümüze sürekli olarak kullanılan ağır ithamları, hakaretleri, mesnetsiz söylemleri bırakmak gerekiyor.

Özeleştirici de bulunup Aleviliği inkar noktasında yapılan çalışmalara son vermek ve Alevilerin doğal haklarına saygı duyup bunların verilmesi önünde engel olmaktan çıkmak gerekiyor. Hatta Alevilerin

haklarının alınması için, mesela cemevlerinin ibadethane statüsü alması için destek olmak gerekiyor.

Burada listeyi uzatmak yerine iyi niyetlice anlamak ve kardeşliği geliştirmek isteyenler için esas alınması gereken; farklılığı kabul etmek ve saygı duymak gerektiği gerçektir.

Bu güne kadar yapılmayan budur.

Bu güne kadar ısrarla Alevileri değiştirmek ve dönüştürmek için, Sünnileştirmek için çaba gösterildi. Bunun başarılı olmadığı yerlerde ise nefret söylemi ve düşmanca tutumlar devreye girdi. Bütün bunların sonucunda kardeşlik oluşmadığı gibi ayrıştırıcı söylem ve eylemler derinleşti.

Alevi ve Sünni kardeşliğinin hayat bulması, gelişmesi ve kalıcı olması mümkün. Ancak bunun oluşabilmesi için istekli olmak gerekiyor. Ön yargılardan ve her tür saplantıdan sıyrılmış olarak, kardeşliği ve barışı hedef alarak yaklaşmak gerekiyor. Farklılıkları düşmanlık vesilesi yapmak değil, farklılıkları doğal kabul edip zenginlik olarak görmek gerekiyor.

Alevi Sünni kardeşliğini bu temelde görmek gerekiyor. Farklılıklara saygı ve inancı olduğu gibi kabul etmek, yani dışlamadan, hakir görmeden, batıl ve sapık diye, yoldan çıkmış diye nitelemeden görmek bir zihniyet sorunudur. Zihniyette ilk önce bunun kabul görmesi gerekiyor. Zihniyet olarak bunu kabul ettikten sonra bunun hayata aktarılıp pratikleşmesi daha kolay ve zahmetsiz olur.

Esas sorun zihniyet sorunudur.

Asırlardır beslenerek birikmiş ön yargıların neticesinde, hamaset ve inancı siyasi çıkarlara alet etmenin neticesinde zihniyet olarak böyle bir farklılığı kabul etme olgunluğu gösterilmiyor. Israr ve inatla “Sünniliğin yegane ve biricik doğru inanç olduğu, onun dışında kalan

herkesin kafır, sapık, yoldan çıkmış olduğu” düşüncesi ve davranışı sürdürülüyor.

Böyle olduğu için, yani “kendisinden başka herkes yanlış yolda olduğu için onların hidayete erdirilmeleri ve doğru yola çekilmeleri” gerekiyor. Bu da asimilasyon, baskı, zulüm ve katliam demektir.

Böylesi bir anlayış ve zihniyet kardeşlik geliştirmez.

Kardeşlik için bu anlayışın ve zihniyetin aşılması gerekiyor.

Kardeşlik için kendisinden başka inanç ve doğrularında olabileceğini kabul etmek gerekiyor.

Elbette herkesin inancı kendisine güzel, doğru, anlamlı ve değerlidir. Herkes inancını yaşamada sonuna kadar özgürdür. Kimsenin inancı kimseden üstün değildir. Bu noktada Alevilik Sünnilikten üstün değildir, Sünnilik Alevilikten üstün değildir. Bizlerin inancı bizler için en doğru inançtır, Sünnilerin inancı, Budistlerin, Katoliklerin inancı onlara göre doğru inançtır. Kimseye senin “inancın anlamsız, basit, ucube” demeye hakkımız yoktur. Kimseyi inancı bizden farklıdır diye kafır olarak, zındık olarak, cehennemlik olarak nitelendiremeyiz.

Alevi ve Sünni kardeşliğinin hayat bulması, gelişmesi ve kalıcı olması mümkün. Bunun için çaba göstermek gerekiyor.

Aynı dili konuşan, aynı havayı soluyan, aynı gökyüzüne bakan toplumlar inanç farklılığına saygı göstermiyorsa, farklılığa hoşgörüyle yaklaşıp zenginlik olarak bakmıyorsa, ortada gerçekten sorgulanması gereken bir ahlak, vicdan sorunu var demektir.

Ahlaklı, vicdanlı, gerçek manada inançlı kimseler yıkıcı, ayrıştırıcı, ötekileştirici olamazlar.

Olmamalıdır.

Onlar kardeşliği esas almalı, düşmanlığı lanetlemeli, farklılığa hoşgörüyü savunmalı ve herkesin inancı kendisine doğru ilkesini hayata aktarmalıdır.

Böylelikle kardeşlikte gelişir, ön yargılar ortadan kalkar, barış ve huzur hakim olur.

Sadece Alevi Sünni kardeşliği değil, diğer tüm etnik ve dini kimlikler arasında da bu gerçek olur.

Alevi İnançlı Sanatçılar ve Sorumluluk

Edebiyat, sinema, müzik ve daha başka dalları ile sanat; duygu ve düşüncenin en etkili/güzel şekilde yansıtılmasıdır. Sanat, hayatı anlamına uygun yaşamada en önemli unsurlardan biridir. Salt müzik, edebiyat, resim değil, bir bütün olarak sanat eğitimidir, yakınlaşmadır, ortak noktalar oluşturma ve bu noktalarda buluşmadır. Başka boyutlara ulaşma ve o boyutlardan da ötelere, ötelerin ötesine gitmedir.

Sanatın bütün dalları insanlık için nasıl önemli ve değerliyse, insanlığın bir parçası olan biz Aleviler içinde o kadar önemlidir. Ancak biz Aleviler için sanatın diğer dalları bir yana müzik bir yanadır. Sonuçta bir müzik enstrümanı olan bağlama bizler için “telli Kur'an” niteliğindedir.

Asırladır duygularımızı, düşüncelerimizi, hayal ve özlemlerimizi, kimselere anlatmadıklarımızı nasıl beyitlerle dile getirip bağlama ile seslendirmişsek, aynı şekilde egemenlerin baskılarına ve yok etme çabalarına karşın inancımızın özünü de aynı şekilde şiirlerle, mersiyelerle, beyitlerle, duazlarla nefeslerle dile getirmiş ve bizden sonraki kuşaklara inancımızı, inancımıza dair değerleri sanat yoluyla aktarmışız.

Sanat bu anlamda inançsal değerlerimizin korunmasına ve acımasız baskılara rağmen kuşaktan kuşağa yaşanmasına/yaşatılmasına vesile olmuştur. Belki bazı kimseler için çok abartılı ve iddialı olacak ancak eğer bu gün Alevilik inancı hala mevcudiyetini koruyorsa bunda bir bütün olarak sanatın ama en çokta müziğin, şiirlerin önemli bir katkısı vardır.

Ağır baskı ve asimilasyon koşullarında, varlık yokluk mücadelesinin verildiği koşullarda inancımızın var olması ve bizden sonrada varlığını sürdürmesi için sanata sığınmış sanat vasıtasıyla bir çıkış yolu

bulmuşuz. İnancımız yasaklı olduğu için ve inanca dair her türlü yazılı kaynağın bulundurulması ölüm ile sonuçlandığı için inancımıza dair bazı temel bilgileri sanat yoluyla saklamış ve diğer inançdaşlarımıza aktarmışız.

Bütün bunların sonucunda, yani sanat yoluyla da inancımıza dair bazı doğruları ve değerleri aktarma ve yaşatma yönteminin etkili olması sonucunda ortaya çok önemli bir kültürel ve sanatsal miras çıktı.

Tarihten günümüze çok sayıda Alevi önderi, bu yola bağlı ve yolu layıkıyla sürmüş nice erenler önemli bir külliyyat bıraktılar. Bu külliyyat öyle önemli ve değerli ki bazen bin bir tane kitabın, anlatımın yapamayacağı etkiyi iki tane beyit çok daha etkili şekilde açıklayabiliyor. Bu anlamıyla Alevilik yolunu sürmüş olanların bıraktıkları, -gerek inançsal manada olsun gerek günlük yaşamın bütün alanlarına, renklerine dair olsun- oldukça zengin, kapsamlı, derin, nitelikli ve her inanç, etnik kökendeki insana hitap edecek şekildedir.

Bugün elimizde mevcut olan deyişler, duazlar, mersiyeleler, ağıtlar, semahlar, nefesleler ve daha başka değerleler salt inançsal boyutuyla bizlelerin değil, yaşamın bütün alanlarını kapsadıkları için aslında tüm insanlığın ortak mirasıdır.

Bütün insanlık için önemli bir kültür ve sanat değerine sahip olan, bu değerlelerin oluşmasını sağlamış olan bir topluluk olarak ne yazık ki bu değerlelerimizi tam anlamıyla, olması gerektiği gibi insanlığa sunamıyor bu değerlelerin daha çok kimselere ulaşması için yeni katkıleler yapmada çok çok yetersiz kalıyoruz.

Alevi toplumunun içinden çıkmış, bu muazzam kültürün yaşandığı bir atmosferde kişiliği şekillenmiş olan çok sayıdaki sanatçımız ne yazık ki bilinç ve düşünce noktasında bu kültürel değerlelerin taşıdığı manadan, içermiş olduğu derinlikten bihaber olarak sanat yapıyorlar.

Oysa tam manasıyla bu yoğunluğun, derinliğin, güzelliğin bilincinde ve ayırdın da olsalar eminim ki çok daha nitelikli ve ölümsüz eserler ortaya koyarlar.

Ancak ne yazık ki böyle değil. Çok az bir kısmı hariç bu gün Alevi inançlı/Alevi kökenli çoğu sanatçı geçmişin soylu mirasınında desteğiyle yeni güzellikler ve değerler ortaya çıkaracakları yerde üretimde bulunmuyor, yozlaşıyor, kendi değerlerine yabancılaşıyor, üçüncü sınıf barlarda ömür tüketip, çürüyüp, yok olup gidiyorlar. Bırakalım Pir Sultanlar gibi, Mahsuni, Aşık Veysel, Daimi, Edip Harabi, Kul Himmet ve daha pek çok ulu ozan gibi tarihe not düşmeyi doğru dürüst iki tane kalıcı eser bırakmadan yok olup gidiyorlar.

Bu durum üzücü bir durumdur. Suyun başında, ana kaynakta olup da susuzluktan kavrulmak gibidir.

Oysa çözüm aslında çok basit. Zaten Alevi olmak, Aleviliğin az veya çok yaşandığı bir ortamda büyümek, gelişmek, kişilik bilincine ulaşmak başlı başına bir ayrıcalıktır. Doğal olarak sanata, müziğe bir aşinalık var tüm Alevilerde. Az yetenek ile bile kendini eğitmek, geliştirmek mümkün. Çünkü içinde gözlerini açtığın ortam sana o imkanı kendiliğinden sunuyor. Sana düşen ise bunu geliştirmek, büyütmeştir. Bu yapılmıyor. Yapılmadığı gibi asırlardır bin bir emek ve zahmet ile oluşturulmuş değerler ucuz bir şekilde, özüne yabancı bir şekilde barlarda sigara dumanı ve alkolden bilinçleri bulutlanmış kimselere sunuluyor. Bu doğru olmadığı gibi o yüce erenlerin emeklerine ve toplumun değerlerine saygısızlıktır.

Sanatçı olmak öyle sanıldığı gibi top sakal bırakarak veya dekolteyi biraz daha aşağılara çekerek, basmakalıp söylemler ve klişeleşmiş replikleri tekrar ederek olunmuyor. Top sakal, küpe, dekolte ve bu biçimsel duruşun basit düşünsel yansıması ile ancak ucuz bir piyasa mezesi olunur. Zaten olanda budur. Orasına burasına dövme

yaptırarak, sakallarını olmadık hallere sokarak, eteğini biraz daha yukarılara çekerek kimse karizmatik ve çekici olduğunu düşünmesin. Böyle olursa olursa ancak gülünç ve utanılacak olunur.

Birde bu tipler asırların imbiğinden süzülüp gelmiş olan deyişlerimizi okumuyorlar mı, sanırsın ki bu kişiler o deyişlerin taşıdığı manaya hakim. Olmadıklarını yüzlerine, kıyafetlerine, mimiklerine, hal ve tavırlarına bakınca hemen anlıyorsunuz zaten. Ama sanki vakıflarmış gibi ucuz rollerde kapmıyor değiller.

Sözün özü; Alevilik inancı ve bu inancın insanlığa kazandırmış olduğu kültürel sanatsal değerler sahiplenilmeyi bekliyor. Bu değerlerin gelişen teknolojik imkanlarında kullanılmasıyla daha çok kitleye ulaşması, yeni teknikler, soundlar ile beslenerek tüm insanlığa sunulması gerekiyor. Bunu da ancak inanç anlamında Aleviliğe bağlı olan, bu inancın gereklerini asgari düzeyde yaşamında praktize eden, uygulayan kimseler yapar. Eğer bilinçte, düşüncede, duyguda, hayata bakış ve hayatı algılayışta Alevilik yoksa, kişi ne kadar yetenekli olursa olsun ucuz barlarda tükenmeye mahkumdur. Ama inançta sağlam ise o kişinin yolu açıktır ve çağdaş Pir Sultanlardan olmaması içten bile değildir. Karar sizin; ya Pir Sultanlaşmak yada çürümek.

Hallac-ı Mansur'u Tanıyor muyuz

Aleviler olarak Hallac-ı Mansur'u ne kadar tanıyoruz?

Veyahut hiç tanıyor muyuz?

İnancımızı etkilemiş olan bu önemli şahsiyet hakkında, Alevilik bakış açısıyla yazılmış olan hiç bir eser var mıdır?

Tam manasıyla, bütünlüklü olarak anlayıp kavrayamadığımız Enel Hak kavramı dışında Mansur hakkında söylenecek kaç tana sözümüz vardır?

Bu oldukça düşündürücü bir durumdur.

Kabul ediyoruz; Alevilik daha çok sözel aktarımla bu güne ulaşmıştır. Ancak bu hiç yazılı kaynağımızın olmadığı anlamına gelmiyor.

Başka inanç gruplarıyla kıyasladığımızda çok olmasa da yazılı kaynaklarımız var.

Ancak bu kaynakları günümüz lisanı ve üslubuyla yansıtmaya çalışmaları neredeyse yok. Var olanlar ise daha çok dışımızdaki unsurlar tarafından yayınlanan çalışmalardır. Ki onlarında zaten maksatları kaynaklarımızda tahrifat yaratmaktır.

Çok anlı-şanlı yazarlarımız (!) aydınlarımız (!) yol önderlerimiz (!) var. Bu yazarlar acaba kaynaklarımızı doğru anlatım manasında kaç ürün verdiler? Ezber bozacak kaç çalışmaya imza attılar? Hallac-ı Mansur ve diğer inancımızı şekillendirmiş olan, inancımıza etki etmiş olan şahsiyetleri ne kadar araştırıp topluma sundular?

Konuştuklarında mangalda kül bırakmayan bu sözüm ona Alevilik ve Aleviler adına söz söyleyen zatlar, iş icraata geldimi ortaya hiç bir şey sunamıyorlar. Zihinsel ve düşünsel tembelliklerini gizlemek için kafa karıştırıcı ve hayatın hiç bir yerinde karşılığı olmayan abuk subuk teoriler sunuyorlar.

Hallimiz budur. Ne yazık ki budur.

Alevilik ve Aleviler adına köşe başlarını tutmuş olan zevatın öz itibariyle toplumumuza katkısı sınırlıdır. Katkısı ile beraber aslında etkisi de sınırlıdır. Bu noktada Alevi toplumu bu adam niyetine gezen kardan adamların arkasına takılmıyor. Bu yüzden milyonların gündemini belirleyen, milyonlara etki eden bir örgütlenme yok. Var olanlar, meydanda başkalarının var olmamasından dolayı varlardır.

Böylesi güdük, yetersiz, yeteneksiz kimselerin -her ne kadar Alevilik ve Aleviler adına söz söyleseler de- Hallac-ı Mansur veya herhangi bir Alevi önderi, Aleviliğin herhangi bir boyutuyla ilgili bir şey söylemesi de, ortaya bir değer çıkartması da mümkün değildir.

Bu demektir ki bizler, bu yazının yazarı da dahil olmak üzere mevcut olanlardan çok şeyler beklemeyeceğiz.

Bizler kendi irademiz, azmimiz, çabamız ve emeğimizle bir şeyleri ortaya çıkartmaya çalışmalıyız.

Bu satırları niye yazıyorum?

Hallac-ı Mansur, eylemiyle, söylemiyle, düşüncesi, yaşamıyla beni etkileyen bir kişidir. Onun hakkında daha fazla bilgiler almak için kaynak arıyorum, ne yazık ki Alevilik bakış açısıyla yazılmış kaynak bulamıyorum. İnternet'e bakıyorum, orada yine kendimin yıllar evvel yazmış olduğu Hallac hakkındaki kısa bilgiden başka bir şey bulamıyorum.

Hallac-ı Mansur hakkında bile Alevilik dışı çevrelerin çokça çalışması var. Bu çalışmalara ise elbette objektif çalışmalardır, bizlerin inanç ve düşünce anlayışıyla uyuşan çalışmalardır diyemeyiz.

Hallac-ı Mansur hakkında Alevilik bakış açısıyla yaklaşmış çalışmalara ihtiyaç vardır. Salt Hallac için değil, inancımızı etkilemiş

olan veya inancımızdan etkilenmiş olan, katkı sunmuş olan tüm tarihsel kişiler hakkında aydınlatıcı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Bu çalışmaları yapmak için yazar olmak, profesyonel araştırmacı olmak, kurum yöneticisi olmak gerekmiyor.

Gerekli olan samimiyet, ilgi ve Alevilik yaklaşımıdır. Bu oldu mu ortaya bazı veriler çıkar. Bu veriler belki ilk etapta amatör olacaktır. Ancak zamanla bu amatör çalışmalar esas alınarak daha verimli, boyutlu, doyurucu çalışmalar yapılacaktır.

Hallac-ı Mansur hakkında Louis Massignon'un önemli bir çalışması vardır. Hatta bu alanda en önemli çalışmadır. Hallac-ı Mansur'u Batı kamuoyuna, Hristiyan dünyasına tanıtan kişidir.

Louis Massignon, hayatını bir noktada Hallac-ı Mansur'u araştırmak ve anlatmakla geçirmiştir diyebiliriz.

Orijinal dilinde Louis Massignon'un Hallac hakkında yazdıklarını okuma imkanına sahip olan çokça Alevi vardır. O Alevilerden birisi veya bir ekip konuyla ilgili bir çalışma yapabilir. Louis Massignon'un çalışması ile Alevilik inancındaki Hallac-i Mansur bilgileri karşılaştırılabilir. Böylece ortaya Alevilik yaklaşımına bir ilk çalışma çıkar.

Böylesi bir şeyi yapmak öyle pek zor olmasa gerek.

Görüldüğü gibi kimseden bir şeyler beklemeden elini taşın altına koyanlar olduğu zaman gidilmeyecek yol, varılmayacak menzil yoktur.

Her Eşinden Ayrılan Düşkün müdür

Aile kurumu inancımızda önemli, değerli ve eğer herhangi bir engel yoksa her insanın hayatında olması gerekendir.

Sevgi, aşk, saygı ve anlayış ile oluşmuş bir aile huzurun, mutluluğun, bereketin kaynağıdır.

Düşkünlük inancımızda yapılan hatalar, işlenen suçlar neticesinde uygulanan en ağır yaptırımdır. Düşkün olan kimse toplum dışına itilir ve toplumun uygun görmesi, onaylaması ile tekrardan, belli bir zaman ve yaptırımdan sonra ancak topluma kabul edilebilir.

Evlilikte bir tarafın bariz hatalar yapması, aile sorumluluklarını yerine getirmemesi, asgari düzeyde toplum kurallarına uymayıp ailesini, kendisini ve toplumu zarar sokması, mesela alkol, kumar ve daha benzer olumsuzluklarda bulunması veya eşine layık ve sadık olmaması ve daha başka benzer kötü durumlarda ailenin dağılmasına vesile olmak düşkünlük nedenlerinden birisidir.

Kadın içinde uygulanmakla beraber bu tür bir düşkünlük genelde erkekler için uygulanmıştır. Çünkü böylesi bir durumda yanlış bir davranışın sahibi olan erkek yüzünden yuva dağılmıştır. Çocuklar ve kadın mağdur edilmiştir.

Çocuklarına, eşine, çevresine, kendisine zarar ziyan veren birisini hiç bir şey olmamış gibi toplum içerisinde barındırmak elbette doğru bir davranış değildir. Bu tür kişilere başta toplumun inanç önderleri olmak üzere tüm toplum dayanışmada bulunur, destek sunar. Kötü ve yanlıştan dönmesi için telkinde bulunur, yol yordam gösterir. Yani bir ailenin yok olmaması, mağduriyetlerin ortaya çıkmaması için epey çaba ve emek verilir. Bütün bunlara rağmen yinede kişi hatalarında ve yanlışlarında ısrar ederse bu kişi ile tüm irtibat kesilir.

Bu noktada şunu önemle vurgulamak gerekiyor: her eşinden ayrılan otomatik olarak düşkün ilan edilmiyor. Belli bir aşamadan sonra, belli prosedürden sonra kişi düşkün ilan ediliyor. Yani günümüzde bazı yetersiz bilgi sahibi kimselerin yaptığı gibi her önüne gelen diğer bir kişiyi öyle kolay düşkün ilan edemez. Hele olayın iç yüzünü, tüm aşamaları bilmeyen birisi sırf eşinden ayrıldı diye birisini düşkün ilan edemez.

Ne yazık ki böyle yarım bilgiler sonucu bazı kararlar alınıyor ve bu kararlar doğru olmuyor. Yani aile kurumunun kutsallığı ve önemi esas alınarak ve bundan yola çıkarak eşinden ayrılan herkes düşkün ilan edilebiliyor.

Doğrudur, huzurun ve mutluluğun, saygının ve sevginin, hoşgörü ve anlayışın hakim olduğu bir aile ortamı kutsal bir ortamdır. Heyhat, ne yazık ki her aile ortamı böyle olmuyor. Olmadığı içinde kavga, gürültü, şiddet, öfke, depresyon.. ve daha başka olumsuzluklar... Böylesi bir ailede sırf görüntüde bir birliktelik, biçimde bir aile ve evlilik ne kadar doğrudur? Yani dostlar alış verişte görsün diye veya yuva bozulmasın diye sürdürülen bir evlilik ne kadar kutsaldır?

Bizce böylesi bir ailenin dağılması zoraki yaşatılmasından daha doğrudur. Çünkü tecrübeyle sabittir ki yaşını başını almış kimselerin, her tür destek, telkin ve yardıma rağmen ısrarla yanlışlık yapan kimselerin aile birliklerinin daha doğru bir rotaya girmesi neredeyse imkansızdır. Kaldı ki erkek egemenlikli bir dünyada yaşıyor olmamızdan dolayı kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin haddi hesabı yoktur. Ve bu tür ailelerde en çok şiddet ve cinayet meydana geliyor.

Şimdi hangi inanç önderi, hangi yol hizmetkarı aile bozulmasın diye bir cinayetin vebalını taşımak ister ki?

Şiddetin, kavganın, mutsuzluğun olduğu bir ailede ısrarla o aileye bir arada kalın demek bir noktada cinayete davetiye çıkarmaktır. Bundan kaçınmak gerekiyor.

Elbette sorunlu ailelere toplum olarak, yol önderi olarak başta telkin olmak üzere her tür yardım yapılmalıdır, destek sunulmalıdır. Bu tür kimselerin sorunlarının çözümü için yolun kuralları hatırlatılmalı, yolun işleyişine tabi olunmaları istenmeli ve doğru şekilde yaşatılan ailelerin tecrübeleri aktarılmalıdır. Fakat bazen tüm somut yardım, öneri ve örneklerle rağmen aile içindeki bireyler bir birine zıtlaşıyor, tahammül edemez hale geliyor, en küçük bir doğruyu kabul edemez duruma düşüyorlar. İşte böylesi durumlarda yapacak bir şey kalmıyor. Böylesi durumlarda ısrarla yuvanızı dağıtmayın demek doğru ve makbul yol değildir.

Böylesi aşamalardan geçmiş olan kimseleri düşkün ilan etmek ve toplum dışına itmek ne kadar doğrudur? Özellikle de bu tür durumlardan mağdur olmuş olan kadınları sırf ayrıldı diye düşkün ilan etmek bizce doğru bir davranış ve tutum değildir.

Düşkünlük öyle bazılarının sandığı ve yapmaya çalıştığı gibi basite alınacak bir yaptırım ve uygulama değildir. Binlerce kez düşünmek ve düşünmekle beraber düşkün ilan edilecek kişiye düşkün olmaması için yolun gereği yardım, eğitim ve nasihatle bulunmak gerekiyor. Bütün bu işlemler yapılmadığı gibi işin kolayına kaçarak hemen birisini düşkün ilan etmenin inanca, topluma ve o kişiye bir yararı yok, aksine oldukça zararı vardır.

Dürzilik ve Dürziler Konusunda Alevilerin Bakış Açıları Nasıl Olmalı?

Egemen inancın beynimize ve yüreğimize işlediği kodlar, sandığımızdan daha beter bir tahribat yaratmış durumda. Öyle bir tahribat ki hayatın her alanında, her konuda egemen inancın bakış açısıyla olaylara ve olgulara yaklaşıyoruz.

Görüntüde Aleviyiz. Alevilik değerlerini savunuyor ve sahipleniyor ve Alevilik değerlerinin daha da var olması için çaba ve gayret gösteriyoruz. Oysa zihinsel şekillenişimiz, kültürel yaşayış ve algımız, tarihe ve olgulara yaklaşımımız çoğu kez egemen inancınkiyle benzerlik, aynılık taşıyor.

Bu korkunç kötü bir durumdur. Bunun bilincinde olup bunu aşmanın çabasını sergilemeliyiz.

Elbette bu kolay olmayacak. Bir çok sosyal ve toplumsal olayda iç içelik mümkündür. Farklı inanç ve toplumların bazı konularda ortak bir tavır sergilemeleri de doğaldır. Bu konuda bir itirazımız yok.

Ancak bazı temel noktalarda inancımız ve değerlerimizle uyumsuzluğu ortada olan bir takım yargıların, değerlendirmelerin, bakış açılarının en azından sorgulanması gerekiyor. Sorgulanıp düzeltilmesi gerekiyor.

Buna en iyi örneği Dürziler ve Dürzilik konusunda verebiliriz.

Alevi aydınları, bu yol için kafa ve beden yoranların bakış açıları ile kaba ve softa bir yobazın bakış açısı nasıl bir ve aynı olabilir ki?

Olamaz.

Olmamalı.

Olması demek, Aleviliğin asgari düzeyde kavranmasında sıkıntı olduğunun işareti olarak bilinmeli.

Dürzilere ve Dürziliğe, Sünniler gibi bir yaklaşım korkunç kötü bir durumdur. Büyük ozanımız, değerli Mahzuni Şerif gibi bir usta bile bu kodlamadan nasibini almış ve Sünni ulemanın yaklaşımıyla Dürzilere yaklaşıp bir eser yapmıştır. Bu şüphesiz hoş olmayan bir durumdur.

Klasik Sünni ve Şii anlayışın Dürzilere yaklaşımı oldukça kötü ve düşmancadır. Peki biz Alevilerin yaklaşımı nasıl olmalıdır?

Biz Aleviler Dürzüleri ve Dürziliği nasıl ele alıyor, nasıl değerlendiriyor, dost düşman kategorisinde nereye koyuyoruz?

Her halükarda klasik Sünnilik ve Şiilik yorumları, değerlendirmeleri, önyargıları dışında bir bakış açımız olmalı. İlk başta olumsuz anlamda kullanılan ve günlük dilde kötü bir eylem, davranış ve düşünceyi belirten “Dürzümisin sen, Dürzilik yapma, tam Dürzi oldun” gibi aşağılayıcı nitelermelerden vazgeçilmelidir. Bir toplumu tümünden kötü görmek, nitelendirmek, olumsuz sıfatlar kullanmak inancımızda ve geleneğimizde ret edilen bir durumdur.

İkincisi Dürzilerin inancı ne olursa olsun, neye ve kime inanırlarsa inansınlar, neyi ve kimi kutsal ve önemli kabul ederlerse etsinler, bizlere ters ve yanlış gelse dahi onların inançlarına, değerlerine, geleneklerine, yaşam biçimlerine, dünyayı algılayışlarına saygı duymalıyız.

Başka inançları ezmiyor, sömürmüyor, hor görmüyor ve baskı uygulamıyorsa, itikat anlamında bize ne kadar zıt olursa olsun onların herkes kadar, bizler kadar şu yer kürede onurluca ve şereflice, inanç ve değerleriyle yaşamaya hakları vardır. Bu sadece Dürziler için geçerli değil, herkes için, farklı inançlardan herkes için geçerlidir. Burada bizlerin temel kriteri başka inanç grupları üzerinde baskı ve şiddet uygulanmamasıdır. Tüm inanç gruplarının eşit ve aynı derecede kutsal kabul görmesidir.

Evet, herkesin inancı kendisi için değerli ve kutsaldır. Hiç bir inancın diğer bir inançtan üstün bir yanı yoktur.

Sünnilik Alevilikten, Hristiyanlık Müslümanlıktan, Hinduizm Budizm'den, Katoliklik Protestanlıktan üstün değildir. Elbette herkesin inancı kendince üstün ve değerlidir. Herkesin inancı inanan o kimse için en doğru inançtır. Ancak bu durum başkalarının yaşam haklarına kasta gerekçe olamaz. Bir kimsenin inancı sizin inancınızdan farklı diye o kimseye yaşam hakkı yoktur gibi bir anlayış kabul edilemez.

Ne yazık ki böylesi bir yaklaşım tarihin her çağında var olagelmıştır. Her zaman birileri inançlarının “en doğru inanç” olduğu saikiyle başka inanç mensuplarını katletmiş, yok etmiş veya kendi inançlarını kabullenmeye zorlamışlardır. Bunu gerçekleştirmek için güçlerinin yetmediği noktalarda ise aşağılamış, her fırsat ve imkanda dünyayı dar etmeye çalışmışlardır.

Kardeşlik hukuku, eşitlik, dayanışma, farklı bir inancında doğru olabileceğine dair empati yapmak ve daha benzer erdemler ne yazık ki az rastlanan bir durumdur. Fanatizm, kendisinden başka doğru bilmeyen bir anlayış hüküm sürmeye devam ediyor. Bu fundamentalist yapıya karşı biz Aleviler tüm inançlara saygılı olmalı ve inançlarını yaşamaları için imkanlarımız dahilinde yaşam alanları açmalıyız. Kimseyi kendimize zorla benzeterek, misyonerlik yaparak, inanç ve değerlerini aşağılayarak dünyada kardeşlik ve barış ortamı olmaz.

Dürziliğe ve Dürzilere yaklaşımımız saygı temelinde olmalıdır.

Alevi Kimliğinin Baskınlanması

Ne yazık, ne yazık ki Alevi kimliği -daha başka kimliklerle beraber- uzun bir zamandır baskılanmış durumdadır. Olayın en dramatik ve üzücü tarafı da baskınlanmanın günümüzde de devam ettirilmesidir. Oysa Alevi kimliğini -veya herhangi bir kimliği- baskı altına almanın kimseye faydası yok. Bu kimlikleri baskılayanlara da faydası yok.

Bu bariz gerçekliği görmeyip var güçleriyle egemen ve iktidar olmanın her tür avantajını kullanarak kendisi dışındaki din, etnik kimlikleri baskılama, asimile etme, kendisine benzetme çalışmaları zor ve şiddet yöntemi de dahil olmak üzere her tür şekilde devam ettiriliyor.

İnsan hak ve hukukuyla bağdaşmayan, günümüz medeniyetinin kabul sınırlarına uymayan, uygar ve özgür bir yaşamın, birlikte ve kardeşçe saygın bir yaşamın önünde engel olan kendisi dışındaki kimlikleri baskı altına almak son bulmalıdır.

Başta Alevilik ve Aleviler olmak üzere her kim ötekileştiriliyorsa, farklı kimliğinden dolayı ayrımcılığa tabi olunuyorsa onun en temel hakkı olan kimliğiyle var olma ve kimliğini geliştirme hakkına saygı duyulup gerekleri yerine getirilmelidir.

Bu, bizlerin isteği, dileği temennisidir.

Bizlerin bunu istemesi, yani hiç bir kimliğin baskı altında olmaksızın kendini özgür ve eşitçe ifadesini istememiz, ne yazık ki bir istem olarak kalıyor.

Bize göre en temel insan hakkı olan bu istek ne acıdır ki egemen anlayış tarafından kabul görmüyor. Egemen olan kendi kimliğini her yöntemle dayatmaya devam ediyor. Üstelik bunu bir marifet ve onur olarak algılayarak yapıyor.

Dolayısıyla böylesi bir anlayıştan insan hakkına riayet etmesini talep etmek sözde kalan ve hep de kalacak olan bir istemdir. Ta ki haklarına saygı isteyenler haklarını egemen olandan istemek yerine alana kadar.

Meselemiz de budur işte.

Bizler baskılanmış Alevi kimliğine sahip bireyler olarak çoğumuz bu temel hakları isteyemiyoruz bile. Haklarımızı almak bir yana, baskılanmış kimliğimizden dolayı o kadar korkaklaşmış ve pısrıklaşmış ve kendine yabancılaşmışız ki daha temel haklarımızı bile isteyemiyor ve istemlerimizin yılmaz bir savunucusu, takipçisi olamıyoruz.

Ne yapmamız gerekiyor? Egemenlere şunu ısrarla söylemeye devam edelim: “siz egemenler bizlerin kimliğini baskı altına alıyor, kendimizi bu kimlikle ifade etme, yaşamımızı bu kimlikle sürdürme ve geleceğimizi bu kimlikle şekillendirme hakkımızı elimizden alıyorsunuz. Bunu yaparken bize zarar veriyorsunuz. Kimliğimiz gittikçe yok olmaya yüz tutuyor. Diğer yandan gözünüz o kadar kararmış ki, bizlere kendi kimliğinizi dayatmakla, bizleri asıl kimliğimizden koparmakla bizleri savunmasız hale getiriyor, her tür yozluğa ve yobazlığa açık hale getiriyor, gayri insani davranışa itiyor, her tür olumsuzluğa karşı korunaksız bırakıyorsunuz. Böylece aslında kendinize de zarar veriyorsunuz”.

Egemenler ne yazık ki bunu anlayacak, kavrayacak boyutta değiller. Onların derdi tasası yerkürede yaşayan herkesi kendisine benzetmektir.

Böylesi bir anlayışa ne söylersek söyleyelim faydasız geleceğinden bizler haklarımızı kendi elimizle alacağız.

İlk önce tespitite bulunacağız: kimliğimiz diğer kimlikler kadar eşit, özgür ve yine diğer kimlikler kadar yasal güvenceler altında mıdır?

Kimliğimizden dolayı ayrımcılığa tabi olunuyor, dışlanıyor ve ötekileştiriliyor muyuz? Kimliğimizden dolayı can ve mal güvenliğimiz var mı? Kimliğimizden dolayı baskı yaşıyor ve çeşitli alanlarda sırf kimliğimizden dolayı hak ettiğimiz konumda değil miyiz? Kimliğimizi yaşıyor ve gelecekte de yaşatmak için uygun şartlara sahip miyiz?

Bu soruların cevaplarını verdikten sonra bilinçli bir tercihin sonucu olarak kimliğimizi daha iyi anlama, kavrama, kendi yaşamımızda somutlaştırma çalışmasına başlayabiliriz.

Baskılanmış ve esaret altında olan kimliğimize kavuştuktan sonra yozluğun ve yobazlığın çemberini kırarak, her tür kirden arınarak, arıduru olarak kimliğimize kavuşur, yenilenir, gelişir, güzelleşir ve adım adım özgürleşerek baskılanmış olan kimliğimizi tüm görkemiyle ortaya koyarız. Böylece bireysel olarak yaşamış olduğumuz zorlukları aşar ve toplumsal olarak varlığımıza birey olarak önemli katkılar yaparız.

Sözün özü; Alevi kimliğimiz baskılanmış olduğundan ve bizler aslında bizleri hayatın tüm sorunlarına karşı güçlü kılacak olan ve yine hayatın tüm sorularına karşı cevaplı kılacak olan temel zırhımızdan yoksun olduğumuzdan yaşadığımız her acı, yenilgi, başarısızlık, güçsüzlük kimliğimize kavuştuktan sonra ters yüz olacaktır. Yani kimlikli olduğumuzda başarısızlık, yenilgi, güçsüzlük diye bir derdimiz olmayacaktır.

Kimliğimiz zırhımız, koruyucumuz, gücümüz olacaktır. Böylece haklarımızı birilerinden istemeye gereksinim duymadan her hakkımızı alırız.

O halde Alevi kimliğine sahip çıkmak, yaşamak, geliştirmek ve bu kimlikle bütünleşmek için bir an dahi beklememiz gerekmiyor.

Hıdrellez

Hıdrellez, Ortaasya, Ortadoğu, Balkanlar gibi geniş bir coğrafyada, öz olarak aynı fakat biçim olarak farklı şekillerde kutlanan bir bayramdır.

5 mayısı 6 mayısa bağlayan akşamdan başlayarak 2 gün süren bir bayramdır Hıdrellez bayramı.

Hızır ile İlyas peygamberin buluştuğu ve bu buluşmanın sonucunda onların şahsında yer yüzüne birliğin, bereketin, bolluğun geldiği, dilde dileklerin ve gönülde muratların Yüce Yaradanca gerçekleştirildiği/kabul olduğu bir zaman dilimidir Hıdrellez.

Bazı dogmatiklerin sandıkları gibi Hıdrellezi kutlamak şirk değildir.

Hıdrellez bir bayramdır. Bütün bayramlarda olduğu gibi birlik, sevinç, coşku, umut içeren bir bayramdır.

Doğanın canlanması ve doğayla beraber insanında kışın karamsarlığını, miskinliğini üzerinde atıp tıpkı doğa gibi yeşillenip canlanmasıdır Hıdrellez.

Hıdrellezde temizlenen sadece ev değildir, düzenlenen sadece bağ bahçe değildir. Onlarla beraber gönülde, duyguda, düşüncede gözden geçiriliyor. Varsa eksiklikler, hatalar, yanlışlar gözden geçirilip tıpkı ev gibi, tıpkı bağ bahçe gibi temizlenip düzenleniyor ve yeni döneme hazır hale getiriliyor.

Hıdrellez günü dergahlarda, ziyaretlerde, kırlarda, evlerimizde hazırladığımız sofralarımızda paylaştığımız yiyeceklerimiz ile beraber dostluktur, kardeşliktir, birliktir, umuttur, huzurdur.

Dileklerimizde, muratlarımızda başta kendimiz olmak üzere ailemize, çevremize, cümle insanlığa esenlik, bereket, huzur ve kardeşlik diliyoruz.

Anlamlı, dolu dolu bir yaşam nasip etmesini istiyoruz Yüce Yaratandan.

Hızır ile İlyas'ın anısına, onların bereketin ve paylaşımın, inancın ve umudun temsilcileri olduklarının bilinciyle onları yad ediyor, her dara düşene, her zorda kalana, bizden her yardım isteyene onların yapmış oldukları gibi, imkanlarımız dahilinde yardımcı olmaya çalışıyoruz/çalışmalıyız.

Hızır ve Hıdrellez asıl olarak buna işaret değil midir?

Yani her insanın aslında potansiyel bir Hızır olduğu?

Öyledir.

Tüm insanlar böyle bir anlayışla bir birine davranırsa, yani karşısındakine Hızır mışçasına davranırsa, Hızır gibi insanlara yardım ederse, insanlığın sorunları asgari düzey inmez mi?

O halde, bu anlayışla Hıdrelleziniz kutlu olsun.

Alevilerde Nezaket ve Estetik Algısı

Alevilik tarik-i nazenin bir inançtır.

Aleviliğe inanmak ve Aleviliği yaşamında praktize etmek kişiye nezaket, kural, görgü, edep-erkan kazandırır.

Bilinç, bilgi, üslup ile donanır insan.

Kişinin estetik algısını geliştirir.

Aleviliğe inanmak, anlamlı ve mutlu bir hayat anlamına gelir ve bütün bu yönleriyle Alevilik insanı ham ervahlıktan kurtarıp olgunlaştırarak insan-i kamil olmasını sağlar. Böylece varoluşa anlam verilir, yaşamın ve var olmanın gayesi yerine getirilir. Bundan ötesi ise cümle gizemlerin bilinmesi, batının aşık olunması, Hakka ve hakikate giden tüm yolların açık olması ve nihai vuslatın gerçekleşmesidir.

İnsanı böylesine bir üslup ve davranış sahibi yapan bir inancın günümüz mensupları acaba bu özellikleri ne kadar yaşıyor ve yaşatabiliyor?

Günümüzde Alevi olduklarını söyleyen, Alevi olarak bilinen kimseler acaba davranışlarında, konuşmalarında, hareketlerinde, yaşam biçimlerinde, evlerinde, kıyafetlerinde, kültürel düzeylerinde, düşünceleri ve algılarında, duygu yoğunluğu ve bilinçlerinde ne kadar Aleviler?

Yine somut bir örnek olarak Alevi cemevleri, dernekleri ve Aleviliğe hizmet eden diğer kurumlar ne kadar Alevi estetik algısını yansıtıyor?

En basitinden dış mimari yapıları, iç mimarileri, duvar resimleri, masa ve sandalye, oturma düzeni ve hatta çay içilen bardaklar, yerdeki halılar... yani bir Alevi kurumuna ayak bastığımızda bize bu kurum en azından mimari özellikleri, düzenlemesi ile yani estetik olarak ne kadar çekici geliyor?

Ne kadar Aleviliğin inceliğini ve nurani atmosferini yansıtıyor?

Ne yazık ki gözlemlerimiz; olması gereken estetiğin, nezaketin, zarafetin, çekiciliğin, ferahlığın çok çok az kısmının yansıtıldığı şeklindedir.

Öyle parasızlık ve diğer bir takım imkansızlıkların, zorlu şartların arkasına saklanmadan bu mevcut imkanlarla çok çok daha çekici ve estetik kurumlar oluşturabilir, çok daha verimli ve güzel bir atmosfer yaratabiliriz.

Kurumlarımız kaba bir görünümüne sahipse ve kişiliklerimizde nezih bir üsluba, zarif ve çekici bir davranışa sahip değilse bunun masaya yatırılıp değerlendirilmesi ve bunun neticesinde yeniden bir anlayış geliştirilmesi gerekiyor.

Yolumuz ve inancımız anlamında zerre kadar kuşku ve sıkıntı yoktur. Yolumuz, insanı adım adım güzelleştirip, özgürleştirip kemalete, olgunluğa, kamillığe götüren bir yoldur. Bu yola inanan ve bu yolun ilkeleri, kuralları, ahlakı ile ahlaklanan, donanan kimseler için kabalık, gerilik, cehalet ve daha benzer olumsuzluklar söz konusu dahi olamaz. Eğer günümüzde kendisine Aleviyim diyen ve Aleviliği temsil edenler bazı noktalarda geriliği yaşıyor ve istenilen estetik ve çekicilikte değilse, bu o kişilerin inancı tam olarak hayatlarına yansıtmadıklarının, kişiliklerine özümsetmediklerinin sonucudur.

Biraz daha somutlaştırmak gerekirse:

İnsan sadece bir dönem eğitim alarak bazı şeyleri birazcık öğrenebilir fakat aslında hayatın tümü bir öğrenme ve gelişme sürecidir. Dolayısıyla kişilik olarak gelişmek, özgürleşmek, güzelleşmek için hayatın tümünde bize esas olan bir öz disiplin ile hareket etmeliyiz. Ancak böyle istenilen düzeyde bir çekiciliğin, nezih bir üslubun, doğru bir tutum ve davranışın sahibi olabiliriz.

Bizlerin özelinde bu eğitim, öğrenme süreci bir bütün olarak Aleviliği bilme ve yaşamadır. Dikkatinizi çekmek isterim: sadece Aleviliği kitabi bilgilerle bilmek kesinlikle yetersizdir. Bununla beraber ve hatta bu kitabi bilgilerden çok pratik boyutuyla yani ibadet boyutuyla yaşamaktır ve ilkelerini birebir hayatına uygulamaktır.

Böylece anlamlı ve mutlu bir hayatın sahibi olduğumuz gibi aynı zamanda çekici bir üslubun, güzel ve estetik bir davranışında sahibi oluruz.

Bu nezih üslup ve estetik davranış sadece bazı zamanlarda ve bazı durumlarda olmaz. Bizlerin kişiliğinde esas haline gelir ve yaşamımızın tümünde geçerli olur.

Alevilerin böylesi Aleviliği özümsemiş ve kişiliğiyle bütünleştirme becerisi ortaya koymuş inananlara ihtiyacı vardır. Böyle şahsiyetlerin olduğu mekanlarda elbette estetik olur ve ortamları da nurani olur.

Semah Bir Folklor Oyunu Değildir

Defaaten belirttiğimiz gibi bir kez daha daha vurgulayalım ki bizlerin semahı bir folklor oyunu, gösterisi değildir. Semah, toplu halde ifa ettiğimiz cem ibadetimizin bir bölümüdür. Dolayısıyla semah bir folklor oyunu olarak gösterilmez, o anlayışla semah dönülmez.

Başta inanç önderlerimiz olmak üzere yolumuza hizmet eden ve bu yolun yaşaması için çaba harcayanların tüm uyarı ve bilgilendirmelerine rağmen hala semahı folklor ile karıştırıp folklor oyunu oynar gibi semah dönenler var.

Yine semahımızı ticarete alet edilen Mevlevi semahı ile karıştıranlar var. Biz Alevilerin semahı ile Mevlevilerin semahı bir ve aynı değildir.

Düğünlerde, bazı etkinliklerde, eğlence mekanlarında kutsal deyişlerimiz eşliğinde, edep erkan dışı davranış ve giyim ile, bazı zamanlar sarhoş kafa ile semah dönülüyor.

Bu kabul edilemez bir durumdur. Her kim ki bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde bunu yapıyorsa derhal bu davranıştan vazgeçmelidir.

Semah, ancak cemevlerinde, cem ibadetinde dönülür. Yine inancımızın tanıtılması ve yaşatılması amacıyla yapılan çalışmalarda özüne bağlı kalarak dönülebilir. Bunun dışında düğünlerde, eğlence mekanlarında, açılışlarda veya benzer etkinliklerde semah dönülmez.

Folklor gibi görülüp algılanması semahı basit bir folklor oyunu yapmaz. Semah, cem ibadetinin bir bölümüdür.

Allah, evren, insan birliği esas alınarak, cümle kainat emsal alınarak, el ele, el Hakka düsturuyla semah dönülür.

Büyük bir aşk ve tutku ile kendini cümle varlıkla buluşturma, bütünleştirme, hemhal etme ve ilahi aşkı tüm benliğinde, hücrelerinde hissederek, vecd ile semah dönülür.

Özü böyledir semahın.

Böylesi bir derinliği olan ve Alevi inanç gerçekliğiyle az çok hasbıhal olan kimselerin bilmesi gereken bu gerçekleri bilmiyormuş gibi yapıp ısrarla semahı çeşitli etkinliklerde güya iyi niyetlice, güya Alevileri dikkate almanın bir nişanesi olarak semah dönmek Alevilere ve Alevi inancına hakarettir.

Neden hakarettir?

Her ne kadar iyi niyetli bir davranış olsa da sonuçta semahı folklor düzeyine indirdiği için Alevilere zarar veren bir durumdur. Çünkü Alevi inanç gerçekliğini kabul etmeyen, Aleviliğin inanç değil, sıradan ve basit bir kültür olduğunu söyleyip Alevilerin haklarını vermeyip inkar edenlerin ellerine koz verilmekte ve onların tezleri doğrulanmaktadır.

Böylece onlar rahatlıkla bizlere, “Hani Alevilik bir inançtı ve semahta ibadettiniz bir bölümüydü? Bu nasıl ibadettir ki ulu orta her yerde yapıyorsunuz? Ege, Karadeniz yöre folklorundan sonra semah dönüyorsunuz? Bu durumda semahınız basit bir folklor oyunudur, ibadet ile alakası yok. sizde bir inanç değil, bir kültürsünüz” diyebiliyorlar.

Bu tür durumlara izin vermemek için daha duyarlı ve dikkatli olmak gerekiyor.

Alevilik ve Alevilerde Şehitlik ve Şahadet Kültürü

İnsan yaşamı kutsal ve değerlidir.

İnsan yaşamına -ne gerekçe ile olursa olsun- kast eden her tür düşünce, inanç, ideoloji bizler açısından doğru ve makbul değildir.

Yaşamak ve yaşatmak bizler için esas ve doğru olanıdır.

Ölmeyi, öldürmeyi kutsayan, ölmeyi ve öldürmeyi yüceltip bunu kendisi dışındaki fikirlere, inançlara, ırklara karşı temel mücadele metodu olarak benimseyenleri lanetliyoruz.

Esas olması gereken yaşamak ve yaşatmaktır. Barış, kardeşlik, huzur, birliktelik, refah içerisinde; başkasının inancına, diline, rengine, cinsel kimliğine saygı duyarak, farklılıkları zenginlik ve insan yaşamını güzelleştiren değerler olarak görerek yaşamak ve yaşatmak esas olması gerektir.

İnancımız Aleviliğin temelinde bu vardır. Yaratılan cümle varlığa saygı ve sevgi vardır. Cümle varlığı Yaratanın eseri olarak görüp onu muhabbetle kucaklayıp, şefkatle dostluk elini uzatmak vardır.

Her dil, her renk, her inanç, her kültür bir güzelliştir. Bu güzelliklere düşmanlık etmek, cana kıymak caniliktir. Bir cana kıyan cümle canlara kıymıştır ve bu tür kişilerin, fikirlerin dünyamızda yeri olmaması gerekiyor.

Her insan ne kadar aykırı ve zıttı olsa fikirlerini anlatabilmeli, düşüncelerini paylaşabilmelidir. Ölüm ve yok etmeyi önermeden ve bunu fiili olarak gerçekleştirmediği sürece tüm fikirler ve eylemler meşrudur.

Temel kriterimizi ölüm ve öldürme üzerine de yapabiliriz. Tekrar belirtelim ki ölümü ve öldürmeyi esas alan, bunu savunan ve yeri geldiğinde, imkan bulduğunda fiili olarak da uygulayan her kim ve ne

olursa olsun bizlerin gözünde meşru değildir. Yine tekrar edelim: hiç kimsesinin din adına, inanç adına, ırk adına veya ne adına olursa olsun başkasını öldürmesi, yok etmesi kabul edilemez.

Bu tespitlerden sonra Alevilerin ve Aleviliğin şehitlik ve şahadet olayına yaklaşımını daha da detaylandırabiliriz.

Her ne kadar bizler ölümü ve öldürmeyi doğru bulmuyor olsak da, öldürmeyi doğru ve meşru bulan düşünce, inanç, fikir, ideolojileri ret ve mahkum ediyor olsak da dünyada yok etmeye dayalı bir gerçeklik var. Sayısız savaşlar ve bu savaşların neticesinde sayısız insanın yok olmasıyla sonuçlanmış dramlar var. Bu tür yok etmeler, yıkımlar, öldürmeler dün olduğu gibi bu günde vardır ve gelecekte de olmaya devam edeceklerdir.

Bizler, ne adına olursa olsun insan öldürmeyi kabul edilemez en büyük suç, günah olarak görmeye devam edelim ancak ne yazık ki hayatın gerçekleri bizlerin isteği ve inancı dışında yaşanıyor.

Bizler için bir insanı öldürmek tüm insanları öldürmektir. Bunu sadece teorik olarak değil, pratikte de uygulayan nadir toplumlardan birisidir Alevi toplumu. En basit kanıtı şu: bırakalım eski zamanları, son yüz yılda Aleviler inancı farklı diye, ırkı, rengi farklı diye bir insan öldürmüşler midir? Bırakalım kitleler halinde savaşları, yıkımları Aleviler bir insanın dahi burnunu kanatmışlar mıdır? Hayır, Aleviler cana kıymamıştır. Bu noktada Hakkın ve gerçeklerin arayışındaki tüm dünya insanlığının huzurunda alnımız aktır.

Yüzümüz aktır. Cana kıymamak, insan öldürmemek, insan öldürmeyi meşru saymamak bizlerin gurur duyduğu özelliklerimizdir. Başkaları insan canı almak ile gurur duyuyor. Ölüm ve zorbalık sonucu elde etmiş oldukları iktidarlarıyla övünüyorlar. Bizlerin övünülecek baskıları, öldürmeleri yoktur. Bunlardan övünçte duyulmaz, ancak utanç duyulur. Ancak ne acıdır ki insan soyu için yaşama ve yaşatma

idealinden çok, yok etme ve egemen olma ideali daha baskın. O sebepten acılar yaşanmaya devam ediyor, savaşlar, yıkımlar, yoksulluk, katliamlar, zorbalık bir türlü bitmiyor. Kan emiciler, insan ve hakikat karşıtları yok etmeye devam ediyorlar.

İşte bu noktada önemli bir durum ortaya çıkıyor; meşru savunma.

Öldürmeye karşıyız. Değil savaşlar çıkartıp sayısız insanı öldürmek, bir insanın burnunun kanamasını bile doğru bulmuyoruz. Bunu doğru bulmamak, herkesin bizler gibi inandığı ve düşündüğü anlamına gelmiyor. Ne yazık ki gerçekler çok farklı işliyor. Gerçekler, bizlerin inandığı ve inandığını uyguladığı gibi olmadığı için bizlerinde kurbanlık koyun misali başımızı cellatlara uzatacak halimiz yok. Kaldı ki kurbanlık koyunlar bile başlarını gönüllü olarak kasaplara uzatmıyorken bizler nasıl bunu yapabiliriz ki?

Yapamayız.

Doğadaki hiç bir canlı kendi eliyle kendisini öldürüp yok edecek birisine başını uzatmaz. Doğadaki tüm canlılar kendilerince nasıl meşru bir savunma yapıyorlarsa, bizlerde aynı şekilde meşru bir şekilde savunmamızı yapacağız. Meşru savunmamızı yaparken kaçınılmaz olarak şehit olmayı da göze alacağız.

Bu anlamıyla tarih boyunca sayısız şehitlerimiz var. Bunların başında da şehitlerin serdarı İmam Hüseyin var. İmam Hüseyin meşru bir savunma sonucu şehit olmuştur. Bu anlamıyla bir şahadet meşru ve yücedir.

Biz Alevilerin bütün savaşları aslında meşru müdafaa savaşlarıdır. Öyle başkalarının yaptığı gibi egemenlik alanını geliştirme, bizden farklı olanlara zor ve baskıyla inancımızı benimsetme amaçlı savaşlar değildir. Bizleri ve ailemizi öldürmek, kutsal bildiğimiz tüm değerlerimizi çiğnemek, inancımızı ve toplumumuzu yer yüzünden

silmek için bize savaş açanlara karşı bizler doğal olarak meşru müdafaada bulunmuş ve bunun neticesinde şehit olmuşuz. Bu anlamıyla bir ölümü, ölüm olarak değil, kutsal bir görevin yerine getirilmesi olarak bilmişiz ve bunun içinde zerre çekince göstermeden meşru müdafaamızı yapmışız.

Bizlerin şehitlik ve şahadet olayına yaklaşımı İmam Hüseyin örneğinde çok açık ve net şekilde ortaya çıkıyor.

Ne yapmıştır İmam Hüseyin?

Nasıl ve neden şehit olmuştur?

Şahadetiyle ne gibi bir kırılma noktası yaratmış ve bu kırılmadan sonra neler olmuştur?

İmam Hüseyin'in şahadeti insanlık için nasıl bir dönüm noktası olmuştur?

İmam Hüseyin her şeyden önce çağın egemeni, zorbası, katliamcısı, sömürücüsü yezide biat etmemiştir. Biat ederek onun zulmüne ortak olmamıştır. Son ana kadar savaştan kaçınmış, kaçış olmadığı yerde de meşru müdafaasını vererek şahadet mertebesine ulaşmıştır.

Ölümün artık kaçınılmaz olduğunu gördüğü halde yinede ilkelerinden taviz vermeden ve yezidin zulmüne onay verip onu meşrulaştırmadan, meşru savunmasını yaparak, ölümlük dahi toplumunu, değerlerini, ona bel bağlayanları ve en önemlisi de ilkelerini, inancını gözeterek şerefli ve onurlu bir şekilde ölümün üzerine yürüyüp şahadet şerbetini içerek ölümsüzleşmiştir.

Böylesi bir şahadet elbette ki değerlidir ve böylesi bir şahadet ile zaten İmam Hüseyin insanlığın tarihinde bir dönüm noktası yaratmıştır. Eğer o gün Kerbela çölünde İmam Hüseyin karşısına çıkan yezidin ordusunun emrini yerine getirip yezide biat etseydi, yani meşru savunmasını yapmayıp, işin kolayına kaçarak canının derdine

düşseydi insanlık tarihinde bir dönüm noktasını yaratmaz ve ortada bu gün sahip olduğumuz ve insanlığı yücelten mesajda olmazdı.

Demek ki meşru savunma gerekli ve zorunludur. Meşru savunma öyle boyun bükme, her adaletsizliğe rıza göstermek, haksızlıklara onay vermek, sömürülmeyi ve horlanmayı gülerek karşılamak değildir. Meşru savunma her canlıda olduğu gibi en temel haklarını ölüm pahasına savunup sahiplenmektir.

Saldırganlık yapıp cana kıymak, insan öldürmek en büyük zulümdür. Saldırganlar karşısında tavır almak, direnmek, mücadele etmek en insani ve meşru yoldur.

Asla kimseye savaş açmayacağız. Bize savaş açanlara, değerlerimizi ve inancımızı, toplumumuzu ve doğrularımızı yer yüzünde silmek için savaşanlara karşı her yol ve yöntemle kendimizi savunacağız. Bu savunma ve sahiplenmeyi yaparken de eğer şehit olursak, böylesi bir şehitliği onurların en büyüğü sayacağız.

Alevilere Yönelik Misyonerlik

Aleviler, tarihten günümüze yoğun baskı, ötekileştirme, dışlanma, katliam, asimilasyon cenderesinde olan bir toplumdur. Böylesi bir toplumun varlığını günümüze kadar sürdürmüş olmasının yegane açıklaması; Alevilerin güçlü, temeli sağlam bir inanca sahip olmalarıdır. Örgütsüz olan, her tür baskıyla karşı karşıya olan Aleviler tarihten silinmemişlerse bu inançlarının sağlamlığından, Aleviliğin Hak inancı ve hakikat yolu olmasından kaynaklanmaktadır.

Tüm baskı ve katliamlara rağmen, sayı olarak azalmışta olsalar Aleviler bir bütün olarak yok olup gitmedi. Hala varlar ve var olmaya çalışmaya da devam ediyorlar.

Alevilerin hala var olması, bir bütün olarak yok olmamaları onlara yönelik sinsi planların, hesapların olmadığı anlamına gelmiyor.

Aleviler varlar. Ancak var olmaları onların gelecekte de ve insanlık oldukça var olacakları anlamına gelmiyor. Alevilere yönelik kirli hesapları olanlar Alevilerin en zayıf noktalarını bulup o noktalardan başlayarak düğüm düğüm kirli örümcek ağlarını örüyorlar.

Alevilerin en zayıf noktası; Alevilerin güçlü , dirayetli, bütünlüklü, sağlam, inançsal özü esas alan, merkezileşmiş, kadrosal yeterliliği olan örgütlenmeden yoksun olmalarıdır.

Böylesi hayatın her alanına yönelik çalışmaları, müdahaleleri olan bir örgütlenme olmadığı için isteyen kişi ve kurumlar Alevilik alanında istediği şekilde at oynatabilmektedir.

Bir toplumu içten içe çürütmek ve bu çürümenin neticesinde yok etmek, kendi çıkarlarına hizmet eder hale getirmek için onun en temel tutkalı olan, birleştiricisi olan, saygınlığı olan alanlara, kurumlara el atmak gerekiyor.

Alevilere yönelik yapılan misyonerlikte burada başlamaktadır.

Alevilerin inançsal değerleri, Alevileri bir araya getiren ve bir arada tutan kutsalları, dokunulmazları, saygınları itibarsızlaştırılmaya çalışılıyor. Ve bu sistemli, bilinçli, hedefli bir şekilde, yıllara yayılacak bir şekilde yapılıyor. Buna karşın ne yazık ki yeterli şekilde cevap verilemiyor. Verilemediği içinde günden güne Alevilik ile ilgili temeller aşınıyor, kutsallar yer ile yeksan ediliyor, dokunulmazlar kirli ellere maruz kalıyor.

Bu noktada misyonerliği görmek için Alevilik ile ilgili yayınlanmış olan kitaplara, yazılara bakmak yeterlidir.

Bu yayınlara bakıldığında yayın sahiplerinin anlayışına, dünya görüşüne, siyasetine uygun bir Alevilik inancıyla karşı karşıyayızdır.

Bir tane doğruya on tane yalan yanlış katarak, gerçekleri ters yüz ederek, bilinçli şekilde ve alenen kaynaklarda tahrifat yaratarak ortaya kendi meşrebine uygun bir Alevilik çıkarıyorlar.

Aleviliğin ibadet ve inanç boyutunu es geçerek, görmezden gelerek bazı kırıntıları esas alarak ve bu kırıntıları merkeze koyarak bunun üzerinden yeniden bir Alevilik inşa ediyorlar.

Yaşayan, uygulanan, tapımı ve ritüelleri belli olan, olaylara ve olgulara yaklaşımı net olan Alevilik yerine, ipe-sapa gelmez yazanın ve kurumun dünya görüşüne uygun, siyasetine uyumlu bir Alevilik ortaya çıkıyor.

Kimse pek umurunda olmuyor yaşayan gerçek Alevilik.

Bu tür sapmalara karşın ne yazık ki yeterli derecede reddiyeler, fıkırsel ve eylemsel müdahaleler, mücadele yapılmıyor. Yapılmadığı içinde bırakalım eski zamanları son 10 yılda bile çok sayıda Alevi kökenli kişi başka erkanları/inançları (Sünnilik, Şiilik, Yehova Şahitleri, Ateizm vb.) seçti.

Bu tür yayınlar adeta Alevileri aptal yerine, geri zekalı konumuna koyarak, mesela bir deyişi veya Alevilikte mevcut bir kurumu, ritüeli ele alarak onu gerçek ve anlaşılır mahiyetinden çıkartıp, “aslında burada söylenmek istenen bu değildir, şudur” gibi akla ve inanca ters yaklaşımlar ortaya koyuyorlar.

Alevilerle ve onların yaşayan gerçek inancı ile alay edercesine, hiç bir kaygı ve çekince göstermeden en temel ve kutsal değerlerimiz, doğrularımız bile bu tür yayınlar yoluyla aşağılanmakta, kirletilmektedir.

Hele bazıları prof ve dr unvanlarını kullanarak, bu tür etiketleri esas alarak güya sözde bilimsel özde ise misyonerlik olan çalışmaları bizlerin zeka ve inançlarıyla alay edercesine “siz Aleviler bu güne kadar böyle ibadet ediyor, böyle inanıyordunuz ancak bu doğru değil. Doğrusu şudur, bundan böyle, böyle inanın, ibadet edin (etmeyin)” gibi akıl karı olmayan önermelerde, yer yer dayatmalarda bulunuyorlar.

İnancı yaşayan, ibadet ve tefekkür boyutuyla Aleviliği içselleştirmiş olanlar, yani yolu süren ve bu yolun uygun gördüğü şekliyle hiç bir abartıya ve gösterişe kaçmadan içinden tüm samimiyeti ve içtenliği ile Aleviliği yaşayanlar ise bu tür kurum ve kişilere gereken cevapları verme, müdahale etme yeterliliğinde değiller.

Ancak bu böyle devam edemez, etmemeli.

Adı, şanı, unvanı, mertebesi ne olursa olsun, ne adına ve kim adına olursa olsun hiç kimsenin bizlerin temel doğrularına, temel inanç esaslarına, kutsallarına, değerlerine böyle pervasızca dil uzatmaya, yaptığı misyonerliği bilimsel çalışma adı altında veya akademik çalışma adı altında bizlere dayatmaya hakkı yoktur.

Hiç kimsenin bizlerin inancına, doğrularına dil uzatmaya, bunları itibarsızlaştırmaya hakkı yoktur.

Bu tür misyonerlere her tür meşru yolla karşı koyma hakkımız vardır. Aleviler ve Alevilik öyle sandığınız gibi sahipsiz değildir. Bu yolun asıl sahiplerinin yani bu yolu yaşatan ve yürütenlerin elbette sizlere, bu pervasızlığınıza ve utanmazlığınıza karşı bir cevapları olacaktır.

Kurban Bayramı İnsanlığın Kurtuluş Bayramıdır

Kurban bayramının taşıdığı mana sadece hayvan kesip et yemek değildir. Kurban bayramı, özü itibariyle insanlığın kurtuluş bayramıdır. Kurban bayramı ile insan kurban olmaktan çıkmış insanlık olumlu anlamda bir üst aşamaya geçmiştir.

Kurban bayramının taşıdığı mesaj ilk günden günümüze kadar hayatietini korumaktadır. İnsanoğlu ne yazık ki günümüzde dahi kurban bayramının insanlık için taşıdığı bu mesajı yok saymaya, görmezden gelmeye devam ediyor. Kurban bayramını sadece kurban kesip et yemekle sınırlıyor. Oysa kurban bayramının mesajı bunun çok çok ötesinde bir mesajdır.

Her şeyden önce İbrahim peygamberin oğlunun kurtulması demek aslında tüm insanlığın kurtulması demektir. Sadece kurban anlamında değil, her anlamda kurtulması demektir. Örneğin savaşılar verilen kurbanların verilmemesi demektir. Açlık ve sefalet verilen kurbanların verilmemesi demektir.

Oysa ne acıdır ki İbrahim peygamberden bu yana hayat bayram sevinci içerisinde geçmiyor. O günden günümüze savaşlar devam ediyor. Kardeş olması gerekenler iktidar için bir birini yok etmeye devam ediyor. Herkes bir birinin hak ve hukukuna riayet edeceğine zulümler devam ediyor.

İnsanoğlu bayramı bu manalar çerçevesinde değerlendirip kutlayacağına, bayramı sadece kurban kesip et yemek ve geri kalanı da buzluklarda, buzdolaplarında saklayarak yemenin derdinde.

Ne hüzün verici bir durum.

İnsanlığın geneli kurban bayramının taşıdığı özden habersizse ve kurban bayramını sadece et yemekle sınırlıyorsa, bizlerinde aynı hataya düşmesi gerekmiyor.

Bizler kurban bayramının insanlığın kurtuluş bayramı olduğunun bilincinde olarak bu bayramı kutlayacağız. Her şeyden önemlisi bayramın insanlara vermek istediği mesajın bilincinde olarak yaşayacağız/yaşamaya çalışacağız.

Nedir bu bilincinde olarak yaşamak?

Ne adına olursa olsun, kim yaparsa yapsın insanın kurban edilmesine karşı olmaktır. Yani savaşa karşı olmak barışı her dem ve her koşulda savunmaktır.

Zulümlere, haksızlıklara karşı olmaktır. Ezenlere, iktidar düşünlerine, iktidarı için her tür kötülüğü yapmaya çalışanlara karşı olmaktır.

Yoksulluğa karşı olmaktır. Yoksulluğa karşı olmak beraberinde yolsuzluğa, yobazlığa, yozluğa karşı olmayı da gerektiriyor.

Bütün ömrün bayram coşkusu içerisinde geçtiği, hayatın zehir olmadığı, yaşamlarımızın diğer insanların egolarına ve bitip tükenmez hırslarına kurban gitmediği mutlu sabahlara, güneşli güzel sabahlara uyanmanın özlemindeyiz.

Kardeşlik sofralarının, Halil İbrahim sofralarının kurulduğu, kimsenin inancından, dilinden, ırkından, cinsiyetinden, renginden dolayı aşağılanmadığı, eşitliğin ve kardeşliğin hakim olduğu, farklılıkların zenginlik olarak görüldüğü zamanların özlemindeyiz.

Kurban bayramının asıl mesajı bu değil mi?

Biliyoruz ki bu öyle kolay kolay gerçekleşecek bir istek değil. Asırlardır insanlar bunun gerçekleşmemesi için ha bire savaşlar çıkartıp düşmanlıkları derinleştiriyorlar. Ama yine asırlardır bizlerin yolu olan Alevilik yolunu süren erenlerimizde inatla ve ısrarla kardeşliği, barışı, dostluğu ve daha nice güzellikleri insanlara sunmak için çalışıyor, çaba gösteriyorlar.

Bizlerde bayramı bu bilinç ve duyarlılıkla kutlayacağız.

Özlemlerimizin gerçek olması için kurbanlarımızı bu duyarlılıkla kesip, büyüklerimizin ellerinden öpeceğiz. Ziyaretlerimizde, cemevelerimizde, dergahlarımızda canlarımızla bu anlayışla bayramlaşacağız. Çocuklarımızı bu itikat çerçevesinde eğitip onları öyle sevindireceğiz.

Kurban bayramı insanlığın kurtuluş bayramı olduğu için ve asıl amaç barış, huzur, kardeşlik, bolluk, bereket, dayanışma içerisinde bir yaşam olduğu için illa kurban kesmemiz gerekmiyor. Elbette isteyenler kurbanlarını yine kesebilirler. Ancak istemeyenlerde kansız kurban olarak herhangi bir yiyeceği o niyetle paylaşabilirler.

Kurban bayramı bizlerin en önemli bayramıdır. Bizler açısından tüm insanlığın kurtuluş bayramıdır ve bu bayram tüm insanlık için önemli hale gelip kutlanmalıdır.

Bizler bayramı bu anlayışla kutlayalım.

Tekrar edelim ki amaç et yemek olmadığından ve kurban niyetine herhangi başka bir yiyecek de paylaşılabilirdiği için illa kan akıtmamız gerekmiyor. Esas olan bayramın taşıdığı ve her çağda taşıyacağı anlamdır.

İlk önce kendimizden, ailemizden başlayarak, başka grupların ve inançların etkisinde kalmayarak bayramımızı kutlayalım ve elimizde geldiğinde bu anlayış çerçevesince kutlanması için başkalarını da duyarlı kılalım.

Bu manada kutlanan bayramınız kutlu olsun, kurbanlarınız Hak katında kabul ve makbul olsun.

Alevi İnancında Doğum Günü Kutlaması

Alevi inancında doğum gününün kutlanıp kutlanmaması insanın neden ve niçin dünyaya gelmesiyle bağlantılıdır.

İnsan neden var oldu? Başka bir deyimle Allah neden insanı yarattı/var etti?

İnancımıza göre insanın dünyaya gelmesi öyle tesadüf değildir. Belli bir amaç ve gaye sonucu insan yaratılmış, var olmuştur.

İnancımıza göre insan dünyada var olan tüm varlıkların en değerlisidir, eşref-i mahluktur. Yüce Yaradan gizli bir hazineydi, bilinmek istedi ve insanı yarattı.

Var oluşun, yaratılışın açıklaması bize göre böyledir.

Böylesi soylu bir amaç için bedenleşen insanın doğumu, yani yokluk aleminden (Batından) varlık alemine (Zahire) gelmesi, canın (ruhun) bedenleşmesi ve görünür olması elbette önemli bir olaydır.

Canın bedenleşip dünyaya geldiği gün kutlanmaya değer bir gündür. Çünkü böylelikle Küntü Kenz'de amaçlanan ve daha sonra Bezm-i Eleste (ruhlar meclisinde) ikrarla sonuçlanan yaratılışın ve var olmanın zirve noktası ruhun bedenleşip dünyaya gelmesidir. Böylesi bir zirve noktada kutlanmalıdır.

Doğum günümüzü dostlarımızla, sevenlerimizle, sevdiklerimizle, ailemizle kutlayabiliriz. Fakat doğum günlerinde kutlama ile beraber bir kez daha canın bedenleşip dünyaya gelme nedeni üzerinde düşünülüp tefekkür edilmeli.

Doğum günleri buna vesile olmalı.

Doğum günümüzü dostlarımız ve sevdiklerimiz ile birlikte kutlarken aynı zamanda hayatımızı ne kadar anlamına uygun yaşadığımızı, verimli ve dolu dolu yaşadığımızı sorgulamalıyız.

Nasıl daha iyi ve mutluluk dolu bir yaşamın sahibi olabiliriz noktasında kafa yormalı ve yöntemler aramalıyız.

Doğum günü bir nevi muhasebe ve bilanço günüde olmalı bizler için. Bezm-i Elest'te verdiğimiz ikrarın gereklerini yerine getiriyor muyuz?

Getiremiyorsak neden getiremiyoruz?

Bu sorulara yeterli ve doyurucu cevaplar veriyorsak, yaşamımız bize göre anlamlıysa, her nefes alış verişimiz bile soyluysa, asilce yaşıyorsak ne mutlu bize.

Böylesi yaşamını anlamına uygun yaşayan canların doğum günü kutlu olsun.

Günümüzde Alevi Müziği

Sanat, insanın hayallerini, düşüncelerini, duygularını, yaşadıklarını ve yaşamadıklarını, geçmişini, geleceğini ve şu anını estetik bir şekilde, insanın duygu ve düşüncelerine tercüman olacak şekilde dışa vurmadır.

Müzik sanatı, sanat dalları içinde insanın hayatına direkt olarak etki eden, biçimlendiren, yönlendiren, insanın duygularını ve hissiyatını en iyi şekilde ifade eden, onlara tercüman olan ve adeta insanla bütünleşmiş olan bir daldır.

Bir söylenceye göre müzik meleklerin sesidir.

Alevilikte ve Alevi toplumunda müzik merkezi bir konumdadır. Toplumsal ibadetimiz cem müziksiz düşünölmeyecek bir ibadettir.

Sünnilik ve başka inançlarla temel çelişkilerimizden biriside müzik konusundadır. Sünnilere göre müzik ile yapılan bir ibadet, ibadet niteliğinde değildir. Bizlere göre ise müzik insan hayatının vazgeçilmezidir ve bu noktada müzik ile ibadet etmek insanı küfre götürmediği gibi bilakis insanı yüce Yaratıcıya daha da yakınlaştıran, hemhal olmasına yardımcı olandır.

Bazılarınca kabul görmese de Alevi Müziği adı altında bir müzikten söz etmek abes bir durum değildir. Müzik evrenseldir. Müziği belli bir gruba, kimliğe bağlamak bazılarınca doğru görülme de ve akademik olarak tartışıl sa bu durum, hayatın gerçeğinde Alevi toplumunca başta cem ibadeti olmak üzere icra edilen müzik Alevi müziğidir.

Alevi müziğinde başka enstrümanlarda olmakla beraber esas enstrüman ve vazgeçilmez olan bağlamadır.

Alevi müziğinde tınılar, ritim, melodi elbette önemlidir. Fakat bunların yanında esas olan sözlerdir. Bu noktada her ne kadar

bağlamasız Alevi müziği düşünülme de, sözlerin anlam ve derinliğinden dolayı insan sesi esas olmalıdır.

Alevilik, tarihin küçük bir kesiti dışında hiç bir zaman iktidarda olanların inancı olmadı. Aleviler tarihleri boyunca her zaman iktidarlarca yok edilmesi gereken bir inancın mensupları olarak görüldüler. Bunun sonucunda Aleviler çok ağır baskı koşullarında yaşamak, varlıklarını devam ettirmek için en ücra dağ başlarını seçmek zorunda kaldılar.

Baskı ve katliam koşullarında yaşamak zorunda kalan Aleviler bir yandan canlarını korumak bir yandan da inançlarını korumak için mücadele yürüttüler. Canlarını dağ başlarına çekilerek, ücra bölgelere yerleşerek bir nebze olsa korudular. İnançlarını da korumak ve geliştirmek için şiiri, müziği önemli bir araç olarak kullandılar.

Bir birlerinden kopuk ve yazılı eserlerin varlığının tehlikeli olması onları şiirleri en etkin ve yetkin şekilde kullanmaya sevk etti.

İşte günümüzde de büyük bir aşk ve tutkuyla dinlediğimiz, her seferinde bizi yenileyen ve her seferinde bizi motive edip yeni şeyler öğreten şiir, deyiş geleneğimiz bu zorlu şartlarda gerçekleşti.

Bundan yola çıkarak şunu diyebiliriz: tarihte inancımızın, değerlerimizin, doğrularımızın korunup yaşatılmasında nasıl ki şiirler, deyişler önemli bir işlev görmüşse günümüzde de Alevi müziği aynı işlevi görebilir.

Günümüzde Alevi müziği yine bağlamayı ve sözleri esas alarak yeni ve farklı enstrümanlar kullanılarak, yeni saund teknikleri değerlendirilerek geliştirilebilir.

Alevi müziği bu anlamda tüm dünya insanlığına, evrensel müzik normları ile ulaştırılabilir.

Bunu yapmak için yeteri kadar alt yapımız, önemli bir mirasımız var. Çağdaş Alevi inançlı sanat insanları inanç, duygu, düşünce boyutunu katarak Alevi müziğini geliştirebilirler.

Çağdaş Pir Sultanlar, çağdaş Kul Himmetler, Viraniler ve daha nice nice asırların ötesinden gelip asırların ötesine gecen güzel ozanların izinden yürünebilir ve onlar gibi ölümsüzlük zincirine bir halka olanabilir.

Aleviler İnsanlığa Ne Veriyor

Alevilere ve Aleviliğe karşı ön yargılı, saygısız bazı kişiler zaman zaman Alevilere yönelik olarak “Aleviliğin sonradan uydurulmuş bir inanç olduğu ve Aleviliğin insanlık için bir anlam taşımadığı” iddiasında bulunup “Aleviler ve Alevilik insanlığa ne veriyor” sorusunu soruyorlar.

Bizlerde bu yazıyla biraz bu soruya, yani Aleviler insanlığa ne veriyor sorusuna cevap vermeye çalışacağız.

Soruyu tersinden sorsak... Örneğin Aleviler insanlığa ne vermiyor diye sorsak..

Aleviler insanlığa din adına kan, göz yaşı vermiyorlar.

Din adına insan öldürüp, fetih yapmıyorlar, misyonerlik yapmıyorlar.

Din adına savaş çıkartıp insanları yokluğa, sefaletе uğratmıyorlar, yıkımlara sebebiyet vermiyorlar.

Din adına, inanç adına haksızlık yapmıyorlar. Herkesin inancı kendisine göre doğru ve kutsal inançtır diye yaşıyorlar.

Dini ve inancı iktidar aracı, sömürü aracı yapmıyorlar.

Aleviler insanlığa ne veriyor sorusunu soranlar, Alevilerin insanlığa din adına olumsuzluk, haksızlık olarak bir şey vermediği/yapmadığı için mi kınıyorlar?

Onlara göre din iktidar ve yayılmacı politikaların, haksızlık ve sömürülerin aracı ve Alevilikte böyle bir inanç olmadığı için mi Alevileri küçümsüyorlar?

Din ve inanç demek insanın huzuru ve mutluluğu, barışı ve refahı, dayanışması ve paylaşması demek değil midir? Özü böyle olan, yani insanın hayatını anlamlandırması gereken dinin araçsallaştırılıp

özünden kopartılıp politik ve başka emellerin aracı haline getirilmesi insanlığın çıkarına mıdır? Ve böyle hale gelmiş olan inançların insanlığa olumlu anlamda bir şey verdiğini iddia edip bu inançları savunmak mümkün müdür?

Değildir elbette.

İşte biz Aleviler insanlığa inancın; yaşamı, dünyayı, evreni, insanı/kendisini anlamada, yaşamı doğru bir şekilde yaşamada, anlam ve mutluluk dolu olarak, barış ve kardeşlik atmosferinde yaşamada bir araç olduğunun telkinini yapıp ona göre yaşıyoruz. İnancı bir sömürü aracı, başka toplumlar üzerinde baskı aracı, savaş ve şiddet aracı olarak görmüyoruz.

Bilinen Alevi tarihinin hiç bir döneminde bizler dini farklı diye insanları katletmedik. Aleviliği kullanıp iktidarı hedeflemedik. Aleviliği diğerleri gibi maske yapıp sömürücülük yapmadık.

Dünyanın farklı diyarlarına gidip misyonerlikte bulunmadık.

Başka inançtan kimseleri zor ve baskı yoluyla kendimize benzetmeye çalışmadık ve benzemek istemeyenleri de öldürmedik.

Biz Aleviler daima insanlığı barışa, kardeşliğe, paylaşıma, dayanışmaya, birlikteliğe davet ettik.

Farklı dinlerin, inançların, ırkların, renklerin, dillerin, etnik kimliklerin ayrıştırıcı ve olumsuzluk değil, aksine birleştirici olduğunu telkin ettik.

Farklılıkları zenginlik olarak gördük.

İnsanlığa barışı, huzuru, paylaşımı, farklılıklara karşı hoşgörüyü telkin etmek, yaşamın böyle güzel olduğunu belirtmek, korku ve baskı yerine anlayış ve sevgiyi esas almalarını kural haline getirmek...

Bütün bunlar insanlığa verilmiş önemli değerler ve doğrular değil midir?

Belki insanlığa vermiş olduğumuz değer ve doğrularımızı çok az kişi biliyor, sahipleniyor, uyguluyor. Belki insanlığın çoğu din ve inancı savaş, ganimet, politik iktidar, sömürü ve hegomonik ihtiraslarının bir aracı olarak görüyor ve bizlerin inançsal ilke haline getirmiş olduğumuz değer ve doğrularımız pek makbul kabul edilmiyor. Bütün bunlara karşın bizler yinede vicdanen hem Hakkın hem halkın huzurunda rahatız. İnsanlığa din ve inanç adına kan, gözyaşı, dram, felaket, açlık, yıkım vermedik. Bunlara inancımızı vesile, maske etmedik.

Tekrar altını çizelim ki bizler insanlığa kardeşlik, barış, huzur, hakkaniyet üzeri bir yaşamın en güzel yaşam olduğu ilkesini telkin ettik ve bunu pratikte uyguladık.

Kimseyi din adına öldürmedik, katletmedik.

Kimseye inancı farklıdır diye ayrımcı, ötekileştirici muamele yapmadık.

İnancımızı maske yapıp ganimet savaşlarında bulunmadık.

Dünyayı dinimizi yaygınlaştırmak adına harabeye çevirmedik.

İrkçılık ve milliyetçiliği ret ve mahkum ederek farklılıkların zenginlik olduğunu dile getirip uyguladık.

İnsanı esas alıp dini, dili, rengi ne olursa olsun saygın kabul ettik.

Bütün bunlar insanlığa verilmiş olan önemli ve kutsal değerlerdir. İnsanlığın geneli bu değer ve doğruları kabul etmese dahi eninde sonunda tüm insanlık tarafından kabul görecektir olan bu anlayıştır.

Çoğunluk tarafından kabul görmese de biz Aleviler insanlığa din ve inancın özünü verdik.

Alevilerde Resim Sanatı

Resim sanatı, bir çok sanat dalı gibi özel ve değerli bir alandır. Klasik softa yaklaşımlara karşın biz Aleviler bu alanı elimizden geldiğince, imkanlarımız el verdiğince kullanmaya ve geliştirmeye çalışmışız.

Bunu biraz açmak gerekiyor.

Tüm Alevi cemevlerinde, dergahlarında, derneklerinde ve bir çok Alevinin evinin baş köşesinde Alevi ulularının, başta Hz. Ali ve On İki İmamlar olmak üzere temsili resimleri vardır.

Klasik anlayışın bu konudaki yaklaşımı hiç olumlu değildir. Hatta Hz. Ali ve diğer ulu şahsiyetlerin temsili resimlerinin yapılması bazılarına göre “şirk”tir. Buna rağmen, yani bu anlayışın hayatın tüm alanlarındaki egemenliğine rağmen bizler bu temsili resimleri gururla cemevlerimize ve evlerimizin baş köşelerine asmaktan çekinmiyoruz.

Bizler bu temsili resimleri şirk olarak yani Allah ortak koşmak olarak görmüyoruz. Yine bizler bu temsili resimlere saygılı olmakla beraber asla onlara tapmak gibi bir abukluk yapmıyoruz.

O resimler bizler için temsili resimlerdir. Bizlerin sembolleridirler.

Bir bütün olarak sanat insan hayatına renk ve anlam katan, insanın yaşadıklarını ve yaşamadıklarını en güzel, çekici, anlaşılır ve estetik şekilde dışa vurmaktır.

İnancımıza dair bazı değerlerin ve olguların, yine inancımıza etki etmiş ve yönlendirmiş bazı şahsiyetlerin temsili resimlerinin olması, inancımızın kültürel değerleri olarak anlaşılmalıdır.

Biz Alevilerin bu temsili resimleri ibadet yerlerine ve evlerimize asmamızda bu temsili resimlere bir kutsallık atfettiğimiz ve yine bunlara ibadet ettiğimiz gibi saçma sapan gerçek dışı bir sonuç çıkarılmasın.

Bunlar gerçek değil, temsili resimlerdir. Kimliğimizi dışa vurmamızda birer araçtırlar.

Bu resimler kutsal olmayıp, bizler için ortak bir değeri temsil ediyor olmalarından dolayı saygı ile yaklaştığımız resimlerdir. Bu saygılı oluşumuz o resimlerin ve çizimlerin ilahlaştırılması olarak anlaşılmaz.

Alevi kimliğimizi dışa vurması manasında bu sembolleri hayatın daha bir çok alanında yaygın olarak kullanmaya ve geliştirmeye devam etmeliyiz.

Alevileri Anlamaya Çalışmak

Biraz empati yapmanın kimseye zararı olmadığı gibi belki bazılarına faydası bile olabilir. O halde...

Aleviler çoğunlukta olsaydı ve Aleviler çoğunluklarına güvenerek kendi inançları olan Aleviliği yegane ve biricik, yanılmaz ve şaşmaz, eleştiri kabul etmez tek doğru inanç diye kabul ettirmek isteselerdi ve bunu ellerindeki iktidar gücüyle, çoğunluk olmanın verdiği güven şımarıklığıyla yapsalardı acaba Sünni kardeşlerimiz kendilerini nasıl hissederlerdi?

Cemevleri tek resmi ibadethane olsaydı, camiler sadece kültür evi olsaydı ve cemevlerinin bütün giderleri, yani personel ve diğer tüm giderler devlet tarafından Sünnilerden de alınan vergilerle karşılansaydı ve buna karşın camilere resmi olarak ibadethane statüsü verilmeseydi ve bunun sonucunda hiç bir ihtiyacı devlet tarafından karşılanmasaydı acaba nasıl bir hissiyat oluşurdu Sünni kardeşlerimizde?

Okullarda zorunlu olarak Alevilik dersleri verilseydi, Sünni çocuklarda dahil tüm insanlara zorla Alevi duaları ezberlettirilip Alevi inanç anlayışı empoze edilip Sünni çocukların Alevi olmaları için asimilasyoncu bir eğitim politikası güdülseydi Sünni anne-babalar nasıl bir tutum alırlardı?

Yüz binden fazla cemevi olsaydı ve bu cemevlerinin yüz binlerce personeli olsaydı ve bu personelin tüm giderleri, cemevlerinin tüm giderleri Sünnilerinde ödemiş olduğu vergilerden karşılansaydı buna karşın yüz binlerce maaşlı elamanı olan “Alevi Diyanet Birliği” adlı kurumda çaycı dahi olsa Sünni inançlı bir kimse olmasaydı acaba Sünniler kendilerini nasıl hissederlerdi?

Alevi inancının önemli günlerinde bütün medya da, devlet organlarında ciddi bir tanıtım olsaydı, Alevilik özendirilseydi, Aleviliğin önemli günleri resmi tatil olsaydı ve buna karşın Sünnilik ve Sünniler görmezden gelinseydi, yok sayılıyordu acaba nasıl bir durum ortaya çıkardı?

Sünniler en insani şekilde inançlarının gereğini yerine getirip onu pratikte uyguladıklarında aşağılansalardı, inançlarıyla alay edilseydi, Alevi teolojisi eğitimi veren üniversitelerde mezun olan Alevi dedeleri/Alevi inanç önderleri tarafından Sünnilik “boş bir inanç” olarak topluma tanıtılıyordu Sünniler kendilerini nasıl hissederlerdi?

Sünniler en insani ve barışçıl şekilde haklarını talep ettiklerinde, mesela camilere ibadethane statüsü istediklerinde terörist olmakla suçlansalardı, soruşturma ve kovuşturmalara uğratılısalardı acaba kendilerini nasıl hissederlerdi?

Sünni köylerine hiç bir yardım yapılmıyordu, bu köylere cemevleri yapıldığı takdirde ve bu köylüler Aleviliği benimsedikleri takdirde onlar hizmet götürülseydi acaba Sünniler kendilerini nasıl hissederlerdi?

Alevilerin oruçları olduğunda Sünniler bu orucu tutmaya zorlansaydı, tutmayanlara kötü gözle bakılıp baskı uygulansaydı nasıl olurdu?

Bir Sünni vatandaş, sırf inancı Sünnilik olduğu için kuşkulu bulunup devlet idaresine atanmasaydı, mesela vali, kaymakam, emniyet müdürü, genelkurmay başkanlığı gibi görevler için hak ettiği halde seçilip atanmasaydı acaba nasıl bir hayal kırıklığı olurdu?

“Sünnilik diye bir inanç var ve bu inanç Alevilikten farklıdır” deyip onunda doğru bir inanç olabileceğini söyleyenlere; “canım kardeşim hepimiz kardeşiz, ayrımcılık yapmayın, ülkeyi germeyin, gelin cemevlerine ibadet edin, dinimizde cami diye bir ibadet yeri yok, bu

uydurmadır, ülkemizi ve halkımızı bölmek isteyen dış güçlerin uydurmasıdır, onlara uymayın” denilseydi Sünni kardeşler kendilerini nasıl hissederlerdi?

Yurt dışında yaşayan Alevilere devlet her tür imkanı sağlayıp dünyanın önemli merkezlerine cemevleri yapsaydı ve buna karşın ülkesinde olduğu gibi yurt dışında da Sünnileri yok saysaydı acaba Sünniler kendilerini nasıl hissederlerdi?

Daha bir mahzun ve daha bir öfkeli, daha bir kırılgan olurlardı. Görürlerdi ki yurt dışında herkesin inancı eşit ve özgür, kimse inancından dolayı dışlanmıyor oysa ülkelerinde ayrımcılık var ve Sünnilik durmadan aşağılanıyor, Sünniler asimile edilip Alevi olmaya zorlanıyor. Herhalde bu durumda kahrolurlardı.

Daha sözü uzatmaya, örnekleri sayısız kez çoğaltmaya gerek var mı?

Örnekler gerçekten de sayısız kez olmasa bile çok uzun uzadıya verilecek şekilde hayatın her alanında yaşanmaya devam ediyor. İşin en kötü yanı Sünni kardeşlerimiz bu durumu kabullenmiş, kanıksamış ve seslerini çıkartmıyorlar. Demiyorlar ki “yav kardeşim, bizler imanlı, inançlı insanlarız. Bizler haram bilmeyiz, helalin peşindeyiz. Madem öyleyiz neden Alevilerden alınan vergilerle de finanse edilen camilerde ibadet ediyoruz? Bu arkasında saf tutup namaz kıldığımız imamın parasını, Cuma hutbesini dinlediğimiz müftünün, ezanı okuyan müezzinin parasını devlet Alevilerden de aldığı vergilerle ödüyor. Alevilerde iradeleri dışında Sünniliği yaşatmak ve yaymak için kullanılan paralarını helal etmiyorlar, o halde bu insanlar haram para alarak bizlerin ibadetlerine öncülük ediyor, bu durumda bizlerin ibadetleri Hak ve halk katında geçerli olur mu?”

Böyle bir soruyu veya buna benzer soruları neden Sünni kardeşlerimiz sormazlar kendilerine?

Neden sorup zerre kadar empati yapmazlar?

Neden elle tutulur, gözle görülür bir haksızlığı onaylarlar?

Göz göre göre haksızlık yapmak, kul hakkı yemek, kendisinden farklı olanı her yol ve yöntemle kendi inancına zorlamak bir inanç akidesi midir?

Her şeyden önce buna gönüller nasıl razı oluyor?

Günde beş defa Hakkın huzuruna çıkan, alnı secdeye değen, dilinde Hakkın kelamı düşmeyen insanların düşünce ve gönül dünyaları nasıl bu kadar duyarsız olabiliyor?

Nasıl bu kadar bariz bir haksızlığı onaylayabiliyorlar?

Hani herkesin inancı kendisineydi?

Hani dinde zorlama yoktu?

Hani kendisini çekici kılan ve doğru olan her zaman üstün olacaktı?

Böylemi kendinizi çekici ve üstün kılıyorsunuz?

Baskı ve zorlamayla mı?

Yoksa sizin inanç ve itikadınızda güven yerine kuşkumu hakim?

Kendi değerlerine ve doğrularına inanan birileri nasıl olur da şurada sayıları sınırlı hale gelmiş olan Alevilere karşın hala bu kadar kapalı ve haşın olabiliyor?

İnanmak ve güvenmek istiyoruz ki akıllı selim, duyarlı, samimi Sünniler bu haksızlığı onaylamıyor ve Alevilerin haklarının bir an önce verilmesi için, eşitliğin ve kardeşliğin gelişip pekişmesi için çaba ve çalışma yapıyorlardır.

Yani en azından inanmak ve güvenmek istiyoruz.

Alevilerin Yahudilere ve Yahudiliğe Bakış Açısı Nasıl Olmalıdır

Yahudiler, binlerce yıllık tarihleri olan dünyanın kadim topluluklarından birisidir. İnanç anlamında Yahudilik ilk tek Tanrılı dindir (veya ilk tek Tanrılı dinlerden birisidir) ve diğer bir çok dinde, inancıda etkilemiş olan bir dindir.

Yahudiler tarihin bir çok döneminde acımasız baskılar ve katliamlar yaşamış bir topluluktur. Şu an için yeryüzünde sayıları 14 milyon civarında tahmin edilmekle beraber sanat, ticaret, kültür anlamında nüfuslarıyla kıyaslanmayacak şekilde dünya genelinde bir etkiye sahiptirler.

Gerek Hristiyan ve gerekse de Ortodoks İslam tarihin bir çok döneminde Yahudilerle karşı karşıya gelmiş ve acımasız savaşlar yaşanmıştır. Özellikle ikinci dünya savaşı sırasında Avrupa da kelimenin tam anlamıyla Yahudiler dehşeti ve soykırımın en barbar halini yaşadılar. İkinci dünya savaşı sırasında milyonlarca Yahudi o güne değin kullanılmamış yöntemlerle, gaz odalarında ve daha başka acımasız, insanlık onuruna aykırı yöntemlerle toplu şekilde katledildiler.

Günümüz Avrupa'sında zaman zaman cılızda olsa hala Yahudi düşmanlığı yapanlar mevcuttur.

Kökleri eskilere dayanmakla beraber günümüzde İsrail-Filistin meselesi bağlamında Yahudiler hem Şiilerin ve hemde Sünnilerin esaslı düşmanıdırlar. Yine Ortadoğuda ki sol akımlarda siyonizmin çıkarlarına karşıtlık manasında ve İsrail devletinin Filistinlilere uygulamış olduğu haksızlıklardan dolayı mevcut İsrail devletine (ve onun şahsında tün Yahudilere) karşı hasmane bir tutum içindedirler.

Kısaca çizmeye çalıştığımız tabloda görüleceği gibi Yahudilerin yeryüzünde dostlarından çok düşmanları var, sevenlerinden çok karşıtları var.

Hatta bazı komplo teorilerine göre dünyayı Yahudiler yönetmekte, bütün olumsuzluklardan da onlar sorumlu tutulmaktadırlar.

Tablo bu haldeyken Aleviler acaba Yahudilere ve Yahudiliğe nasıl bakıyorlar?

Nasıl bir bakış açısına sahip olmalılar?

Her şeyden önce bizler komplo teorileriyle Yahudileri ele alamayız. Yine klasik Sünni ve Şiiilerin bakış açılarına göre de bir konum belirleyemeyiz.

Bizler ilkesel olarak her insanın bu dünyada yaşama hakkı olduğunu, hiç bir toplumun diğerinden üstün olmadığına, ulus ve inanç anlamında hiç birisinin diğerinden değerli olmadığına inanıyoruz. Yani nasıl ki diğer halklar, topluluklar yer yüzünde yaşıyorsa, Yahudilerde yaşamalı, Yahudilikte en az diğer inançlar kadar özgür ve eşit şekilde var olmalıdır.

Yahudiler ve Yahudiliği dünyadaki tüm olumsuzlukların başı görme teorilerine itibar edemeyiz. Yine Ortadoğu da nasıl ki başka ulusların devletleri varsa Yahudi'lerinde olması bir o kadar meşru ve doğaldır.

Filistin meselesi oldukça dramatik bir meseledir ve hala çözüm bulunmamış olması da oldukça düşündürücüdür. Filistin meselesinde İsrail devletinin haksızlıklarına onay verecek durumumuz yok. İsrail devletinin meşruluğunu tanımak, Yahudi toplumunun haklarına saygı göstermek Filistin meselesine duyarsız kalmak değildir. Yine Filistin meselesine duyarlı olmak ve mevcut haksızlığın giderilmesini talep etmek Yahudi düşmanlığı yapmak ve bu inancı-toplumu inkar etmek, düşmanlık yapmak değildir.

Yahudiler ve Yahudilik diğer inançlar ve uluslar kadar meşrudur ve diğer uluslar gibi, inançlar gibi yaşama, gelişme hakkına sahiptir.

Sırf inancı farklı diye bizler kimseye düşman gözüyle bakamayız. Bu manada Yahudiliğe de Yahudilere de düşman olarak bakamayız. Böyle bir bakış inancımızın temel ilkelerine terstir. İnancımızın temelinde bütün halklara aynı nazarla bakmak vardır.

Şiiler ve Sünnilerin bakış acısı daha çok düşmanlık temelindedir. Sırf Filistin meselesinden dolayı değil, tarih boyunca iç içe yaşamış olmuşluğun getirmiş olduğu ve giderek katmerleşmiş bir karşıtlığın sonucudur bu düşmanlık.

Bizler öyle bakamayız. Bizler barışı, kardeşliği, yaşam hakkını esas alıyoruz. İnancı, dili, rengi, etnik kimliği ne olursa olsun, insan, bizler için önemli ve değerlidir. Ayrıca başkasına zarar vermediği sürece her ulus, her inanç, her etnik kimlik yaşamalı, gelişmelidir.

Bizlerin Yahudilere ve Yahudiliğe bakış açısı ilkeseldir. Yani diğer toplumlara ve inançlara nasıl kardeşlik ve hümanizm penceresinden bakıyorsak, aynı şekilde Yahudilere de bakıyoruz. Yahudiler bizler için tarihsel düşman değildir ve yine bazılarının inandıklarının tersine bizler dünyadaki tüm olumsuzlukların Yahudilerin eseri olduğu saçmalığına değer vermeyiz.

Evet, bizlerin bakış açısı böyledir.

Hızır orucu

Hemen hemen tüm inançlarda oruç ibadeti vardır. İnsanlar çeşitli nedenlerden dolayı ve farklı şekillerde oruç tutarlar.

Kimi insan Yaratana şükür etmek, var olmanın bilincinde olduğunu beyan etmek için oruç tutar.

Kimisi dileklerinin yerine gelmesi, isteklerinin kabul olması için tutar.

Kimisi yerine gelen dilekleri için adakta bulunup adağını yerine getirdiği gibi oruçta tutar.

Kimisi cehenneme gitmemek, cennete gitmek için tutar.

Kimisi bedenini ve dolayısıyla ruhunu disipline etmek, denetim altına almak, nefesine hakim olmak maksadıyla oruç tutar.

Kimisi olgunlaşmak, derinleşmek ve bazı şeylerde yoğunlaşmak için oruç tutar.

Oruç tutmak günün belli bir zamanında yemek yememe ve su içmeme şeklinde olduğu gibi bazı oruçlarda belirli günlerde hayvansal yiyecekler yememe şeklinde olabiliyor. Yine ömür boyunca veya belli bir zaman süresince bazı yiyeceklerden uzak durmak gibi oruç şekilleri de vardır.

Hasılıkelam amaçları ve tutma biçimleri bir birinden farklı çeşitli oruçlar vardır.

Biz Alevilerin temel iki tane orucu vardır. Bunlardan ilki Muharrem Orucudur (Muharrem orucunun bir diğer adı da On İki İmam Orucu ve Matem Orucudur).

Muharrem orucu dışında bizlerde Hızır Orucu vardır.

Bu iki orucun yanı sıra daha çok dervişlik yolunda olan, dervişçe bir yaşamın sahibi olanların tutmuş olduğu 48 perşembe orucu vardır. Ancak bu 48 perşembe orucu toplumun genelini kapsamıyor.

Tuttuğumuz iki oruçtan biri olan Hızır orucunu biz Aleviler neden tutuyoruz?

Hızır orucunu nasıl tutuyoruz?

Ne zaman tutuyoruz?

Hızır orucunun kaynağı nedir?

Biz Aleviler her yıl 13-14-15 Şubat tarihlerinde Hızır orucunu tutuyoruz. Bu tarihler dışında da Ocak ve Şubat ayı içerisinde bu orucu tutanlarda olmakla beraber genel olarak bu orucu 13-14-15 Şubat tarihlerinde tutuyoruz.

Hızır orucunun kaynağı ile ilgili, çıkış noktası ile ilgili birden fazla olay var. Bunlardan iki tanesini paylaşalım.

Nuh peygamberin gemisinin fırtınadan sulara gömülmemesi ve fırtınanın dinmesi sonucu gemide bulunanların üç günlük şükür orucu tutmaları.

Hız. Ali ve Hız. Fatma'nın çocuklarının hastalanmaları üzerine üç gün oruç tutmaları ve her üç günde de tam oruçlarını açacakları sırada birden kapılarına dayanıp onlardan yardım isteyen kimsenin ortaya çıkması ve oruç açacakları yiyecekleri bu kişiye vermeleri (farklı kişiler görünümünde her defa gelen Hız. Hızır'dır ve Hız. Ali ile Hız. Fatma'yı sınamaktadır).

Bu iki olay bize Hızır orucunun bir şükür orucu olduğunu gösteriyor.

Bir şükür orucu olan Hızır orucu aynı zamanda Hız. Hızır'ın şahsında yüce Yaratıcıdan bereket ve rahmet istemenin, esenlik ve kurtuluş

dilemenin, dostluk ve dayanışma talep etmenin, paylaşım ve kardeşlikte buluşmanında orucudur.

Hızır orucunda sahura kalkmak yoktur. Gün doğumu ile gün batımı arasında hiç bir şey yememe ve içmeme şeklinde tutulur. Gün batımı ile ağız mührü açılır.

Hızır orucunda, oruçlar açıldıktan sonra her tür yiyecek ve içecek yenilip içilebiliyor. Yani Muharrem orucunda olduğu gibi et yememe ve su içmeme gibi bir kural yoktur.

Oruç açıldıktan sonra bir araya gelinir, delil uyandırılır ve başta Hz. Hızır ile ilgili olmak üzere erenler hakkında menkıbeler anlatılır, hakikate dair bilgiler paylaşılır, değişler söylenir.

Üç günlük oruçtan sonra dergahlara ve ziyaretlere gidilir. Kurbanlar kesilir, cemler tutulur ve o yılki Hızır orucu noktanır.

Hızır orucunu her kim ne amaçla tutuyorsa dilde dileği, gönülde muradı gerçek olsun.

Hızır aşkına yanan delillerin ışığı hanemizi aydınlattığı gibi gönlümüzde aydınlatsın.

Helal kazançla kazanıp Hızır aşkına pişirip meydana getirdiğimiz lokmalarımız yiyenlere helal olsun, hazırlayıp yedirenlere delil olsun.

Tuttuğumuz oruçlarımız ailemize birlik, huzur, bereket getirsin. Toplumumuza ağız tatlılığı, birlik ve dirlik getirsin.

Hızır her dem dara düşenlerin, zorda kalanların, umudunu yitirenlerin, çaresizlerin ellerinden tutup onları gerçeğe yönlendirsin.

Gerçekler demine, Allah, eyvallah.

Nevruz/Newroz Bayramı

Nevruz Bayramı Aleviler için ne anlama geliyor ve Aleviler Nevruzu nasıl kutlarlar?

Nevruz; Farsça ve Kürtçe bir kelimedir ve **yenigün** (yeni/new gün/roz) anlamına geliyor. Miladi takvime göre 21 Mart günü Nevruz günüdür.

Nevruz bayramı, geniş bir coğrafyada kutlanan önemli bayramlardan birisidir. Her halk, her toplum Nevruzu kendi geleneğine göre kutlamaktadır.

Ortaasyadan Balkanlara kadar kutlanan bu bayram günümüzde daha çok İranlılar ve Kürtler tarafından büyük bir coşkuyla kutlanmaktadır.

Nevruz, (Kürtçesiyle Newroz) Kürtler için tarihlerinde Demirci Kawa efsanesinde Demirci Kawa'nın kral zalim Dehhak'ı öldürmesi ve halkın özgürleşmesi anlamına geliyor.

İranlılarda Nevruz büyük anlama sahiptir. İranlılar her yıl Nevruzu büyük şenliklerle yeni yılları olarak kutlamaktadırlar.

Ortaasyada, Balkanlarda, Ortadaoğu da her halk Nevruzu bolluk ve bereket dileğiyle kendi adetince kutlayıp şenlik yapmaktadır.

Nevruz, Aleviler için de önemli bayramlardan biridir.

Alevilerde kendi gelenek ve inanç örgüsü içinde Nevruz bayramını kutlamaktadırlar.

Alevi söylencelerin de Nevruz gününde gerçekleşen önemli olaylar şöyle sıralanır:

- Dünya kuruluşunu bugün tamamlar.
- Hz. Muhammed'e nübüvvet bugün ihsan edilir.

- Hz. Ali'nin bugün doğmuştur
- Bugün Hz. Ali ile Hz. Muhammed'in kızı Hz. Fatma'nın evlendiği gündür.
- Hz. Muhammed, bugün **Gadir-hum'da** okuduğu hutbede, Hz. Ali'yi Vasi tayin eder ve kendisinden sonra Müslümanların önderi (imamı) ilan eder.
- Bugün Hz. Ali'nin hilafeti elde ettiği gündür.
- Bugün Hacı Bektaş veli'nin Anadolu'ya gelişinin ilk günüdür. Rum Erenlerinin Şah-ı Velayeti karşıladıkları gündür.
- Bugün Gaip Erenleri “**Kırklar'ın**” toplandığı gün olarak inanılır. Bu nedenle bugün “Kırklar Bayramı” olarak ta bilinir.
- Hz. Hüseyin'in intikamını almak için Muhtar Sakafi önderliğinde gizli bir teşkilat kurulur. İhtilal işareti olarak mahallelerde büyük bir ateş yakılır. Bu günde tesadüfen 21 Mart'a denk gelir! O günden bugüne değin Alevilerce zulme başkaldırı işareti olarak ateş yakılır.
- Bugün Hz. Adem Peygamberin yaratıldığı gündür.

Alevi toplumu Nevruz'u inancı esas alarak kutlarken, bir çok toplumda Nevruz gününe başka anlamlar yükleyerek kutlar. Her toplum kendisine özgü bir anlatımla Nevruz'u tanımlar ve yine kendisine özgü bir şekilde kutlar. Alevi toplumu ise Nevruz bayramını şu şekilde kutlar:

Nevruz bayramı erkanı sabahtan başlar. Toplu olarak sabah yemeği yenecekse, önce Dede bir dua okur ve herkese süt ikram edilir ve kahvaltı yapılır. Daha sonra dargınlar barıştırılır. Hasta ve yoksullar ziyaret edilir, gönülleri alınır. Yeni ölmüşlerin evlerine taziyeye gidilir. Türbe ve mezarlıklar ziyaret edilir. Nevruz şenliklerinin

yapılacağı ev ve kır yerleri önceden saptandığı için, bu yerlerde tüm hazırlıklar tamamlanır. Yaşlılar için ayrı bir mekanda, gençler için ayrı bir alanda muhabbet sofraları kurulur. Gençler kırlarda şenlikler yaparlar, halaylar çekerler, ateş üstünden atlayarak dilekler tutarlar. Genç kızlar ve oğlanlar karşılıklı mani söylerler...

Nevruz Bayramı akşamı “Meydan” açılır. Taliplere “Nasip” verilir. Cem evinde toplanılır. Tüm canlar hazır olduktan sonra, saat 20.00 civarında Nevruz Erkanının icrasına başlanır.

Şiiler, İsmaililer, Nusayriler, Ehli Haklar Alevi mi?

Bizler olaylara ve olgulara at gözlüğü ile bakamayız. Yine toptancı bir yaklaşımla bize benzerlikleri olanları kendimizden sayamaz, bizden farklılıkları olanları da çok dışımızda göremeyiz. Hele olaya ırksal, etnik ve ulusal temelde hiç yaklaşamayız. Yaklaşımımız tarihsel gelişim çizgisini dikkate almalı ve temel inançsal algılarda, yaşayış ve bakış açılarında yoğunlaşmalı.

Şiilerin, İsmaililerin, Nusayrilerin, Ehli Hakların, Laçilerin, Şahbeklerin, Zeydilerin, Hazaraların ve bunlar gibi daha çok sayıda inanç grubunun bizlerin inandığı ve uyguladığı şekliyle Alevi olmadıkları apaçık bir gerçek. Ancak tarihsel çıkış noktaları, gelişmeleri, gerilemeleri, egemen Sünni anlayışın bu inançlara bakışı ve bu inançlara ilişkin temel düşünceleri irdelendiğinde bütün bu inançların ve bunlara benzer daha nice inanç gruplarının bir çok boyutuyla bizlerden öyle uzak ve apayrı, bambaşka, korkunç zıtlıklar içeren inançlar olmadığı da yine apaçık ortada.

Egemen Sünni inancın asimle çalışmaları, bitmek bilmez baskılar, katliamlar, inançların (Şiilik hariç) yaşam alanı bulamaması sonucu oluşan boşluklar ve boşlukların başta Sünnilik olmak üzere daha başka yerel, ulusal, etnik faktörlerle doldurulması sonucu meydana gelmiş olan özden kopuşlara rağmen yinede aslında şöyle üstündeki tozlar alındığında ortaya bambaşka şeylerin çıkacağı kesindir.

Gelişmiş, büyümüş, nicelikten ziyade nitelik kazanmış ve bunun sonucunda öz güveni yüksek bir Alevi örgütlenmesi olsa, bütün bu adı geçen gruplarla çok daha sağlam ilişkiler kurulabilir ve bütün bu inanç gruplarının (İranda Şiilik hariç) yaşamakta olduğu bir çok sıkıntının, başta inançsal boşlukların giderilmesi olmak üzere daha nice düşünsel, inançsal ve yaşamsal ihtiyaçların karşılanması noktasında önemli katkı ve etkisi olabilir. Böylesi bir katkı biz Alevileri hayatın her

alanında ve her anlamda geriye dönülmez şekilde güçlendireceği gibi, bütün bu inanç gruplarının tekrardan insanlık sahnesine çıkmasına vesile olur.

Oysa bırakalım yer yüzünde bize benzeyen, bizlerle temel bazı noktalarda uyuşan gruplarla bir araya gelmeyi, aynı dili konuşan, aynı yöreyi temsil eden, aynı değerleri paylaşanlar bile daha bir araya gelemiyoruz.

Bu elbette hep böyle gitmeyecek. Elbette Aleviler çok uzak olmayan bir zamanda bu yaşadıkları sıkıntı ve sorunları aşacak, yaşama ve dünyaya daha geniş bir perspektiften bakarak inanç değerlerini kendilerine benzeyenler başta olmak üzere tüm insanlıkla tanıştıracak/ buluşturacaklardır. Kimse burada “panalevist” bir amaç peşinde koştuğumuz yanılgısına kapılmasın. Ancak nasıl ki diğer bütün inanç grupları kendileri ile aynı veya benzer değerleri paylaşanlarla buluşup, onları savunup sahipleniyorlarsa aynısını biz Alevilerin yapmaması için hiç bir neden yoktur.

Elbette farkındayız ki bu gün İrandaki bir Şii ile ortak ve benzer noktalarımız her anlamıyla sınırlı. Fakat bu resmin görünen yüzüdür. Kadim Fars halkının ulusal özellikleri ile şekillenmiş ve daha çok onların ulusal çıkarları doğrultusunda bir görüntü çizen resmi İran Şiiliğinin dışında çok daha farklı bir Şiilik ve alt grupları vardır. Başta Ehli Haklar olmak üzere İranda resmi Şiilik dışında biz Alevilere benzerlikleri şaşırtıcı olan gruplar vardır. Bu ve benzer gruplarla ortak noktalar ışığında neden bazı ilişkiler gelişmesin?

Yine yani başımızda Suriye ve Lübnanda yoğunlukta olan ve aslında öz olarak bir çok noktada bir ve aynı olduğumuz Arap Alevileri olan Nusayrilerle neden ilişkilerimiz sıfır noktasında?

Orta Asyadaki Laçiler, Hazaralar, Balkanlardaki Bektaşî zümreleri ve daha başka coğrafyalardaki benzer gruplarla ilişkilerimiz yok denecek kadar azdır.

İlişki yokluğu salt örgütsel ve bire bir pratik bir ilişki yokluğu değildir. Bununla beraber biz daha zihinsel olarak bile bu gruplardan habersiz yaşamaktayız. Böyle grup ve zümrelerin olduğunu bile bilmiyoruz. Bunlarla ilgili doğru dürüst yayınlarımız bile yok. Bizler kendi küçük gölümüzü deniz sanıp her şeyi ora ile sınırlı tutmakta ısrar ediyoruz.

Tekrar edelim ki bu gruplarla inanç anlamında, yaşam biçimi ve gelenekler anlamında bir çok farklı ve aykırı noktalarımız olabilir. Olmaması düşünülemez. Neticede bizlerin inançlarını ve geleneklerini yaşadığımız bölgenin ekonomisi, siyasi yapısı, diğer inanç gruplarıyla gelişen ilişkilerimiz etkiliyor. Bu adı gecen gruplarda aynı bizler gibi farklı etnik ve ulusal özellikler taşıyorlar, farklı bir gelişmişlik süreci yaşıyorlar. Bütün bu etkenler inanç ve gelenekler üzerinde yansımaları doğal olarak göstermektedir.

Bu inanç grupları ile bir ve aynı değiliz. Daha bizler aynı coğrafyada yaşadığımız halde aynı değilken, daha bir Trakya, Ege Alevisi ile Dersim Alevisi bir birinden bir çok konuda farklıyken nasıl bu bir birinden çok çok farklı, dil olarak farklı, etnik köken olarak farklı, sosyal gelişmişlik olarak farklı gruplarla bir aynı ve olalım ki? Fakat bütün bu farklılıklara rağmen bizlerin yinede bir araya getirecek ortak değerleri sanıldığından çoktur.

Egemen Sünnî anlayış bu adını saydığımız ve sayamadığımız tüm grupları “din dışı, sapık, Rafizî, yoldan çıkmış” gruplar olarak değerlendiriyor. Devlet inancı olmuş ve kendisini kabul ettirmiş olan, resmi olarak gittikçe daha çok Sünnî çizgiye kayan Şiiliği bile

kendince ret ve mahkum eden Sünniliğin bizleri aynı potada görmesi aslında anlam vermek isteyenler için bir çıkış noktasıdır.

Biz Aleviler eğer varlığımızı korumak, gelişmek, büyümek istiyorsak; yaşamımızın ve geleceğimizin güvence altında olmasını istiyorsak kendimizi güçlendirmeliyiz. Güçlendirmek demek örgütlenmek demektir. Örgütlenmemiz salt belli bir alan ve coğrafya ile sınırlı kalırsa etkisi doğal olarak sınırlı olur. O sebepten tüm yer yüzünde etkin olmalıyız. Bu etkinlik içinde kapsama alanımızın olabildiğince geniş olması gerekmektedir. Bu genişliğe ilk etapta bize benzeyen, bize yakın yerlerden ulaşmalıyız. Bunun içinde bu gruplarla iletişim, ilişki, bilgi ve düşünce alış veriş, kültürel paylaşım gereklidir. Süreç içerisinde bu paylaşımlar, etkinlenmeler pratik boyutu da yansır ve bu yansıma aklınıza gelen her alanda etkisini bulduğunda biz Alevilere güç olarak geri döner. Biz Alevilerinde geleceğinin garanti altında olması için aradığı, özlediği bu güçtür. O halde başlıktaki sorunun cevabını bir kez daha bu tespitler ışığında gözden geçirelim. Bu gruplarla mevcut olan ortak noktalarımızı referans alalım ve farklılıkları da zenginlik olarak benimseyerek bir düşünce ve davranış tarzı oluşturalım. Böylesi bir tarz şüphesiz biz Aleviler için en olumlu ve kazandıran tarz olur.

İkrar Verip Kurallarını Yerine Getiren Herkes Alevi Olabilir

Alevilik bir ırki kimlik değildir.

Alevilik bir inanç kimliğidir.

Aleviliği bir inanç olarak değil, bir ırk olarak görmek yani doğuştan gelen bir özellik olarak ele almak en hafif tabirle yaşam ve dünya gerçeklerinden kopukluktur.

Sözü dolandırmanın bir anlamı yok. Alevi inançlı bir anne ve babadan dünyaya gelen kimse inancını, yani anne ve babasının inancı olan Aleviliği bırakıp Sünnileşmiyor mu?

Veya Budist, Katolik veya herhangi başka bir inancı seçmiyor mu?

O inancın kurallarına göre hayatına anlam ve yön vermiyor mu?

Seçiyor, veriyor.

Bir insan nasıl Aleviyken Sünniliği, Budizm'i, Katolikliği seçip benimsiyorsa aynı şekilde başka bir inançtan kimsede Aleviliği seçip benimseyebilir.

Yani bir insan istediği takdirde, ikrar verip kurallarını yerine getirdiği takdirde Alevi olabilir.

Israrla anlamak istemeyenlere bir kez daha açık, somut ve anlaşılır şekilde tekrar ediyorum: bir insan nasıl Alevilikten çıkıp başka bir inanca tabii oluyorsa, o inanca inanıp kurallarını yerine getiriyorsa aynı şekilde başka inanç mensupları da Aleviliği benimseyebilir ve Alevilik inancı doğrultusunda hayatlarını yaşayabilirler.

Alevilik inancının temel bilgilerini öğrenmiş olan ve bunun sonucunda Aleviliğe geçmek isteyen kimse için bir ikrar töreni düzenlenir. Genel olarak cem ibadeti öncesi ceme katılanların şahitliğiyle bu ikrar gerçekleşir.

Fakat bazı durumlarda cem evi yerine ev ortamında Alevi inanç önderi ve yine bu yola bağlı taliplerin katılımı ile de bir ikrar töreni düzenlenip Alevi olmak isteyen ikrar alınır.

Bu ikrar verme töreninde Alevi inanç önderi kısaca Aleviliğin temelini, ilkelerini, prensiplerini anlatır ve ikrar vermek isteyen kişiye bu anlayış çerçevesinde bir yaşam sahibi olmasını öğretir.

Ve Alevi inanç önderi taliplerin huzurunda ikrar verip Alevi olmak isteyen kişiye son olarak şunu söyler: “Gönüllü olarak bu inancı seçiyorsun. Bu yol kıldan ince, kılıçtan keskindir, demirden leblebidir. Gelme gelme, dönme dönme”. Bu sözlerle ikrar alınır. Dua edilir, orada bulunan herkesle ikrar veren kişi niyazlaşır ve kişi bu yola kabul edilmiş olunur. Bundan sonra hep birlikte lokmalar alınır ve o kimse Alevi olur.

Hayatin İçindeki Alevilik

Alevilik inancı Hak inancı, hakikat yoludur. Eğer Alevilik inancı böyle olmasaydı çoktan tarihte var olmuş ve zamanla işlevini tamamlayıp yok olmuş sayısız inançtan biri olurdu.

Oysa Alevilik bunca baskı ve katliamlara rağmen hala varlığını sürdürüyor. Bu da Alevilik inancının hayatta, yaşamın içinde karşılığının olduğunu gösteriyor, kanıtıyor.

Bu gün bizler Aleviliğe inanıyor ve bu inancın gereklerini yaşamımızda praktize edip uygulamaya çalışıyorsak; bunu birilerine terslik olsun diye yapmıyoruz.

Yine bizler bu gün tüm dezavantajlarına karşın yinede göğsümüzü gere gere bizler Aleviyiz diyorsak bu takım tutar gibi bir taraftarlık değildir.

Bizler Aleviyiz ve Alevi kalmakta ısrar ediyoruz. Çünkü inancımız hayatımıza direkt olarak etki eden, hayatımızı anlam ve mutluluğa yönlendiren bir inançtır.

Her zaman söylediğimiz gibi anlamlı ve mutlu bir yaşamın sahibi olmada ısrar ettiğimiz için, yaşamı ve evreni, dünyayı ve insanı en iyi şekilde anlamak, kavramak için Aleviliğe inanıyor ve gereklerini yerine getirmeye çalışıyoruz.

İnancımız bizi anlamaya, manaya, doğruluğa, hakikate götürüyor.

İnancımız bizlere yaşamın anlam dolu olduğunu, değil bir ömür bir anın bile, her nefes alış verişin dahi anlamlı ve önemli olduğunu, canımızın yokluk aleminden (Batından) varlık alemine (Zahire) zuhur etmesinin bizleri özel ve önemli kıldığını telkin ediyor.

Alevilik inancı, her insanın can olarak yokluktan varlık meydana gelip, canın ceset olmasının (bedenleşmesinin) öyle basit ve tesadüfî olmadığını kavratıyor.

Alevilik, yaşamın asıl gayesinin bu sırrı, hikmeti, güzelliği, önemi kavramak üzere olduğunu, canın adım adım olgunlaşarak kemalet mertebesine ulaşp, bilerek, bilinerek öylece hakikate ulaşarak, geldiği kaynağa tamamlanmış olarak döneceğini öğütlüyor.

İnancımız bizlere dini, dili, rengi, cinsiyeti, etnik kimliği, milliyeti, ulusu ne olursa olsun insana saygı gösterilmesini, bütün bu farklılıkların zenginlik olduğunu, bu farklılıklarından dolayı kimsenin ayıplanp dışlanmaması gerektiğini emrediyor.

Milliyetçiliğin, dinciliğin, cinsiyetçiliğin, kavimciliğin doğru olmadığını, her insanın bu özellikleri ile özel olduğunu, hiç bir kimliğin diğer bir kimlikten üstün olmadığını ve ayrımcılık yapanların yüce Yaradanın yaratılış gayesine ters olduğunu öğütlüyor Alevilik.

Kendisiyle, çevresiyle, doğayla barışık bir insan olmak gerektiğini, insanın ancak böyle mutlu ve huzurlu olabileceğini, yaşamı ancak bu şekilde doğru yaşayacağını telkin ediyor.

Hırsı, zalimliği, düşmanlığı, sömürüyü reddediyor Alevilik.

Kardeşliğin, barışın, saygının, dayanışmanın, paylaşımın insanlar arasında esas olması gereken ilkeler olduğunu ilke edinmiştir Alevilik.

Yaratıcıya korkuyla değil, varlığı ve cümle varlıkla beraber insanı da kendi özünden var ettiği için, yokluk aleminden varlık alemine getirdiği için sevgiyle, sonsuz bir aşk ile bağlanmasını, yakarmasını ilke ediniyor.

İbadeti, duayı sevgi ve varlığının bilincinde olarak, öyle ödül-yoksunluk (cennet-cehennem) hesabı yapmadan yapması gerektiğini, sevgiyi esas alması gerektiğini ilke ediniyor.

İnancı ve dini, milliyeti ve rengi farklı diye insanları sınıflara ayırıp kötülemek, kendisinden olmayanı, kendisine benzemeyeni dışlamak Alevilikte yoktur.

Tüm inançlara, etnik kimliklere, dillere saygı vardır. Kendisinde farklı olanı kendisine benzetmek, kendi inancını (Aleviliği) misyonerlik yaparak dayatmak yoktur Alevilikte.

Daha burada sayamadığımız Aleviliğin özünde olan yığınla insanlık için önemli değerler ve doğrulardan dolayı Alevilik hayatın içindeki varlığını koruyor ve bu değer ve doğrulardan dolayıdır ki Aleviliğin hayatta karşılığı var.

Hayatta karşılığı olmayanlar ise dini sömürü aracı, egemenlik aracı olarak kullananlardır. İnançları baskı ve zalimliğe maske yapan, sevgi üzerine kurulmuş olan ilahi mesajın binasını kendi tiranlıkları için korku imparatorluğuna dönüştürüp kendisinden farklı olan herkesi hakir gören, cehennemlik gören anlayış ve zihniyetlerdir.

Bakmayın siz onların sayısal çokluğuna. Korkular üzerine kurdukları hanedanlıkları, zalimlik ve kanla inşa ettikleri iktidarları ile bu sayısal çokların geleceği yoktur. Bunların hayatın içinde yeri de yoktur, gelecekleri de yoktur.

Bunlar şu an için egemen olabilirler ve Aleviler onların sayısal olarak çok çok altında olabilir.

Ancak bu sayısal çoğunluk onların haklı ve meşru oldukları anlamına gelmiyor.

Yine onların geleceğinde inancı oldukları ve insanların hayatına çepeçevre çözüm sundukları anlamına gelmiyor.

Kadını dışlayan, korkuyu ve baskıyı esas alan, ibadette ödül hesabı yapan, kendisine benzemeyen herkesi kafir, zındık, sapık gören bir

anlayış insanlığa ne verebilir ve insanlığın geleceğinde ne gibi bir söz hakkı olabilir?

Yine din adına insan yakan, öldüren, hiç bir farklılığa tahammül göstermeyen bir anlayış insanlığın geleceğine yön verebilir mi?

Alevilik hayatın içindedir, hayatta karşılığı vardır.

Hem toplumsal anlamda sorunlara getirmiş olduğu çözümler ile vardır hemde bireysel anlamda kişinin sorularına vermiş olduğu doyurucu cevaplarla vardır.

Alevilerde Meşru Müdafaa

Alevilik inancı; insanı, insanın mutluluğunu, huzurunu, anlamlı ve mutlu bir hayat yaşamasını, kendisi ve çevresiyle uyumlu bir hayat yaşamasını esas alan, cinsiyet ve ırk ayrımı yapmayan, savaşı ve şiddeti reddeden, farklılıkları zenginlik olarak kabul eden, insancıl, barışçıl bir inançtır.

Hoşgörü, sevgi, kardeşlik, dayanışma ve benzer güzelliklerin tüm insanlar arasında; dini, dili, rengi, cinsiyeti, ırkı ne olursa olsun tüm insanlar arasında hakim olmasını öğütleyen bir inançtır Alevilik.

Misyonerlik ve başkasını zorla kendisine benzetmeye, Alevi yapmaya çalışmaz Aleviler. İnançları, renkleri, ırkları farklı insanları inançlarına, ırklarına, renklerine göre değerlendirmez Aleviler. Kişiliklerine, saygı ve olgunluklarına, hayata, insana, doğaya bakışlarıyla değerlendirir Aleviler.

Ve Aleviler tarihleri boyunca hiç bir zaman din adına savaş çıkartıp başka insanların kanına girmemişlerdir. İnançları farklı diye kimseyi öldürmemiş, bu tür ölümleri de ret ve mahkum etmişlerdir. Bunun için yıllar yılı dağ başlarında, ücra yerlerde yaşamış ama insancıl bakış açılarını asla değiştirmemişlerdir.

Ne yazık ki Alevilerin böyle insancıl ve barışçıl olmaları, dinleri, ırk kimliklerini siyasi amaçları için kullanan, sömürü araçları olarak kullananlar için bir anlam ifade etmiyor. Onlar, Alevilerin de yaşadıkları coğrafyalarda hala inançları farklı ve kendileri gibi inanıp düşünmüyor diye herkes hakkında ölüm fermanları, fetvaları vermeye ve bu fermanları uygulayacak yapıları, kişileri bulmaya devam ediyorlar.

Ne yazık ki hala Ebu Suud Efendilerin Aleviler hakkında vermiş oldukları ölüm fetvaları güncelliğini koruyor ve yine ne yazık ki bu fetvaları sahiplenip savunan iktidarda olan gruplarda var.

Böylesi bir zihniyetin hakim olduğu Ortadoğu, Ortaasya, Kuzey Afrika ve daha başka bölgelerde Alevilerin ve Alevi olmayan ancak Alevilere yakın olan, egemen Sünni dairenin dışında kalan inançların, toplulukların, zümrelerin can güvenlikleri yoktur. Bu türden inanç grupları, egemenlik alanı dışında kalan farklı etnik kimlikler her an büyük kıyımlar yaşayabilirler. Bu güne kadar nice nice küçük çaplı ölümlerin olması, yani büyük kitlesel kıyımların olmaması olayın dünya kamuoyu açısından vahametini ortaya koymamıştır. Hoş, dünya kamuoyu bu bölgelerde meydana gelecek kıyımlarda Alevilerin ve Sünni daire dışında kalan grupların kıyımlarına karşı pek bir duyarlılık göstermez. Geçmişte yaşanmış olan onlarca katliam duyarlılığın veya bir müdahalenin olmayacağını gösteriyor. Dolayısıyla başta can güvenliği olmak üzere her tür yaşamsal haklarını korumak birincil derecede katliam tehdidiyle karşı karşıya olanların görevidir.

Aleviler din adına savaşı reddeden ve bu tür savaşları nefretle kınayan bir toplumdur. Alevilerin savaşçı olmamaları kurbanlık koyun oldukları anlamına gelmiyor. Her canlı gibi kendini savunmak, korumak, yaşatmak Alevilerin de hakkıdır. Bu anlamıyla Alevilere yönelik saldırılara, kıyımlara, düşmanlıklara karşı Alevilerin de her yol ve yöntemle meşru müdafaada bulunmaları doğru, yerinde, kaçınılmaz bir davranıştır.

Meşru müdafaa nedir?

Meşru müdafaa hukuksal anlamda da doğru olan, kişinin malına, canına zarar veren eylem ve davranışlara karşı geliştirilen savunmadır.

Eğer yobaz güruhu ellerinde satır ve silahlarla, inancınız Aleviliktir diye veya onlardan başka bir inançtır diye köyünüzü, mahallenizi,

hanenizi basıp sizi öldürüp, tecavüz edip, mallarınıza el koyuyorsa, bunlara karşı geliştirmiş olduğunuz her eylem meşru müdafadır. Bu anlamıyla meşru müdafaa doğada insanda dahil var olan tüm canlıların, canlı olmalarının en tabi refleksidir. Bu gün bir çiçeği bile dalından kolay kolay koparmamanız için dikenidir. Küçük bir kedi sizin tarafınızda köşeye sıkıştırıldığında var gücüyle size karşı koymaya çalışır. İşte meşru müdafaa budur.

Ne yazık ki egemen inanç anlayışı farklılıklara saygı duymuyor. Herkesi kendisine benzetmeye çalışıyor, kendisi dışındaki tüm inançları sapıklık olarak algılayıp yok edilmesi gereken küfür inançları olarak beyinlere şırınga ediyor. Hal böyle olunca da kardeşlik, sevgi, saygı, barış ve huzur ortamı yerine savaş, baskı ve katliam hakim oluyor. Bu zihniyetin hakim olduğu veya var olduğu bütün coğrafyalarda her zaman için baskı ve katliamlara hazırlıklı olmak gerekiyor.

Meşru savunmayı birazda bu temelde ele almak ve Aleviler olarak gereklerini yerine getirmek gerekiyor. Örneğin tıpta “koruyucu tip” diye bir kavram, bir tıbbi müdahale yöntemi var. Mesela grip olmamak için grip aşısı olmak bu koruyucu tip kavramına girer. Kişi daha hasta olmadan hastalığının önlemini almıştır.

Alevilerde böyle yapmalıdır. Katliama uğramadan, uğramamak için önlemlerini almaları gerekiyor. Bu daha çok birlik, örgütlenme, bilinçlenme demektir.

Alevilik yoluna hizmet eden, az veya çok bu inanca bağlı olanlar başta olmak üzere tüm Alevilerin güç birliği yapmaları, mevcut kurumları, cemevlerini güçlendirmeleri, yenilerini hayata geçirmeleri gerekiyor.

Hayatın her alanında örgütlenmeleri, birlik geliştirmeleri Aleviler için zorunludur. Bu olmadığı takdirde Aleviler için geçmişte yaşadığımız gibi çok geç olabilir.

Aleviler her konuda aynı fikirde, düşüncede olmak zorunda değiller. Ancak söz konusu olan can, mal güvenlikleri ve gelecekleridir.

Alevilerin güçlü örgütlenmeler oluşturmaları zorunlu ve mümkün olan bir durumdur. Alevilerin güçlenmesi, örgütlenmesi, birlik olması savaş çığırtkanlığı manasına gelmiyor. Zaten Aleviler için savaş lanetlidir. Aleviler güçlenip örgütlendikçe lanetledikleri savaşın, katliamın, baskınında önüne geçmiş olurlar.

Aleviler açısından meşru müdafaaya yüklenen anlamı böyle özetleyebiliriz.

Alevilerin Günümüz Şiiliğine/Şiilerine Yaklaşımı Nasıl Olmalıdır

Şiilik ve Alevilik algısı dışarıdan bakan çok kimseler için çoğu kez yerli yerine oturmamış ve tam anlamıyla, olması gerektiği gibi netleştirilmemiştir.

Son dönem tarihide dahil olmak üzere, özellikle batılı araştırmacılar her zaman için Şiileri, Alevileri, İsmailileri, Ehli Hakları, Nusayrileri çoğunlukla aynı daire içerisinde değerlendirmiş bazı zamanlar bu adı geçen gruplardan birisinin temel özelliklerini tümü için temel özellik olarak belirtip oldukça yanlış sonuçlara ulaşmışlardır.

Bu adı geçen ve geçmeyen benzer gruplar bir ve aynı özellikleri taşımayan, temel itikat ve ibadet noktasında dahi çok farklı algı ve uygulamaları olan inanç gruplarıdır. Bunların hepsini bir ve aynı görmek ve aynı potada değerlendirmek, tarihsel gelişme süreçlerini ve dayandıkları toplumsal tabakaları, etnik unsurları hesaba katmadan değerlendirmelerde bulunup ele almaya çalışıp tanımak, doğru sonuçlara götürmeyen bir yaklaşımdır.

Bu doğru sonuçlara götürmeyen çalışmaların neticesinde temel yanlışlar dahi biricik doğru diye kabul görüyor ve bunun neticesinde teoride farklı pratikte farklı sonuçlar ortaya çıkıyor.

Alevilik, Şiilik ile ortak noktaları olmakla beraber Şiilikten farklı bir inançtır. Aleviliğin Şiilik ile bir ve aynı olduğu yargısı, tezi gerçeklere, yaşanan ve yaşatılan Aleviliğe de, Şiiliğe de terstir.

Günümüzde Şiilik denilince İran ve İranda yaşatılan, güçlü dayanakları olan, diğer bölgelerdeki Şiileri de etkileyen “Ortodoks”, başka bir deyimle “resmi Şiilik” akla geliyor.

Bu noktada Şiilik, tarihte güçlü medeniyetler oluşturup yüzyıllarca önemli bölgelerde egemenlik kurmuş olan kadim Fars ulusunun/halkının ulusal kültürü ile harmanlaşmış, bütünleşmiş olup

adeta İranlıların “ulusal inancı” konumundadır. Her ne kadar Şiiler bunu kabul etmeyip inancın/inançların evrenselliğini dile getirirler de yansıma bu şekildedir.

Resmi İran Şiiliği İran devleti tarafından her yol ve yöntemle desteklenmektedir. Diğer bölgelere, halklara, devletlere, inanç gruplarına karşı İran resmi Şiiliğinin “tek ve doğru inanç olduğu diğer inançların başta Aleviler, Ehli Haklar, Nusayriler olmak üzere bu gruplara kendi inançlarının yanlış, yoldan sapılmış olduğu” propagandası yıllar yılı yapılmaktadır.

Yıllardır Sünni baskı altında yaşayan ve örgütlenme, kendi inancını yaşatma, geliştirme, araştırma, öğrenme imkanlarından yoksun olan Alevilere karşı Şiiler tarafından seksenli yıllardan itibaren önemli faaliyetler yapılmaktadır. Çok sayıda kişi İran'a götürülüp eğitilmiş, İran devlet destekli sayısız yayınlar en ücra yerleşim yerlerine ücretsiz olarak ulaştırılmıştır. Baskılardan kaynaklanan Alevi inanç önderlerinin düşünsel eksiklikleri iyi tespit edilip onlara Ehlibeyt, Hz. Ali, 12 İmamlar eksenli dayatmalar yapılmış, zaman zaman inanç önderlerimiz olan dedelerimiz bu türden kişiler tarafından aşağılanmışlardır.

Alevilere sürekli olarak “yoldan çıkmış oldukları, en doğru yolun resmi İran Şiiliği” olduğu propagandası yapılmıştır/yapılmaktadır.

Hz. Ali, Ehlibeyt, 12 İmamlar gibi değerlerin içi resmi Şiiliğe hizmet edecek şekilde doldurulmaya çalışılmış ve günümüzün resmi İran Şiiliğinin ibadet, itikat anlayışının “asıl Ehlibeyt anlayışı” olduğu, “biricik tek doğru anlayış” olduğu propagandası yapılmıştır.

Biz Alevilerin ibadet anlayışına, itikatına, yaşam biçimine, kültürüne, değer yargılarına, Ehlibeyt ve Hz. Ali algımıza zerre kadar değer ve saygı verilmediği gibi, devlet gücünün arkasında olmasının şımarıklığıyla tıpkı Sünnilerin yaptığı gibi inancımızı aşağılamışlardır.

Resmi Şiilik ve onların yerel yansıması Alevi inanç gerçekliğini yok saymaya, Alevi inancını ve bu inancın oluşturmuş olduğu muazzam kültürel birikimi küçümsemeye devam ediyor. Onlara göre “Alevilerin itikat anlayışı, en çok da cem ibadetleri çok çok yanlış ve boş bir ibadettir. En doğru ibadet onların yaptıklarıdır. Aleviler, ibadetlerini unutmuşlardır. Hz. Ali'yi, Ehlibeyti, 12 İmamları bilmiyorlar. Şiiler en güzel ve ideal şekilde bunları bilip, onlara uyup ibadet ediyorlar. Alevilerin derhal bu boş cem ibadetini bırakıp Şii kaidelerine göre ibadet etmeleri gerekiyor. Aksi halde Alevilerin işi iki cihanda da zordur”.

Bu yaklaşımın Sünni yaklaşımından bir farkı var mı?

Yok.

Alevilere yönelik bu türden aşağılayıcı değerlendirmelerin, insan hak ve hukukuyla bağdaşmayan, inanç özgürlüğüyle çelişkili böylesi yargıların Aleviler nezdinde bir kıymeti harbiyesi var mı?

Yok.

Şiiler biz Alevileri böyle değerlendirip bize yaklaşırlarsa, bizlerle ne kadar ortak noktaları olursa olsun zerre kadar karşılık bulmayacaklardır.

Devlet gücünü arkasına almış olmak belli bir özgüven sunabilir. Ancak bu özgüveni başka inançları küçümsemek, kendi doğru ve değerlerinden başka doğru tanımamak ve kendisinden farklı herkesi kendisine benzetmeye çalışmak şeklinde kullanmaya çalışmak beklenende farklı sonuçlar ortaya koyacaktır.

Bizlerin Şiilere ve Şiiliği yaklaşımı oldukça nettir. Şiiler düşmanımız değildir. Şiileri Alevi yapmak gibi bir iddiamız ve çalışmamız yok. Şiilerin inançlarına, ibadetlerine, doğrularına saygı duyuyoruz.

Ehlibeyt, Kerbela, Hz. Ali, 12 İmamlar gibi ortak değerlerimiz var. Bu değerler etrafında, inancımıza ve doğrularımıza saygı göstererek, inancımızı ve itikadımızı değer kabul edip saygı duyarak, misyonerlik yapıp bizleri Şiileştirmeye çalışmadan bir dostluk gelişebilir.

En temel noktamız inancımızın, ibadet anlayışımızın kabul ve saygı görmesidir. Tıpkı Sünnilerden talep ettiğimiz gibi inancımıza asgari düzeyde saygı duyulmasıdır. İnancımızın yanlışlığı veya doğruluğu yalnızca ama yalnızca bizleri ilgilendirir.

Sizin inancınız size, bizim inancımız bize.

Bu çerçevede kardeşlik, eşitlik temelinde, saygı ve değer verme anlayışıyla ortak değerler etrafında bir araya gelinebilir. Onun dışında kimseye doğrularımızı, inancımızı, değerlerimizi çiğnetmeyiz, hakaret etmesine izin vermeyiz.

Aleviler Ne İstiyor?

“Aleviler ne istiyor” sorusuna en dolambaçsız cevap, “Aleviler inançlarına saygı istiyor” cevabıdır.

Bu kadar basit. Aleviler en temel haklardan biri olan inançlarına saygı istiyorlar. Aleviler artık inançlarından dolayı yok sayılmak, dışlanmak, aşağılanmak, katledilmek istemiyorlar.

İnançlara saygı temel insan haklarından biridir. Ancak bu hak tarihte olduğu gibi günümüzde de Alevilere çok görülüyor. Alevilerin inançlarına saygı duyulması bir yana, Aleviler inançlarından dolayı sistematik olarak aşağılanıyor, dışlanıyor ve zaman zamanda katlediliyorlar. Alevi inancı ısrarla yok sayılıyor. Sünnilik yegane ve tek doğru İslami anlayışmış gibi dayatılıyor. Sünnilik dışında da başka inançların olduğu kabul edilmiyor. Sünnilik devletin “resmi inancı” gibi algılanıyor. Bütün eğitim ve yayınlar bu doğrultuda yapılıyor. “Sünniliğin ibadet anlayışının yegane ve en doğru anlayış olduğu, bunun dışındaki bütün ibadet biçimlerinin yanlış olduğu” düşüncesi bütün yöntemlerle topluma kabul ettirmeye çalışılıyor. Sünnilerin ibadethaneleri tek meşru ibadethane olarak kabul ediliyor ve bu durum asırlardır böyle sürüp gidiyor.

Asırlardır Sünni anlayış ile temel farkları çok açık olan Alevi inancı mensupları bu egemen anlayışla mücadele ediyor. Egemen olan ne yazık ki her zaman haklı oluyor. Egemen olanın doğruları genel doğrular diye dayatılıyor ve her türlü yöntem denenerek, egemen olmanın bütün avantajları kullanılarak –yanlış da olsa- doğruları zamanla genel kabul görüyorlar.

Egemen olan haksız olduğu halde haklı olmuş oluyor. Çünkü egemenlik onda, dolayısıyla da her türlü imkan onun elinde. Bu imkan ve olanakları kendi inanç anlayışını hakim kılmak için kullanıyor.

Asırlardır egemen olmanın avantajıyla, tek yönlü bakış açısı ve verilen eğitimin yanlılığı sonucu Sünni anlayış tek “hak” inancı olmuş oluyor.

Fanatikleşmiş yapıların ve kişilerin elbette Alevi varlığını tanımaları ve Alevi inancına saygı duymaları beklenemez. Ancak az buçuk vicdan ve akıl sahipleri de çoğu kez aynı hataya düşüyor ve Alevi inancına dair en küçük bir tanımı kabul etmiyor ve Alevi inancına saygı duymuyorlar.

Asırların getirdiği birikim ile yobazlaşmış kişi ve kurumların Alevilere yönelik düşmanca tutumları bir noktada anlaşılır oluyor. Ancak kendilerinden başka herkesi kafir sayanların anlaşılır olan bu düşmanlıkları, sözüm ona “aydın” sıfatını kullananlara karşı anlaşılmaz oluyor. Aydın sıfatlı bu kişilerde Aleviler söz konusu oldu mu yobazlardan farklı düşünmüyor ve Alevi inanç gerçekliğini en basitinde yadsıyor, yok sayıyorlar. Aydın olmak, insanlık adına söz söylemek inançlara saygılı olmayı da gerektirir. Fakat söz konusu Aleviler oldu mu tavırlar değişiyor.

Aleviler en insani hak olan inançlarına saygı istiyorlar. Sünnilerin çoğunlukta olması, egemen olması onların ibadet anlayışlarının, inançlarının tek doğru inanç olduğu alamına gelmiyor.

Duyarlı, hoşgörülü, farklılığa tahammül gösteren Sünniler ve başka inançtan insanlardan istenen; Alevilerin inancına saygı göstermeleridir. Eğer bu saygı hayatın her alanında inşaa edilmezse, toplumsal barıştan bahsetmek mümkün değildir. Kardeşlik, birlik-beraberlik ve benzer argümanların hiç bir pratik değeri olmaz. Alevilerin inancına saygı duyulmayacak, farklılığına tahammül gösterilmeyecek ve gerçekler böyle olduğu halde sözde kardeşlikten, birlikten-beraberlikten dem vurulacak. Bu, mümkün olmadığı gibi, doğanın yasalarına da ters bir durumdur. **Birileri gerçekleri inkar etme noktasında ise, egemen olmalarına, çoğunluk olmalarına**

güvenerek Alevileri asimle edeceklerinin hesabını yapıyorsa; tarih ve toplum bilincinden yoksun demektir. Bu yoksunluğun hakim olduğu anlayış sorunları çözmek yerine daha da ağırlaştırmaktan başka bir şey getirmez.

Bütün Alevileri asimle edip Sünnileştirmek mümkün değildir. Belki bazı Aleviler Sünni anlayışın yaygın ve amansız misyonerliği sonucu asimle olmuşlardır. Bazıları Aleviliğe dair bilgilerini, inançlarını yitirmiş olabilirler. Ama unutulmamalıdır ki cümle Alevileri asimle etmek, Sünnileştirmek mümkün değildir. Az kalan Aleviler öz olan Alevilerdir de. Bu Aleviler de her ne pahasına olursa olsun inançlarına, değerlerine sahip çıkıyorlar, çıkacaklardır da. Sahip çıkmaları, haklarını aramaları, mücadele etmeleri asimilasyon cephesini yıkacaktır. Bu yıkımın altında kimlerin kalacağını tarih gösterir. Egemen olan hiç bir zaman egemenliğine güvenmesin. Tarih, “ben egemenim, bana bir şey olmaz” diyen mantığın darmadağın olmuş sayısız örnekleri ile doludur.

Aleviler, gerçek anlamda Sünniler ile kardeşlik istiyor. Ancak Aleviler kardeşliğin temel şartının inançlarına saygı olduğunun bilincindeler. Alevi inancına saygı duymayacaksın, Aleviliği aşağılayacaksın, her fırsatta Alevileri asimle etmeye çalışacaksın sonrada biz kardeşiz diyeceksin. Bu kardeşlik değildir. Bu şartlar altında bir kardeşlikten söz edilemez.

Aleviler, nefretin ve düşmanlığın hakim olduğu bir dünya yerine; dostluğun ve kardeşliğin, farklılığa saygının hakim olduğu bir dünyanın özlemindeler. Aleviler, kendilerinden farklı olanlara saygı duyuyorlar. Ancak kendi farklılıklarına saygı duyulmuyor. kardeşliğin hakim olduğu bir dünya istiyorsak derhal bu haksızlığa hayatın her alanında son vermeliyiz! Alevi inancına ve bu inancı yaşayan Alevilere saygı duyalım! Böylece kardeşliğe giden yolda ilk adımı atmış oluruz.

Papa'nın özür dilemesinden sonra

Aleviler-Sünniler, Katolikler-Protestanlar

İçerisine girdiğimiz bu bin yılın ilk dönemlerinde Hristiyanlık dünyasında önemli gelişmeler olmakta. Almanya'daki Katolik ve Protestan kiliseleri arasında varılan uzlaşmadan sonra Katolik dünyasının ruhani önderi Papa II. Jean Paul, önemli bir açıklamada bulundu. Papa II. Jean Paul, bu güne kadar kilisenin işlemiş/sebepe olduğu suçlardan dolayı bütün dünya insanlığından özür diledi. Bu özür çok önemli bir gerçeği de beraberinde getirdi. Papa'nın özür dilemesi kilisenin –Katolik kilisesinin- geçmişte de olsa hata yaptığı, suç işlediğidir. Gerek Hristiyanlar içinde farklı düşünenler olsun, gerek diğer inanç gruplarına karşı olsun kilise hiçte “masum” değildir. Engizisyon mahkemeleri, haçlı seferler, Amerika yerlilerine uygulanan vahşetler kilisenin bilinen hatalarıdır.

Bilindiği gibi bütün inançlar, özünde bir üst toplumsallaşmayı hedeflemiştir. Bu bakış açısıyla bakıldığında inançlar birer devrim niteliğindedir. Hristiyanlık inancının da özünde bu anlayış vardır. Hz. İsa ve Havarileri büyük mücadeleler vermişlerdir. Ne zamanki Hristiyanlık inancı Roma imparatorluğunun resmi dini oldu; bu anlayışını da yitirmeye başladı. Tabii burada inancın kendisinde bir sorun yok. Sorun; inancı bir iktidar aracı olarak kullananlardadır. Asırlarca insanlığa acı çektiren köleci Roma imparatorluğu, kendisine Hristiyanlık maskesi takarak eski hegemonyasını sürdürmeye çalışmıştır. Hz. İsa'nın, Havarilerin ve Azizlerin inancını hiçe sayarak, Hristiyanlığı bir yayılma ve başka toplumları egemenlikleri altına alma aracı olarak kullanmaya çalıştılar(ki bunda başarılı da oldular). Bunun sonuçları çok vahim oldu. Haçlı seferler, Martin Luther'in baş kaldırısı, engizisyon mahkemeleri.... Bütün bunlar Papa'nın özür dilemesi ile geçitirilir mi? Tartışılır. Her halükarda olumlu bir gelişme ve umarız sonucu da getirilir.

Vatikan'ın bu olumlu açıklaması ve özrü Hristiyan dünyada olumlu tepkiler aldı. Bir çok teolog, sosyolog ve tarihçi sıranın İslam'da olduğuna işaret ettiler. Gözlemciler yaratılan/yaratılmak istenen bu olumlu atmosferde, egemen Sünni inancın mensuplarının da özeleştirilmesi gerektiğini belirtmekte. Tabii bu sadece iyi niyetli bir istem olarak kalmakta. Nitekim İslam'daki egemen Sünni inanç mensupları bırakın özeleştirilmesi vermeyi, özür dilemeyi daha İslamiyet içindeki farklılıkları dahi kabullenmemiştir. Egemen Sünni inanç mensupları hâlâ inkara devam etmektedir. Alevi inancını yok saymaktadır. Çok zorlandığında ise İslamiyet dışıdır diye ucuz, kendisinin bile inanmadığı bir yönetime başvurmaktadır.

Olayın tarihsel boyutuna bakıldığında İslamın gelişim süreci ile Hristiyanlığın gelişim süreci bir birine benzemektedir. İslamiyet, başta Hz. Ali'nin soylu mücadelesi olmak üzere büyük bir inanç savaşımı verilerek kendisini kabul ettirmektedir. Kendisini kabul ettirmekle beraber büyük tehlikelerle karşı karşıya kalmaktadır. Zamanın büyük putperest bezirganları da Müslüman olmaktadır. Bu oluş, İslamiyete inandıkları için değil, gelişen ve güçlenen İslamiyetin değerlerine konmak içindir. Nitekim daha sonra yaşanan ve günümüze dek etki bırakan süreç bunun kanıtıdır. Kısaca belirtmek gerekirse; bir tarafta inancın özüne inananlar Ehlibeyt ve taraftarları, bir tarafta inancın kazanımlarını sahiplenmek isteyen ve inancı bir iktidar, egemenlik aracı olarak kullananlar. İslam tarihi bu iki gücün etkisinde şekillenmiştir. Aradan asırlar geçmesine rağmen, bir çok değişikliklere uğramasına rağmen bu iki gücün mücadelesi günümüzde de devam etmektedir.

Bilindiği üzere iktidar beraberinde haksızlıkları da getirir. Bu anlamda Alevi toplumu büyük bir trajedi yaşamıştır. Aleviler, -küçük bir kesit dışında- hiç bir zaman iktidar olmamışlardır. Belki olmak istemişler

belkide öğretinin bir gereği olarak ilkelerini yaşama geçirmek istemişlerdir. Nedeni ne olursa olsun Aleviler asırlardır çok büyük acılar yaşadılar, sayısız kere isyan ettiler. İnsanlık tarihinin tanık olduğu güç dengesinin farklı dengesizliğine rağmen büyük direnişlerde verildi. Asırlar önceki tarih bir yana günümüzde dahi Alevi inancına inananlar katliamlara maruz kalıyorlar. Bunun en son örnekleri, Maraş, Çorum, Sivas ve Gazi katliamlarıdır. Bunlar açık Alevi katliamlarıdır. Aleviliğe ve Alevilere büyük bir düşmanlık ve kin var. Bu katliamlar bu düşmanlığın göstergesi, kanıtıdır. Bugün bir çok insanın kabul etmek istemediği ama acı bir gerçek olarak duran bir Alevi gerçekliği vardır. Bu gerçeklik hiç bir zaman yok edilmeyecek kadar açıktır. Her ne kadar birileri Alevilere zorla başka bir inancı empoze ediyorsa da Alevilik varlığını korumaya devam edecektir.

Evet, acı bir olaydır ama gerçektir. Günümüzde dahi Alevi çocukları okullarda Sünniliği öğrenmek zorundadır. Alevi kelimesi ile vakıf, dernek vs. adı ile kurumlar oluşturmak yasak. Devlet bir kurum oluşturuyor adına ‘Diyanet’ diyor. Bu kurumun doksan bin kadrosu var ama içinde bir tek Alevi yok. Halbuki nüfusun yarısına yakını Aleviler teşkil ediyor. Alevilerde diğer vatandaşlar gibi vergisini ödüyor ama hizmete gelince, eşit hak istemeye gelince ‘ Alevilik diye bir inanç ‘yok diyorlar. Bu kadar inkar kabul edilir mi? Bu kadar katliam kabul edilir mi? Kimsenin başka bir kimse üzerinde tahakkümü yoktur. Bu inanç içinde geçerlidir. Yanlış olabilir ama neticede bir inançtır ve Aleviler inandıklarının gereğini yerine getirmek istiyorlar. Kimsenin bunu yok saymaya demagoji yaparak inkar etmeye hakkı yoktur.

Belirtiklerimizi bir bütün olarak özetlemeye çalışırsak; yeni bir bin yıla merhaba diyen insanlık aleminin kavgaların, savaşların olmadığı bir dünya istiyor. Bunun içinde diyaloglar geliştiriliyor. Katolik

kilisesinin önderi olan Papa II. Jean Paul, tarihi bir açıklamada bulunarak kilisenin verdiği zararlardan dolayı bütün insanlıktan özür diliyor. Özür dilemek erdemlilikdir. Bu özür aynı zamanda yeni kavgalar yerine barış ortamını hazırlıyor. Bütün bunlardan yola çıkarak, tarih boyunca ve günümüzde de Aleviler egemen iktidar olan Sünniler tarafından ezildiler/eziliyorlar. Artık bir haksızlığı ve utancı ortadan kaldırmak için zaman gelmiştir. Sünniler, Alevilerden özür dilemelidir! Aleviler ile Sünniler kardeştir. Maalesef insanın kardeşini seçmek gibi bir hakkı yok. Bu inanç içinde geçerli. Sünni inanca sahip olan kardeş daima Alevi yok saymaktadır. Onun malına mülküne sahip çıkmakta, onu aşağılamakta. Bu da kardeşliğin doğasına aykırı bir durumdur. Sünni kardeş bu güne kadar yaptığı haksızlıklardan dolayı özür dilemelidir, af dilemelidir. Suçu çok büyüktür. Özü kabul edip etmemek Alevi kardeşin taktiridir.

Kavgasız savaşırsız bir ortam isteniyorsa, ilk etapta bu gerçekleşmeli ve Alevilerin inkarı ortadan kaldırılmalıdır

Alevilik İnsanı Anlamalı Yaşama Götüren Yoldur

Şu yer yüzünde yaşayan zenci-beyaz-sarı, kadın-erkek, genç-yaşlı, Afrikalı-Avrupalı-Asyalı-Amerikalı, Budist-Katolik-Yahudi-Sünni-Şii... bütün renklerden, kıtalardan, sosyal sınıflardan, inançlardan, uluslardan, etnik kimliklerden insanların tek bir amacı vardır: anlamlı bir hayatın, mutlu yaşamın sahibi olmak.

Doğmak, dünyaya gelmek insanın iradesi dışında gerçekleşen bir fenomendir. İnsan irade dışı dünyaya geliyor, ancak bu dünyayı terk etmek için insan irade ile donatılmıştır. İnsanoğlu/kızı istediği vakit davet edilmeden geldiği dünyadan kendi iradesi ile çekip gidebilir. Kişi bu dünyadan çekip gitmek istediği vakit, hiç kimsenin onu burada zorla tutmaya gücü yetmez.

Böyle bir iradeye, seçim gücüne sahip insan genelde dünyada kalmayı ve çoğalmayı tercih ediyor (Elbette terk-i diyar edenler vardır. Ancak her şeyde olduğu burada da istisnalar kaideyi bozmaz).

İnsanoğlu iradesi dışında geldiği dünyada kendi öz iradesi, seçimi sonucu, bin bir zorluğa rağmen kalıyor/yaşıyor. Neden bin bir soruna rağmen, acılara rağmen insanoğlu büyük bir hırsıyla, tutkuyla, son nefesini verene kadar yaşama asılıyor/sarılıyor?

Çünkü bütün zorluklara rağmen, acılara, yenilgilere, yetmezliklere, eksiliklere rağmen yaşamak güzeldir. Güzel olduğu için insanoğlu bütün zorluklara rağmen yaşamayı seçiyor. Direniyor, mücadele ediyor, yeniliyor, acı çekiyor... ancak ne olursa olsun yaşama olan tutkusundan vazgeçmiyor. Her doğan güne umutla yaklaşıyor. Bütün çelişkilere karşı yaşamamanın umut demek olduğunu, anlam olduğunu, mutluluk olduğunu biliyor.

Bütün insanların -belkide tek ortak- amacı mutlu olmak, anlamlı bir yaşamın sahibi olmaktır. Bütün diğer şeyler bu ana amaca hizmet, destek niteliğindedir.

İnsan nasıl mutlu bir yaşamın, anlamına uygun bir hayatın sahibi olur?

İnsan güçlü olduğu oranda mutluluğa ve anlama ulaşır.

Nasıl ki mutluluğun ve anlamına uygun bir yaşamın standartlaşmış bir tarifi yoksa, aynı şekilde güçlü olmanında standartlaşmış bir tanımı yoktur.

Mutlu insan kimdir? Mutlu insan, anlamlı bir hayat süren insan güçlü insandır.

Güçlü insan kimdir? Veya hangi kritere göre kişi güçlüdür, güçsüzdür? İnsan nasıl güçlü bir kişilik olabilir? Güçlü olmak için neler yapmak gerekiyor? Maddi olarak belli bir düzeyi yakalamış olan her kişi güçlü insan mıdır?

Mutluluk ve anlam dolu bir hayatın sahibi olabilmek için güçlü olmak gerekiyor. Çünkü ancak güçlü olan bir kişilik yaşamdaki sorulara cevap, sorunlara çözüm getirebilir. Eğer kişi güçsüzse sorunlar altında ezilip yok olur. Bu tür ezik bir kişilik mutluluk ve anlam dolu bir yaşamdan çok çok uzak bir yaşamın sahibi bir kişiliktir.

Güçlü olmak çok çok büyük maddiyata sahip olmak değildir. Şüphesiz maddiyat ve beraberinde getirdiği bazı avantajlar önemlidir. Ancak tek başına para, mal, mülk sahibi olmak güçlü bir kişilik, dolayısıyla mutlu bir kişilik olduğu anlamına gelmiyor.

Güçlü olmak bütünlüklü olarak güçlü olmaktır. En önemlisi hayatın anlamlı olduğunun ve zamanın çok değerli olduğunun idrakinde olarak bilinçli bir tercih yapmaktır. Bu tercih, “benim yaşamamda bir anlam var, hayat güzeldir, ben bu anlama ve güzelliğe uygun olarak

yaşayacağım” tercihidir. Böylesi bir seçimi yapan kişilik şüphe yok ki anlamına uygun bir hayatın ilk adımını atmıştır.

Bu seçimi yapan kişi her şeyden önce kendisiyle, çevresiyle, doğayla, (evrenle) barışık bir şekilde yaşamayı esas almalıdır. Kavga yerine kardeşliği, bencillik yerine paylaşımı, düşmanlık yerine dostluğu, ayrımcılık yerine birlikteliği, savaş yerine barışı... esas almalıdır.

Bize göre Alevilik inancı insanı anlamlı ve mutlu bir hayata götüren yoldur. Alevilik inancı yukarıdaki satırlarda da belirtildiği gibi kişiye kendisiyle barışık olmayı ve olumsuz olan, ayrılık, kavga çıkartan bütün tutum ve davranışlardan uzak durmayı ilke olarak sunan bir inançtır.

Alevilik inancı kişiye salt çevresiyle olan ilişkilerinde kılavuzluk etmez, bununla beraber kişinin içsel derinliğine doğru yolculuğunda da kılavuzluk eder. Dolayısıyla Alevilik inancı insanı bir bütün halde güçlendiren ve insanı anlamlı bir hayata, mutlu bir hayata götüren yoldur.

Alevilik inancı insanı güçlendirir. İnsanın nasıl bütünlüklü olarak güçlü olacağının yolunu gösterir. Tarihte olduğu gibi günümüzde de (ve gelecekte de) sayısız insani nihai hedef olan anlam ve mutluluğa götürmüş bir yoldur Alevi yolu.

Gerçek manada Aleviliği benimsemiş, bu yolun doğrularını ve değerlerini içselleştirmiş, bu doğrular ve değerlerle bütünleşmiş olan herkes güçlü, dolayısıyla mutluluk dolu bir hayatın sahibi olur.

Alevilere/Aleviliğe Önyargılı Yaklaşımlarla Mücadele

Ne yazık ki günümüzde bile hala bir çok çevreler Alevileri/Aleviliği öcü gibi görmeye devam ediyorlar. Bunca gelişkin iletişim olanaklarına, eğitim imkanlarına rağmen Aleviler ve Alevilik hakkındaki önyargılar kırılmış değildir. En basit insani ilişkilerde bile, kişinin Alevi olduğu öğrenildiği vakit araya en hafif deyimle “soğukluk” giriyor. Yobaz olmayan, sıradan inançlı bir Sünninin böyle bir önyargıyla Alevilere/Aleviliğe yaklaşması gerçekten üzücü ve düşündürücüdür.

Burada üzerinde durduğumuz olay, sıradan, kendince iyi bir Müslüman olmaya çalışan, kendince inancını yaşayan bir Sünninin Alevi inançlı bir insana yaklaşımıdır. Bu Sünninin komşuluk, iş arkadaşlığı, okul vb. yani basit insani nedenlerle iletişimde olduğu Alevilere yaklaşımlarıdır.

Üzülerek gözlemliyor, yaşıyoruz ki, bu yaklaşım önyargılarla, asırların geri düşünce kalıplarıyla, iftiralarla, anlayışsızlıklarla, husumetle, saygısızlıkla, kabul etmemeye... dolu. Sünni kişi çok iyi anlaştığı arkadaşının Alevi inançlı olduğunu öğrendiği an film kopuyor. O güne kadar çok iyi bir ilişkileri olan bu farklı inanca sahip arkadaşların arkadaşlıkları birden Sünni arkadaş tarafından kesiliveriliyor. Abarttığımız sanılmasın. Bu tür durumlar sanıldığından çok çok fazladır. Eğer işin içinde karşı cinsten iki insan varsa ve bu insanlar hayatlarını beraber devam ettirme noktasında bir karar vermişlerse, durum daha da vahim bir hale geliyor. Böylesi bir durumda Sünni kişinin ailesi Alevi kişinin inancına saygı göstermiyor, Aleviliğe en olumsuz yakıştırmalarda bulunuyor. Bu beraberliği engelleyemedikleri durumda ise, Alevi inancına saygı duyup onu öyle kabul edeceklerine, kişiye yegane ve tek doğru inancın Sünnilik olduğu dayatması yapılıyor. Bu doğrultuda Alevi kişi Sünni ibadetlerine davet ediliyor/zorlanıyor, Aleviliğini yok sayması

isteniyor. Özellikle Sünni erkekler ile evlenen Alevi kızları Sünni olmaya zorlanıyorlar/zorla Sünnileştiriliyorlar.

Alevilere/Aleviliğe yönelik ayrımcı, dışlayıcı, husumet dolu, düşmanca yaklaşımlara karşı mücadele etmek her Alevinin ve her vicdan sahibi Sünninin boynunun borcudur. Herkesin inancı kendisine ilkesi doğrultusunda, herkes kendi inancını yaşamakta özgürdür. Hiç kimsenin inancı diğerinin inancından üstün değildir. Dolayısıyla Sünnilik Alevilikten, Katoliklik Protestanlıktan, Budizm Hinduizmden üstün değildir. Aksisini iddia edenler ayrımcı, dışlayıcıdır. Bunlar yalnız kendi doğrularını tanırlar, kendi doğrularından başka doğruyu kabul etmeyen kişi ve anlayışlardır. Bu tür kişi ve anlayışlar dayatmacı anlayışlardır ve insanlığa verdikleri zararların haddi hesabı yoktur.

Bizler oldukça açık yürekliyiz. Hiç bir inancın diğerinden üstün olmadığına inanıyoruz. Bunca farklı inancın olması olumsuzluk değil, zenginliktir. İnsanı esas alan, insanın huzuru ve mutluluğunu ilke edinen, farklılıklara saygı gösteren bütün inançlar bizler için değerlidir. Bütün inançların özünde doğruyu, güzeli, iyiliği, paylaşımı, kardeşliği emrettiklerini düşünüyoruz. İnsanın özgür iradesi ile inancını belirlemesi gerektiği inanıyoruz. Sırf ailesi bu inançtandır diye körü körüne bu inanca sahip olması gerekmediğine inanıyoruz. Araştırarak, öğrenerek, anlayarak, benimseyerek, içselleştirerek, severek bir inanca inanılmalıdır.

Bir inanca inanmak, başka inançları küçümsemek, dışlamak, başka inanç mensuplarına düşmanlık değildir. Adı üstünde; bu bir inanç meselesidir. Bir kişi bir inanca inanıyor diye diğer inançlar boş inançlardır, batıldır, kafirdir, münafıktır diye yaklaşmak, bizce inancın/inançların özüne terstir. Herkesin inancı kendisince doğru inançtır. Önemli olan diğer inançları da tolere edebilmektir. Diğer inançlara da saygı ve hoşgörü gösterebilmektir.

Baskıyla, katliamla, dışlamayla, dayatmayla, asimileyle bir yere varılmaz. Hele bütün bu olumsuzluklar “Allah” adına yapılıyorsa bu daha da kötüdür. Hiç kimsenin kendisini Allah'ın vekili görmek gibi bir yetkisi olamaz. Hiç kimsenin Allah adına insanları ayırmaya, dışlamaya ve katletmeye yetkisi yoktur. Bu tamamen politik bir tutumdur. Allah adına insan katletmek, Allah'ın o sınırsız ve de sonsuz merhametiyle uyuşmayan bir durumdur. Bazı kimseler kendisini Allah adına yetkili görüyorlar. İşte bütün bu olumsuzluklar birazda bu düşünce yapısından ileri geliyor. Bir takım çıkarları, kirli politik oyunları din adına, inanç adına dayatanları doğru tespit edip teşhir etmek gerekiyor. Bunların böyle bir yetkilerinin olmadığını ilgili ilgisiz herkese açıklamak gerekiyor. Çünkü bu tarz bir düşünce ve bu düşüncenin pratik uygulamaları çok acı deneyimler yaşıyor insanlığa.

Einstein'in da belirttiği gibi, önyargıları yıkmak atomu parçalamaktan daha zordur. Ancak bu zorluk var diye kendimizi, doğrularımızı ifade etmeyeceğimiz anlamına gelmiyor. Büyük bir sabır ve özveriyle, bıkmadan, yorulmadan, kızmadan, sonsuz bir anlayış ve ilgi göstererek, “mutlaka bu önyargıları kırıp kendimi ifade edeceğim” gibi bir kararlılığa ulaşarak, Aleviler ve Alevilik hakkındaki olumsuz düşünceleri, iftiraları, haksız ithamları, gerçekte ilgisi olmayan kulaktan dolma, düşmanlığa sebebiyet veren düşünce ve yaklaşımlara karşı mücadele etmeliyiz.

Elbette birileri ısrarla kendi doğrularını dayatacaktır. Doğrularını anlatmak, savunmak başkadır, doğrularını tek ve biricik doğruymuş, başka doğruların olması mümkün değilmiş gibi bir yaklaşımla dayatmak başkadır.

Altan alarak, dayatmaları kabul edip kendi değerlerinden vazgeçerek, dayatmacılara benzemeye çalışarak bir sonuç elde edilmez. Hele kardeşlik, birlikte saygı içinde yaşamak bu durumda mümkün değildir.

Dayatmaları kabul etmek yerine, doğrularımızı dile getirip, bedeli ne olursa olsun doğrularımızın, dolayısıyla inanç değerlerimizin saygı görmesini kabul ettirmeliyiz. Kardeşlik, başkalarının doğrularına, inancına, düşüncelerine saygı temelinde gelişir. Erenlerin de buyurduğu gibi, “sana yapıldığında hoş göremeyeceğin bir davranışı sende başkalarına yapma” ilkesince çalışmalarımıza başlayalım. Düşmanlıktan arınmış, farklı inançlara saygının hakim olduğu, kardeşliğin o büyülü huzur ortamında dostça paylaşılan günlerde yaşamak dileğiyle....

Alevice Yaşam Çelişkilere Sondur

Bugün Alevilerin yaşadığı sorunların, zorlukların nedeni, Aleviliğin doğru bir tarzda uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Alevilik bütün yönleriyle benimsenip içselleştirilirse yaşanan sorunların, çelişkilerin büyük bir çoğunluğu kendiliğinden giderilmiş olunur.

Aleviliği diğer inançlardan ayıran özelliklerin başında her yaşanan olayın, olgunun salt dışsal (zahiri) yönüyle görülemeyeceğidir. Bu olguların birde görülmeyen bir çok içsel (Batını) anlamı vardır. Buna bir "yöntem" de denilebilir. Bu içsel anlamı, gizi anlamaya çalışma bu doğrultuda soru sorma ve nedenleri araştırma Aleviliği diğer inançlardan ayırıyor. Bu yöntem insan yaşamını kolaylaştıran bir yöntemdir. Bu noktada Alevi inanç sisteminin şekillenme dönemine bakıldığında bu yaşamı kolaylaştırma ve daha çok anlamlandırma yönteminin nasıl ortaya çıktığı görülebilir.

Bugün hangi açıdan bakarsak bakalım insanlığın ezici çoğunluğu sorunlarla, çelişkilerle boğuşmaktadır. İnsanlık yaşamın anlamını çözmeye çalışıyor. Çözmeye çalışırken de inançlara başvuruyor. Tabii inançları bir iktidar aracı olarak kullananların yaşama anlam verebildikleri görülmemiştir. Bu anlamda yaşamı anlamlandırması gerekenler yaşamı anlamsızlaştırıyorlar. Bu anlamsızlaştırmanın sonucu güven ve itibar kaybediyorlar. Bu da iktidar hırsının doğal bir sonucu olsa gerek.

İnsanoğlunun sorunlarına iki açıdan bakmak gerekir. Bunlardan birisi yaşamsal sorunlar, - ki bunlar temel gereksinimler olan yeteri kadar beslenme, eğitim, sağlık hizmeti, konut vs.- ikincisi ise düşünsel sorunlardır. Bunlarda ben kimim, yaşam nedir, neden buradayım vs... Alevi inancı bütün sorunlara kaynaklık eden bu iki soruna çözüm getirmiştir.

Birinci soruna getirdiği çözüm: Alevi inancı hiç bir zaman iktidar hırsını savunmamıştır. Bunun tersine bütün tarihi boyunca daima eşitliği, paylaşmacılığı, kardeşliği ilke edinmiştir. Eşit bölüşümü, 72 millete bir gözle bakmayı, eline beline diline sahip olmayı, kadın eşitliğini, doğaya saygıyı, insanın kendisi ile barışık olmasını ilke edinmiştir. Ortaya koyduğu hukuk sistemi ile (ki bu halk mahkemesi şeklinde uygulanmıştır) çağın çok ilerisinde olduğunu kanıtlamıştır. Alevilik bundan asırlar önce ‘yarın al yanağından gayrı her şey de ortaklık’ şiarı ile adaletli bir paylaşımı insanlığa önermiştir. Önermekle kalmamış adil bir paylaşım için mücadele vermiştir. Tabii bu onurlu tarih egemenler tarafından yok sayılmak istendiği için gün yüzüne çıkamadı. Ama işin özü böyledir.

Birinci soruyu özetlersek; Alevilik bugün değil, bundan asırlar önce eşit bir paylaşımı ilke edinmiştir. Herkese ihtiyacı olduğu kadar verme, kolektif bir şekilde sorunların üstesinden gelme, herkesin eşit olduğu bir ortamda ibadet etme, hiç kimseyi eksiğinden ötürü hor görmeme ama yanlışlarını düzeltmesi için yol gösterme, ön yargılardan uzak insanı insan olduğu için sevmeye bütün bunlar ve daha belirtmediğimiz bir çok özellik Aleviliği bütün insanlığa bir değer olarak ulaşmasını sağlıyor. Ve Alevilik insanlığın sorunlarına çözüm olma yolunda iddiasını bu ilkelerle güçlendiriyor. Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi Alevilik salt insanın yaşamsal sorunlarını değil, düşünsel sorunlarını da çözmeye aday. Bugün insanlık kendisini salt dini dogmalarla veya bir takım ideolojilerle sınırlı tutmuyor. İnsanoğlu yapısı gereği olsa gerek daha fazlasını talep ediyor. Ne dini dogmalar ne de yaşam gerçeğini yansıtmaktan uzak bir takım ideolojiler insanlığa yetmiyor. ‘Ben kimim, neden buradayım, nasıl oluşum, biyolojik ve ruh nasıl bütünleşti?’ gibi akla gelecek ve gelmeyecek olan sorulara mevcut felsefeler, egemen ideolojiler, rantçı anlayışlar cevap bulamıyor. Bulduğu cevaplara kendisi bile

inanmıyor. Alevilik yaşamsal ve düşünsel soru(n)lara özgün çözümler getirmiştir. Alevilik ne pahasına olursa olsun zalime boyun eğmemeyi, biat etmemeyi ilke edinmiştir. Hiçbir ırkı başka bir ırktan üstün görmemeyi, 72 millete aynı değerle bakmayı

ilke edinmiştir. Kendisine yapılıncı hoş olmayacak bir davranışı başkasına yapmamayı ilke edinmiştir. Ortaçağ karanlığında insanlar ‘Allah’ adına ‘din’ adına kan akıtırken Alevilik ‘Allah’ın kanunlarını sorgulamıştır. Resmin, müziğin, şiirin kısacası sanatın günah diye kabul edildiği dönemlerde Alevilik sanatı geliştirmiştir. Bütün bunlar birer varsayım değil, gerçeklerdir. İsteyen Alevi öğretisinin burada belirtilenlerin bin kat fazlasını tarafsız tarihçelerden öğrenebilir.

Bütün inançların temelinde insanlığa hizmet vardır. İnsan yaşamını anlamlaştırma, ona belirli kurallar getirerek, disipline ederek bir ileri ki toplumsallaşmayı sağlama vardır. Diyebiliriz ki tek tanrılı dinlerin temeli budur. Anlam verme isteğine göre değişse de bütün inançlar kendi dönemlerinde bir üst aşamayı gerçekleştirmişlerdir. Bu üst aşamanın daha yetkince gelişmemesi ve giderek gerilemesi inançların, imparatorlukların resmi dini olarak kabul edilmesinden sonra başlıyor. Üç büyük din olan; İslamiyet, Yahudilik ve Hristiyanlıkta bu durum açık ve net olarak görülmektedir. Burada bariz iki örnek verebiliriz. Bunlardan ilki Hristiyanlıktır. Hristiyanlık, Hz. İsa’dan sonraki 300-400 senelik dönemde saflığını ve ilerleticiliğini sürdürmüştür. Daha sonraki süreçte ise Roma imparatorluğunun resmi devlet dini olarak çok kötü bir mecraya itilmiştir. Burada sorun Hristiyan inancının ilkeleri değil, sorun inancı manupüle eden egemen güçlerdir. Aynı durum İslamiyet için de geçerli. Bir tarafta Ehlibeyt ve taraftarları, diğer tarafta ise eskinin büyük put perest bezirganları. Aleviliğin en önemli dönemi diyebileceğimiz bu dönemde iktidar hırsı o kadar vahşileşti ki, İslam peygamberinin sevgili torunu İmam Hüseyin ve ailesi Kerbela çölünde

acımasız ve haksız bir şekilde katledildiler. Emevi devletinin başı yezit, İslam peygamberinin torununu ve ailesini İslamiyet adına katlediordu. Tabii ki burada yezit ve diğer iktidar sahiplerinin derdi İslamiyet değildi. Onların derdi iktidardı.

İktidar hırsının sebep olduğu haksızlıklar vardı. İslam peygamberinin sevgili torunu Hüseyin, dedesinden ve babasından aldığı miras gereği haksızlıkların karşısına çıktı. En ufak bir tereddüt dahi göstermeden şehadeti ile insanlığa onurlu bir miras bıraktı.

‘Alevice yaşam çelişkilere sondur’ derken zalimin zulmüne direnen ve şerefli bir tarihi direniş gösteren bu yüce insanları temele alıyoruz. Yoksa yeni bir inanç keşfetmedik. Alevi tarihi binlerce böyle örnekle doludur. Nerede bir sorun varsa , Alevilik orada kendiliğinden oluşmuştur. Dini dogmalara, haksızlıklara, baskılara karşı çıkanlar kendiliğinden Alevi olmuşlardır. Bizim amacımız birilerini zorla Alevi yapmak değil. Biz bir mesaja vurgu yapıyoruz. İnsani istemlerde bulunuyor, ne adına olursa olsun yapılan baskıların ortadan kalkmasını istiyoruz.

Bütün bu belirttiklerimizi özetlemeye çalışırsak; Alevilik, insanın damla misali derya ile buluşmasını, kirden-pastan arınmasını, bencil egoist davranışların insanı içten içe kemirdiğini, iktidar hırsının insanlığa acı trajediler yaşattığını, insanın Allah’tan korkması yerine sevmesini, evrenin bir parçası olarak insanın kendisiyle barışık olup pozitif düşünmesini, insanların din, dil, ırk, renk ayrımı yapmadan önyargısızca birbirlerine yaklaşmasıdır. Alevilik/Aleviler asırlardır bunu yapmaya çalışıyorlar. Aleviler –özellikle de günümüz Alevileri- bu konuda ne kadar başarılılar tartışılır. Ama Aleviliğin özü böyledir. Alevilik tarih boyunca kendisini kuşatan iktidarlara özünü kaybetmeyerek karşı koydu. Özünü koruma salt Alevilik için değil, tek tek bireyler için de geçerlidir. Günümüz bireyi, insani özünü koruyarak kendisini çelişkilerden soyutlar, kirden arındırır. Günümüz

insanının en büyük çıkmazı her şeyin çıkar çerçevesinde şekillenmesidir. Çıkar ilişkisi handikapı güvensizliği getirmiştir. Alevilik asırlar önce bu çelişkiyi ortadan kaldırmıştır. Cemde herkes ‘üryan – püryan’dır. Yani benliklerinden arınmıştır. Buna muhabbet kültürünü de ekleyebiliriz. Muhabbet kültüründe Cemdeki kadar olmasa da bir duygu yoğunluğu ve arınma yaşanmaktadır. Muhabbet kültürünü günümüzde uygulamak pek zor olmasa gerek.

Aleviler Cumhuriyetin Bekçileri Değil, Sahipleridir!

Alevilerin Cumhuriyetin bekçileri oldukları düşüncesi Alevi toplumuna empoze ediliyor. Bilinç altına bekçi oldukları kodlanıyor. Bu yeni bir faaliyet değil. Temeli çok uzun zamanlar önce atılmış bir stratejinin sonucunda bazı Alevilere “bekçi” oldukları düşüncesi kısmende olsa kabul ettirilmiş durumda. Bazı Aleviler çıkarları gereği bu oyuna dahil olurken bazıları da iyi niyetleri sonucu hiç tartışma gereği duymadan bu sinsî planın parçaları olmuş durumdalar.

Denilecektir ki, “neden Alevilerin gericiliğe ve gericilere karşı Cumhuriyetin bekçiliğini yapmasına karşı çıkıyorsunuz”. Bizlerin karşı çıktığı Alevilerin Cumhuriyeti savunmaları değildir. Bizlerin karşı olduğu Alevilere bekçilik görevinin verilmesidir. Yanlış algılanacağımızı bildiğimizden başlıkta ne demek istediğimizi ünlemli olarak vurguladık.

Aleviler Cumhuriyetin bekçileri değil ,sahipleridirler! Birileri Alevilere bekçilik görevini uygun bulmuş ve bu doğrultuda Alevileri bekçiliğe hazırlıyor olabilir. Ancak biz bu durumu kabul etmiyoruz. Biz bekçiliği kabul etmiyoruz. Niye kabul etmiyoruz? Eğer biz Aleviler Cumhuriyetin bekçileriye, peki sahipleri kim?!! Öyle ya, bize bekçiliği kim veriyor? Bize bekçiliği uygun gören bu sahipler kimler?

Bazı Alevilerin iyi niyetleri, duyarlılıkları suiistimal edilmek isteniliyor. Bu kötü planların figüranları olmayacağız. Bizlere bekçilik görevini uygun bulanlara “kendileri yapsın bekçiliği” diyeceğiz. **Bizler bu Cumhuriyetin bekçileri değiliz, sahipleriyiz. Elbette sahibi olduğumuz Cumhuriyeti koruyacağız, savunacağız. Ama bekçi olarak değil, sahip olmanın gereği olarak yapacağız.**

Bizi bekçi olarak öne sürüp, diğer yandan bekçiliğimizden yararlanarak sefa sürenlerin bu sefaları fazla sürmez. Hep aynı filmi

yeniden başa alıp izlettirmek isteyenler bu sefer fena halde yanılacaklar.

Sırtımızı sıvazlayıp birkaç tatlı söz ile, hassas olduğumuz, duyarlı olduğumuz konulardaki bir kaç kavram ile bizleri kandıramazsınız. Yıllar yılı bizlere bekçilik yaptırdınız. Her türlü cefayı çektik, eziyeti gördük. Artık fark ediyoruz ki bizler cefalar çekerken, bize bekçilik görevi verenler arkamızda uğruna bedeller verdiğimiz değerleri peşkeş çekmekte sakınca görmemişler. Artık bunlara kanmayacağız. Tatlı sözlerle bizleri kandırma zamanı geçti.

Bizler bekçi değil, sahipleriyiz. Madem Cumhuriyeti savunuyoruz, koruyoruz o halde bizlerde haklarımızı alacağız. Bu işler eskisi gibi “Cumhuriyet elden gidiyor yetişin Aleviler” propagandası ile yürümüyor.

Çocuklara ve Gençlere Aile İçeriğinde Alevilik Dersleri

Alevi çocuklarına ve gençlerine Alevilik dersi gerekiyor mu ? Evet, çocuklara ve gençlere Alevilik inanç dersi gerekiyor.

Her şeyden önce bu soruya net olarak cevap vererek başlamalıyız dersimize. Bazı çok bilmiş kimseler “artık modern bir zamanda yaşadığımızı ve inanç dersine gerek olmadığını” Alevilere empoze ediyorlar. Böylesi bir tez doğru değildir. Dünyadaki belli başlı bütün devletlerde din dersi sistemli şekilde veriliyor. Bazı ülkelerde sadece o ülkenin egemen inancı neyse onun eğitimi verilirken, bazı devletlerde ise hem din eğitimi veriliyor hemde dinler ve inançlar hakkında öğretim veriliyor. Netice itibarıyla çocuklar ve gençler anne babalarının inançları doğrultusunda eğitiliyorlar. Alevi çocukları da bu doğrultuda eğitim ve öğrenim görmeliler. Ne yazık ki Alevilik inancı yasaklı. Egemen olan Sünniler kendi inançlarını tek doğru inanç diye dayattığı için resmi manada bir Alevilik eğitiminden yoksundur Alevi çocukları ve gençleri. Bu sebepten dolayı Alevilik inancı daha çok Alevi inançlı anne-babalar vasıtasıyla gelecek kuşaklara aktarılmalıdır. Bu satırlarında amacı budur. Amaç; Alevi ebeveynlerin çocuklarına mutlaka Alevilik inancını asgari şekilde öğretmeleri gerektiğini ısrarla hatırlatmaktır. Mademki bütün insanlık iyi veya kötü, olumlu veya olumsuz inancını gelecek kuşaklara geliştirerek aktarıyor; yani Sünniler, Katolikler, Protestanlar, Budistler inançlarını nasıl çocuklarına öğretiyorlarsa Alevilerde öğretmeliler. Bu öğretim ve eğitim için devlet imkanlarından yoksun olmamız bizleri vazgeçirmek yerine daha da şevklendirmelidir. Alevi inançlı kişiler mutlaka Alevilik inancını çocuklarına ve gençlerine öğretmelidir. Bütün insanlar bunu yapıyorsa bizlerde yapmalıyız, eğer bunu yapmazsak, Alevilik inancını çocuklarımıza öğretmezsek; Alevilik bir kaç nesil sonra yok olup gider. Alevilik yok olup gitmemeli. Alevilik için çok ağır bedeller ödendi. Bu bedeller boşuna ödenmedi, bunca acı

ve kıyıma boşuna katlanılmadı. Tarih boyunca Aleviler inançlarından vazgeçemediler. Gerektiğinde hayatlarını bu inanç için verdiler ama inançlarından taviz vermediler. Alevilik inancı bu günlere bu zorlu şartlardan geçerek, milyonlarca insanın fedakarlığı, hizmetiyle geldi. Ve geldiği nokta; bütün insanlık için bir değerdir. Bu değer insanlıkla buluşmalı. Bu inanç yok olmamalı, yok olmaması için ve daha da gelişmesi için, insanlıkla buluşması için çocuklara ve gençlere öğretilmelidir.

Çocuklara ve gençlere Alevilik dersi nasıl verilir?

Alevilik dersinin içeriği neler olmalıdır.

Yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı gibi Alevi çocuklarına Alevilik dersi verilmelidir. Kurumsal anlamda ve okul boyutuyla Alevilik dersleri ne yazık ki yok. Bazı Alevi kurumları kendi bünyelerinde bir takım çalışmalar yapıyorlar. Yine bazı ülkelerde sembolik de olsa Alevilik dersleri okular da veriliyor. Bunlar elbette güzel çalışmalardır. İsteğimiz gerçek manada, diğer inançlara eşit şekilde bir eğitim ve öğretimin verilmesidir. Şu an işin devletler bazında Alevi inancının diğer inançlar gibi okullarda öğretilmesi uzak bir ihtimal. Bundan dolayı iş Alevi kurumlarına, en çok da Alevi inançlı ailelere düşüyor. Bizlerinde bu yazıyla bilgilendirmek istediği daha çok ailelerdir.

Çocuklara ve gençlere Alevilik dersi nasıl verilir? Alevilik dersinin içeriği neler olmalıdır.

□□□□□□□□ Ailede verilecek dersler çocuk doğmadan başlar ve yetkin bir erişkin olana kadar sürer. Bunun anlaşılır olarak kavranması gerekir.

□□□□□□□□ Aile ortamı bir bütün halinde bir derstir. Öyle saatlerle, günlerle sınırlı olmayan bir ders. Dolayısıyla en

büyük ve önemli okul ailedir. Ailede verilen ders de en önemli derstir.

- Çocuklar Alevi adap-erkânına göre yetiştirilmelidirler. İmkan varsa mutlaka ceme katılınmalıdır. Ceme katılım mümkün merteye çok olunmalıdır. Şartlar uygun değilse ve imkanlar kısıtlıysa yılda en az 2 defa ceme katılınmalıdır.
- Alevi dergahları, ziyaretleri, türbeleri ziyaret edilmelidir. Her defasında bütün bu yapılanlar hakkında, ziyaret edilen yerler hakkında çocuğa ön bilgiler verilmelidir.
- Alevi müzikleri başta deyişler, duazlar ve semahlar olmak üzere evde, arabada çalınan-dinlenen hakim müzikler olmalıdır. Çocuk daha dogmadan bu müzikler çalınmalıdır. Biliniyor ki çocuklar anne karnındayken bile bir çok şeyi algılıyorlar.
- Evde mutlaka Hz. Ali, On İki imamların, Pir Sultan Abdal, Hacı Bektaş Veli ve diğer Alevi ulularının temsili resimleri olmalıdır.
- Çocuğun ismi Alevi inancında önemli ve etkili bir iz bırakmış olan bir erenin ve ya anlam dolu bir kavramdan yola çıkarak koyulmalıdır.
- Çocuğun doğum gününde, kurban bayramında veya başka önemli günlerde çocuğa hediye olarak Zülfikar kolyesi veya Bağlama hediye edilmelidir. Bunun anlam ve önemi anlatılmalıdır.
- Muharrem orucunda oruç tutulmasa dahi oruç ayı olduğu ve Kerbelanın ne anlama geldiği anlatılmalıdır.
- Aşure mutlaka yapılmalıdır.

- Nevruz anlamına uygun şekilde kutlanmalıdır.
- Perşembeyi cumaya bağlayan gece evde mutlaka gülbang eşliğinde Delil uyandırılmalıdır. Zamanla Delilin uyandırılması görevi/hizmeti çocuğa verilmelidir.
- Alevi uluları veya genel manada Alevilik ile ilgili kitaplar okutulmalı, bu kitaplar çocuklara hediye edilmelidir.

Bütün burada açıklanan noktalar elbette tam anlamıyla bir Alevilik eğitimi için yetersizdir. Buradaki amaç, daha çok bir başlangıç anlamındadır. En basitinden lafzende olsa Alevi olduğunu bilmeli çocuk. Bunlarla yetinilmemelidir anne babalar. En basitinden bir Alevi dergahına, kurumuna üye olmalı, çalışmaları desteklemeli, aktif katılımı hizmet etmelidir. Hizmet ettikçe gelişir insan. Bu hizmet atmosferinde yetişen çocuklarda Alevilik Bilinci ile yetişmiş olurlar. Alevilik Bilincine sahip bir bireyde sağlam bir kişilik olur. Sağlam bir kişilik ise en küçük bir rüzgarda savrulmaz, en yaman fırtınalarda bile dimdik ayakta kalır. Böylesi bir insan her anne babanın onur duyacağı bir kişiliktir. Zaten inancın amacında bu değil mi? İnsanı/insanları anlamlı ve mutlu bir hayatın sahibi yapmak.

Nusayri Aleviler Bir Araya Gelip Kurumsallaşmalıdırlar

Artık herkesler kabul ediyor ki günümüz dünyasında en küçük etnik, dini topluluklar bile dikkate alınıyor. Sayısı milyonlarla ifade edilen Aleviler, gerek Ortadoğu da gerek Avrupada dikkate alınan bir inanç toplumdur.

Alevi toplumu hakkındaki gelişmeleri değerlendirirken şu gerçekliği çok iyi kavramamız gerekiyor. Dünyaya şekil veren, dünyayı yönetme iddiasında olan güçler var. Bu güçlerin yerel oyuncularını var. Bu güçler ve bu güçlere bağlı yerel oyuncular Alevi toplumuna yönelirken, “Alevilerden nasıl istifade ederiz, Alevileri nasıl kendi çıkarlarımız doğrultusunda kullanırız” diye yöneliyorlar. Eğer bu tespiti yerinde yapmazsak, gelişmeleri doğru anlamadığımız gibi doğru çözümlerde getiremeyiz.

Bilincinde olmalıyız ki dünyayı yöneten bazı güç merkezleri var. Bu merkezlerin yerel uzantıları/bağlantıları var. Bu yerel uzantıların şahsında global merkezlerle karşı olan güçler var. Yine dünyayı yönetme iddiasında olan, dünyaya siyasi, askeri, ekonomik, kültürel olarak egemen olmak isteyen diğer bazı güçler var. Elbette bu genelden yerele uzanan rekabetin sonucu, doğal olarak hayatın her alanında çatışmalar oluyor. Bu çatışmalardan istemediğimiz halde biz Alevi toplumu da zarar görüyoruz. Bir kez daha altını çizelim ki biz Aleviler dünyada söz sahibi olan veya söz sahibi olmak isteyen merkezlerin görmezden gelemeyeceği bir gücüz. Dolayısıyla çatışmaların bizler üzerinde etki bırakmaması mümkün değil. Çünkü bütün bu güçlerin ve karşıtlarının bir “Alevi politikaları” var.

Yukarıdaki tespitten yola çıkarak rahatlıkla diyoruz ki, bir bütün olarak Alevi toplumu büyük tehlikelerle karşı karşıya. Alevi toplumunun önemli ve saygın gruplarından birisi olan Nusayri Alevilerde bu tehlikeli gelişmelerin hedeflerinden birisidir.

Nusayri Alevilere yönelik tarihten gelen kinle saldıranlar var. Nusayri Alevileri ezilmişliklerinden dolayı kullanmak isteyenler var. Etnik kimliklerinden dolayı sinsi planlarına alet etmek isteyenler var. Kısacası Nusayri Aleviler birden fazla cepheden saldırıya uğruyorlar. Nusayri Alevilere karşı cephe açanların amacı; Nusayri Alevileri kendilerinin arka bahçeleri haline getirerek, onlara inançlarını dayatarak, kendilerine benzeterek ekonomik ve siyasi olarak kullanmaktır. Dünyadaki siyasi gidişatı takip eden birisi, söylediklerimizin kesinlikle ucuz komplo teorileri veya hayali şeyler olmadığını bilincindedir.

Nusayri Aleviler büyük tehlike altında. Saldırıları bir çok yönden geliyor. Ancak saldırılar öyle eskisi gibi direkt olarak tankla-topla yapılmıyor. Saldırıları sinsi şekilde, içten içe, gizliden gizliye iyi kamufle edilerek yürütülüyor. Saldırıları bu denli sinsi ve iyi kamufle olduğu için bizler çoğu kez anlatmak istediklerimizi bütün çıplaklığıyla anlatamıyoruz. Bütün bu anlatım ve doğruları dile getirme zorluğuna rağmen, genel olarak bütün Alevilerden ve özel olarak da Nusayri Alevilerden istediğimiz, onlara önerimiz bir an önce kurumsallaşmalarıdır. Bu sinsi saldırılara karşı Nusayri Alevilerin hiç vakit kaybetmeden kendi özgün örgütlenmelerini hayata ivedilikle geçirmeleri ve böylelikle geleceklerini garanti altına almaları gerekiyor. Örgütlenme olmazsa saldırılara cevap olunamadığı gibi var olan yapıda kısa sürede elimine edilir.

Nusayri Aleviler yıllardır “Arap uşağı, Fellah” denilerek aşağılanıyor. Fellah çiftçi demek. Ancak egemen gerici anlayış tıpkı Kızılbaş deyiminde olduğu gibi bu kavramı da gerçek anlamından soyutlayarak hakaret anlamında kullanmıştır. Egemenler diğer Alevi gruplarında olduğu gibi Nusayri Alevilerin varlığını da hiç bir zaman kabul etmemiştir. Diğer Alevilerin olduğu gibi Nusayri Alevilerin inançlarını da “sapıklık” olarak nitelendiriyor. Bu aşağılık

nitelendirmeler tarihte olduğu gibi günümüzde de devam ediyor. Eğer bir araya gelip doğru bir şekilde kurumlaşılmasa daha da devam eder.

Nusayri Aleviler diğer Alevi gruplardan yer yer farklılıklar gösteriyor. Farklılık bu anlamda zenginlik ve güzelliştir. Farklılığı tehdit olarak gören, herkesi kendisine benzetmeye çalışan egemen yobazlardır. Bizlerin anlayışı birilerini kendimize benzetmek değildir. Bizler farklılığı zenginlik olarak görüyoruz. Ortak noktalarımız farklılıklarımızdan daha çok. Önemli olan ortak noktalara bir araya gelebilmektir. Bu salt Alevi gruplar/topluluklar arasında değil, bütün insanlık için böyle olmalıdır. Ancak ne yazık ki böyle değil. Birileri ısrarla gücü yettiğini kendisine benzetmeye dolayısıyla kendisine tabii kılmaya çalışıyor.

Her kim Nusayri Alevileri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak istiyorsa, Nusayri Alevileri asimile etmeye çalışıyorsa karşından bizleri bulacaktır. Özünü koruyan, Nusayri Alevi bilincine sahip, kurumsallaşmış Nusayri Alevileri bulacaktır.

Nusayri Alevilerin kimseye benzemeye ihtiyacı, Nusayri Alevilerin nasihatlere ihtiyacı yoktur. Birileri kalkmış kendi inançlarını yegane doğru inanç diye bizlere yutturmaya çalışıyor. Bizlerin bunlara karnı tok. Tarih boyunca egemen inanç mensupları inançlarını zorla kabul ettirmeye çalıştılar. Bunun için katliamlara başvurdular, her türlü baskıyı yaptılar. Bütün bunlara rağmen bizler asla inancımızdan, değerlerimizden taviz vermedik, şimdide vermeyeceğiz. Yeri geldi canımızdan vazgeçtik inancımızdan vazgeçmedik. Nusayri Aleviler olarak neden şimdi inancımızdan, değerlerimizden, kültürümüzden vazgeçelim ki?

Derneklerimiz Ve Sorunları

Bizler Alevi hareketine bir bütün olarak bakmaktayız. Bizce bir Alevinin sorunu bütün Alevilerin sorunudur. Bu anlamda dernekleri tartışırken Alevi adı altında oluşturulmuş, oluşturulmaya çalışan bütün dernekleri ele alacağız.

Her toplumsal inanç kurumlaşarak devamlılık sağlar. Kurumlaşmayan inançlar yok olmuşlardır. Kurumsallaşma çağdan çağa şekil değiştirerek geliştirilir. Örneğin Alevi inancında bir Dergah kurumsallaşması vardır. Dergah'ı günümüz şekliyle ifade edersek karşılığı üniversitedir. Nitekim Dergah'ta eğitime tabi tutulan bir öğrenci (Alevi terminolojisinde bunun karşılığı talip'tir) yetenekleri çerçevesinde o günün şartlarına göre en yüksek bilgi ile donatılırdı. Her ne kadar Dergah kurumu bir inançsal kurum olsa da orada salt inancın gerekleri öğrenilmiyordu. Orada öğrencinin Talibin yeteneğine ve başarılı olduğu alana göre değişken bir eğitim veriliyordu. Örneğin tıp, el sanatları, hukuk, edebiyat, mimari yani toplumun ihtiyacı olan her konuda eğitim verilebiliyordu. Bu eğitimin, o günkü şartlar değerlendirildiğinde muazzam bir başarı ile gerçekleştiği görülmektedir. Nitekim Aleviler asırlarca bütün ihtiyaçlarını bu Dergahlarda yetişen insanların sayesinde gidermişlerdir. Alevi örgütlülüğünde Dergah örgütlenişine benzer, ihtiyaç duyuldukça devreye giren kurumsallaşmalar olmuştur. Bu açıdan tarihsel Alevi örgütlenmesi zengindir. Ama belirleyici olan Dergah'tı. Maalesef Dergah örgütlenmesini, kurumsallaşmasını günümüzde oluşturmak mümkün değil -şimdilik-.

Günümüzde insanlığın sayısız deneyimlerinden biri olan dernek kurumsallaşması yaygın. Bizim asıl konumuzda bu Alevi derneklerin bir değerlendirmesini yapmak ve bazı önerilerde bulunmak.

Sivas katliamından sonra Alevi toplumunda bir uyanış gerçekleşti. Alevi toplumu katliama büyük bir tepki duydu. Bu tepkisini -istenilen düzeyde olmasa da- dile getirmeye çalıştı. Katliama tepki olarak dernekler aracılığıyla bir araya gelindi. Tabii bunlar katliama tepki şeklinde bir araya gelinmedi. Kendiliğinden gelişen bu derneklerin süreç içerisinde ya kapılarına kilit vuruldu ya da dernekten başka her şeye benzetildi. Bilindiği gibi Alevi toplumunun en büyük çıkmazı kadrosuzluktur. Derneklerde yöneticilik yapanlar genellikle bu işi hobi olarak yapmaktalar. Böyle olunca da dernekler işlevsizleştirilip üç-beş kişinin kişisel kariyeri ve çıkarına hizmet eder hale getirildiler. Oysa derneklere büyük bir görev düşmektedir. Dernekler Alevi toplumunun hem inançsal hem de sosyal sorunlarına çözüm bulma merkezleri konumundadır. Ama derneklerimizin bırakalım Alevilerin sorunlarını çözmeyi kendileri başlı başına bir sorun teşkil etmekte. Bugün dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun var olan derneklerimizin durumu üç aşağı beş yukarı hemen hemen aynıdır. En iyi derneğimiz bile kendisini kısır tartışmalardan kurtarabilmiş değildir. Derneklerimiz ya çeşitli örgütlerin güdümündeler ya da yozlaştırılmışlardır. Oysa Alevi adı altında kurulan bir derneğin en başta Alevilere ve Aleviliğe hizmet etmesi gerekmektedir. Derneklerde erkekler kağıt oynar, şifreli kanallardan maç seyreder, kadınlar dedikodu yapar, çocuklarsa sıkılır etrafı dağıtır, gençlerse bir kapıdan bakar geri kaçır. Oysa orası bir çekim merkezi olmalıdır. Alevi derneği sıradan bir dernek değildir. Sorumlulukları, yükümlülükleri vardır. Evrensel bir inanç olan Aleviliği temsil etmektedir. Asgari düzeyde de olsa ona uygun olması lazım. Oysa dernekleri bırakalım bir çekim merkezi olmalarını bunun aksine itici bir merkez olmaktadır, çok değil bundan beş yıl önce derneklerde yöneticilik yapanlar nerede? Ya da yetenekli olan ve yönetici adayı olan ama çevresi güçlü olmayanlar nerede? Bu insanlar yani Alevi

toplumunu 21. yüzyıla taşıyacak olan kadroların çoğu şu ya da bu sebepten derneklerden uzaklaşmışlardır/uzaklaştırılmışlardır.

Bütün bu belirttiklerimizi baz alarak derneklerin çalışmasına yönelik önerilerimizi sıralayalım:

- Dernekler günümüz Alevi kitlesinin en önemli araçlarından birisidir. Bu açıdan bakarsak, dernekler Alevi toplumunun sorunlarını çözme merkezi, Alevi inancını yetkinleştirme kurumlarıdır. Normal şartlarda derneklerin işlevi farklıdır. Fakat Alevi toplumunun özgün durumu incelendiğinde dernekler önemli işlevleri olan kurumlar niteliğindedir.
- Derneklerde alkol, kağıt, tavla vs. oyunlar kaldırılmalıdır. Eğer ilk etapta kaldırılmazsa zamanla insanlar ikna edilerek bu tür yözlaştırıcı etkisi olan unsurlar kaldırılmalıdır.
- Dernekler hiç kimsenin egosunun, kariyer hırsının ve kişisel çıkarlarının kurumları değildir. Bu tür yaklaşımlar mahkum edilmelidir.
- Dernekler aile çevresi çok olan üyenin basiretsiz yönetimine son verip, gerçekten yeteneği ve enerjisi olan insanların yönetimine verilmelidir.
- Çeşitli politik örgütlerin tahakkümüne son verilmelidir. Bu örgütlere üye olan insanlar mücadelelerini kendi alanlarında vermelidir. Bu tür oluşumlara belli ilkeler doğrultusunda çalışmalar yapılmakla beraber belirleyici olan Aleviliktir.
- Önemli olan çok üyeli olmak değildir. Önemli olan yapılan çalışmaların yansıtılmasıdır. Bu çalışmaların Alevi öğretisine uygun olması ve Alevi öğretisini yaşamsal kılma yönünde bir adım olmasıdır.

- Derneksel faaliyetler salt halk oyunları, saz kursu, yemek kursu ile sınırlı tutulmamalıdır. Öncelikli olarak Alevi öğretisini temel alan bir çalışma ve faaliyet programı hazırlanmalıdır.
- Çocuklara ve gençlere özel önem verilerek onları eğiterek ve öğretiyi gelecek kuşaklara taşıyacak şekilde bir yaklaşım esas alınmalıdır.
- Demokratik ilkeler esas alınarak Alevi gerçekliğini kabul eden ve saygı duyan bütün kurumlar ve oluşumlarla çalışmalar yapılabilir.

Turizm, Turist Rehberleri ve Alevilik

Turizm, salt güneş altında bronzlaşmak, denize girmek, iş hayatının streslerinden uzak bir kaç haftalık tatiller değildir. Bunlarla beraber turizm farklı kültürleri tanımak, yeni coğrafi bölgeleri gezmek, farklı yaşam şekillerini görmektir de. Bu anlamda turizm sürekli gelişen ve daha da gelişecek bir alan durumundadır.

Ekonomik boyutu ve giderek ve artan istihdam boyutuyla bir çok kişinin direkt ve ya dolaylı olarak içinde olduğu bir sektör konumundadır. Böylesine dinamik bir ekonomik unsur ve inancaşsal gerçekliğimizden habersiz insanlara kendimizi tanıtmaya fırsatı sunan bir yapıya karşı duyarsız kalmak düşünülemez. Şimdiye değin bu manada toplumsal çıkarlarımıza uyan herhangi bir çalışmanın ve çabanın olmayışı üzücüdür.

Ülkemiz turizm alanında küçümsenmeyecek bir alt yapıya sahip. Turizm sektöründe istediği konumda olmasa da sürekli gelişmektedir. Mevcut potansiyelin çok az bir bölümünü kullanmasına rağmen dünya ölçeğinde istikrarlı bir gelişimin sahibidir. Büyük aksilikler ve ya hükümetlerin bazı yanlış politikaları olmazsa dünyadaki en önemli bir kaç turizm merkezinden biri olabilir.

Ülkemizin turizm alanları oldukça geniştir. Farklı amaçlara sahip insanların isteklerine hitap edecek potansiyel fazlasıyla vardır. Akdeniz ikliminde bulunması, mevsimlerin anlamlarına uygun yaşanması, denizlerin çok olması, doğanın kirlenmemiş olması, hizmetlerin –genelde- ucuz ve kaliteli olması ülkemizi turizm alanında cazibe merkezi haline getiriyor. Dinlenmek isteyen insanlara temiz hava, bulutsuz güneş ve temiz sahillerin yani sıra tarihi yapıları ve zengin kültürel unsurlarıyla her branştan insana hitap edebiliyor.

Hangi ülke bu zenginliklere sahip olsa dünyanın turizm merkezi olurdu. Ancak yönetim kademsinde bulunanların yıllar boyu yaptıkları

hataların bir sonucu olarak ülkemiz bu alanda hak ettiği konumda değil. Sadece turizm alanında değil, bir çok alanda hak ettiği konumda değil.

Yıllardır süren yanlış politikaların sonucu ülkemiz mevcut sıkıntıları asabilmiş değildir. Ve ne acıdır ki yanlış politikalar bir çok alanda hala ısrarla korunuyor. Bu yanlış politikaların en büyüklerinden biride ülkemizin Alevi inanç gerçekliğini yok saymak ve asimle etmeye çalışmaktır.

Alevi inanç gerçekliğinin yok sayılması etkisini yaşamın bütün alanlarında gösteriyor. Bu yok saymanın etkileri turizm alanında da görülüyor.

Şimdi birileri çıkıp diyebilir ki “bizlerin yığınla sorunu sıkıntısı varken birde kalkıp turistlere Aleviliğimi anlatmamız gerekiyor?”. Kimseden kalkıp gelen turiste Alevilik propagandası yapmasını beklemiyoruz. Böyle bir şeye gerekte yok. Ancak turist rehberleri –ki içlerinde bazıları Alevi olmalarına karşın Aleviliğini inkar ediyor–nasıl yeri geldiğinde turistlere “İslamiyet`i tanıtmak” adına sadece Sünniliği anlatıyorsa, Sünniliğin yegane İslamiyet olduğunu anlatıyorsa, camilerin yegane ibadet yerleri olduğunu anlatıyorsa; bizlerinde kalkıp neden böyle yapıyorsunuz diye sormaya hakkımız doğar. Ve neden Sünniliği bu kadar teferruatlı bir şekilde anlatırken az da olsa, bir kelime ile de olsa, sadece kavramsal düzeyde de olsa Aleviliği neden anlatmıyorsunuz? Neden Aleviliği inkar ediyorsunuz? Diye sormaya hakkımız doğar. Aleviler olarak istediğimiz öyle pek detaylı anlatımlar değildir. Birilerini Alevileştirmek gibi bir gayretin içinde de değiliz. Herkesin inancı kendisine. Ancak tek kelime ile de olsa Aleviliğe vurgu yapılması şarttır. Aleviliği yok saymaya devam etmek artık vicdanların kaldıramayacağı bir durumdur.

İslamiyet'i resmi görüş doğrultusunda sadece Sünnilik boyutuyla tanıtmak , Sünniliği bütünlüklü İslamiyet diye sunmak Aleviler açısından kabul edilmez bir durumdur. Yine belli bir entelektüel boyutta olan bazı turistlerin turist rehberlerinin bu tek yanlı anlatımlarına itiraz ettiklerini biliyoruz.

Hatta Alevilikten ve Alevilerden haberdar olan bazı turistlerin, rehberlerin verdikleri bu yetersiz ve yanlı bilgilerinden dolayı terlettiklerini ve yaptıklarının yetersiz ve yanlış olduğunu söyleyerek zor durumda bıraktıklarını biliyoruz.

Alevilik; asırlardır bütün yok etme çabalarına karşın varlığını sürdüren bir inançtır. Alevilik inancımızdır. Birileri kabul etmese de, yok saysa da ,asimle etmeye çalışsa da Alevi inanç gerçekliği vardır. Bütün dolaylı ve direkt baskılara rağmen Alevi inancı yaşamaya devam edecektir. Alevilik inancımızdır ve bizler Aleviliğimizden utanmıyoruz. Aleviliğimizi gizlememize gerek yoktur. Bazı bedeller dahi verilse bile gerek yoktur.

Bizlerin şekillenmesinde inancımız olan Aleviliğin etkileri tartışılmazdır. Aleviliğimizi gizlemekle kendimizi, öz benliğimizi gizlememizle aynı anlamlara gelir. Turist rehberi de olsak, tur operatörü de olsak inancımızı gizlememize gerek yok. Kimseye üstünlük taslamamız gerekmiyor Alevi olduğumuz için. Ama kimseden de çekinmemiz, korkmamız gerekmiyor. Gerçek neyse odur. Her zaman gerçekleri ters yüz etmeye, farklı yansıtmaya, yok saymaya çalışanlar olmuştur. Alevi inanç gerçekliğini yok sayanlar, asimle etmeye çalışanlar; iftiralarla, katliamlarla ezmeye çalışanlar dün olduğu kadar bu günde vardılar ve yarın da olacaklardır.

Bütün bu tahribatlara rağmen Aleviliğimizden taviz vermemiz, Aleviliğimizi yok saymamız gerekmiyor. Aksine daha çok inancımıza sarılmamız gerekiyor. Turist rehberiysek Aleviliği yok sayanlara inat

daha çok tanıtmamız gerekiyor. Aleviliği tanıtmak, ayrımcılık, bölücülük değildir. Birileri çıkıp Aleviliği tanıtmaya, insanlıkla buluşturmaya çalıştığımız için bizleri ayrımcılıkla suçlayabilir. Ancak bu ithamlar doğru değildir. Sünniliği tanıtmak, yaymak isteyenlere destek olunacak ama Aleviliği azda olsa ağzına alana ayrımcılık yapıyor diye suçlu durumuna düşürülmeye çalışılacak. Asıl ayrımcılığı bu zihniyet yapıyor.

Alevilik diye bir inanç ve bu inanca inanan Alevi diye bir toplum var mıdır?

Vardır.

Varsa bu gerçekliği farklı inanç ve kültürlerden insanlara anlatmak neden ayrımcılık olsun? Aleviliği tanıtmak doğal bir haktır.

Alevilerden Özür Dilenmelidir!

- Tarihten günümüze değin binlerce Alevi katledildi. Katliamlılara ve katliamlara sahip çıkanlar Alevilerden özür dilemelidirler!
- Aradan ne kadar zaman geçmiş olursa olsun eğer bir suç işlenmişse bu suç mutlaka gün yüzüne çıkartılıp deşifre edilir. Ve olay tarih kitaplarına doğru haliyle aktarılır. Bütün insanlığın benimsediğı bu yöntemin Aleviler ve Alevilik için de uygulanmasını talep ediyoruz!
- Alevilik ve Aleviler üzerindeki baskıların son bulmasını, Aleviliğın resmi olarak kabul edilip Anayasa güvencesi altına alınmasını talep ediyoruz!
- Türkiye Cumhuriyeti devletinde Alevi inancı yasaktır. Bu yasaklık ve yok sayma yaşamın bütün alanlarında etkisini göstermektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı adlı kuruma trilyonlarca lira aktarılmaktadır. Bütçeden ayrılan bu pay vergilerden, dolayısıyla Alevi yurttaşlardan da kesilmektedir. Ama Alevilere hizmet yerine asimilasyon olarak geri dönmektedir. Dünyadaki ülkeler arasında en fazla camii Türkiye de mevcuttur. Bu camiler Alevilerin parasıyla yapılmıştır/yapılmaktadır. Diyanetin yaklaşık yüz bin personeli bulunmaktadır. Bu yüz bin personel arasında bir tek Alevi bulunmuyor ama bunların giderleri Alevilerin de ödediğı vergilerden finanse edilmektedir. Aynı çarpık durum yurt dışı için de söz konusu. Devlet diyanet kanalıyla dünyadaki çeşitli merkezlere camii yaptırıp oradaki Sünni vatandaşa hizmet götürürken Alevileri yine yok saymaktadır.
- Diyanet İşleri Başkanlığı ya kaldırılсын, ya da çağdaş ülkeler baz alınarak Alevilerinde haklarını kullanabilecekleri bir

kuruma dönüştürülsün. Her halükarda bir an önce Alevi inancının kurumsal anlamda temsili ve meşrutiyeti sağlansın.

- Alevi köylerine cami yapılmasın! Yapılan camiler Alevilerin ibadetlerini ifa ettikleri, aynı zamanda sosyal ve kültürel çalışmalar yaptıkları cem evlerine dönüştürülsün!
- Devlet nasıl ki dünyanın çeşitli merkezlerine Sünni inancı tanıtıcı görkemli camiler yapmışsa/yapıyorsa aynı kriterin Alevi inancı içinde geçerli olmasını talep ediyoruz!
- Okullardaki zorunlu din dersleri kaldırılсын veya Alevi inancını da kapsayacak şekilde değiştirilsin! Herkesin olduğu kadar Alevilerin de Alevi inancını okullarda öğrenmek istemesi en tabii haklarıdır. Aleviler olarak bu hakkımızı geçte kalmış olsak kullanmak istiyoruz.
- Alevi düşmanlığı yapan kişi ve kurumlarla mücadele edilsin!
- Alevi inancının önemli günlerinde devlet televizyonunda yayınlar yapılsın. Bu yayınlar teşvik edilsin.
- Alevi kültürünü, felsefesini, edebiyatını geliştirici çalışmalara maddi destek sağlansın. Bu tür çalışmaların önündeki bütün yasal engeller kaldırılсын.
- Maraş'ta, Sivas'ta, Çorum'da, Gazi'de yapılan katliamların failleri cezalandırılсын.
- Camilere uygulanan statü cem evlerine de uygulansın. Yani elektrik, su, görevlilerinin masrafları ve benzeri giderler devlet tarafından karşılansın.
- Alevi din görevlileri yetiştirmek için eğitim kurumları ve yüksek okullar kurulsun.

Bizlerin istemlerinin insani olduğunu düşünüyoruz. Asırlardır katliamlara maruz kalmış bir toplumun fertleri olarak artık kabul görmek istiyoruz. Bizler nasıl ki başka inançlara değer verip, saygı duyup/gösteriyorsak başkaları da bizlerin inancı olan Aleviliğe saygı duysunlar. Başka inançlara inanan insanlara göre bizlerin inancı yanlış olabilir ama bizler inandığımız şekilde yaşamak istiyoruz. Yanlış veya doğru o bizlerin sorunu.

Kabul görmek için yeteri kadar bedel ödediğimiz kanaatindeyiz. Artık yeni katliamlar olmasın istiyoruz, yeni acılar yaşanmasın istiyoruz. Her şeyde olduğu gibi katliamların, yok saymanın, asimle etmenin, sabrında bir sınırı var.

Belki istem ve taleplerimiz bazı kimselerin hoşuna gitmeyebilir. Belki istemlerimiz bürokratik bir tarz içermiyor. Her halükarda bizler istek ve taleplerimizin insani olduğunu ve barış, huzur, kardeşlik için can alıcı önemde olduğunu düşünüyoruz. İslamiyet içindeki Alevi-Sünni kardeşliğine oradan da evrensel barış ve huzura

Alevi İnançlı Sanatçılar/Aydınlar

Bizler insanız. Dolayısıyla da insanlık hakkında söz söyleme, düşünce belirtme yetkisine sahibiz. Kimse bize : “kim oluyorsunuz da insanlığın genel gidişatı hakkında söz söyleyip düşünce üretiyorsunuz, insanlığın sorularına cevap, sorunlarına çözüm arıyorsunuz” diye soramaz. Bizler insan olmaktan kaynaklanan hakkımızı kullanarak insanlığı ilgilendiren her konuda söz söyleme ve düşünce belirtme hakkına sahibiz. Sadece söz söyleme ve düşünce belirtme değil, aynı zamanda başka insanlara zarar vermeyecek ve onların özgürlüklerini hiç bir şekilde kısıtlamayacak biçimde meşru ve yasal yollardan düşüncelerimizi pratiğe geçirme hakkına sahibiz. Bu her insanın hakkı olduğu gibi bizlerinde hakkıdır. Ve bizler bütün söylediklerimizi, yaptıklarımızı bu doğal hakka dayanarak yapıyoruz.

Bizler nasıl ki büyük insanlık ailesinin bir üyesi olarak bazı duygu ve düşüncelerimizi belirtiyorsak aynı şekilde ait olduğumuz, bir parçası olduğumuz, kişiliğimizi şekillendiren, yaşamımızı biçimlendiren toplumumuz hakkında da söz söyleme, düşünce belirtme ve bunların gerçek olması olabilmesi için çalışmalar yapmaya hakkımız vardır. Hatta bu toplumun değerlerinin korunması, haklarının yasal güvenceler altına alınması ve bu toplumun inancının bütün insanlıkla buluşması için küçümsenmeyecek çalışmaların sahipleri olarak, emeğe verilen önemin bir gereği olarak daha çok söz söyleme hakkına sahibiz. Çünkü bizler toplumsal çıkarlarımızın korunması ve toplumsal gerçekliğimizi belirleyen değerlerin gelişmesi için emek sarf etmişiz. Birilerinin, bizleri biz eden değerlerimizi kendi çıkarları doğrultusunda kullanmasına veya tahrip etmesine karşı; yanlışları ortaya koymak suretiyle düşüncelerimizi belirtmeye başkalarından daha çok hakkı var. Bu, inandığımız ve emek verdiğimiz ideallerin gereğidir.

Bütün bu yukardaki ön açıklamaları toplumumuzun kültürel değerlerini sömüren, inanç yapımızı aşağılayan, asırlardır büyük bedeller verilerek ortaya çıkmış değerlerimizi hiçe sayan, onların içini boşaltan, özünü çarpıtan, yeri geldiğinde egemen inanç sahiplerine peşkeş çeken, kendi bireysel menfaatini her şeyin önünde tutan, bu inanca inandığını söyleyip inancın emrettiği insan tipiyle ilgisi olmayan, inancı yaşamadığı halde yaşıyormuş gibi görünen, cehaletini gidermek bir yana marifetmiş gibi ortaya seren ve böylelikle yoz yaşam biçimiyle -geçicide olsa- etkilediği gençliği yozlaştıran sözde sanatçılar için yaptık. Bu tür sanatçılar maalesef toplumumuzun mazlumluğundan, sahipsizliğinden faydalanarak toplumumuzu sömürüyorlar. Burada gerçek manada toplumumuzun kültürel değerlerini layıkıyla temsil eden, yaşam biçimleriyle, samimiyetleriyle, düşünceleriyle, sadelikleriyle bir çekim merkezi konumunda olan sanatçılarımızı, aydınlarımızı tenzih ederiz. İncancımızın kültürünü özüyle yansıtan, daha da geliştiren aydınlara, sanatçılara saygımız, muhabbetimiz sonsuzdur. Bunları belirtmedeki amacımız; herkesi aynı kefeye koymadığımızın bilinmesi içindir. Ancak bazı temel doğrulardan yola çıkarak tespitlerimizi yerinde yaparak sevgi duyulması gereken ile uyarılması gerekeni ayırt etmemiz gerekiyor. Çünkü gözlemlerimiz sonucu şunu rahatlıkla belirtebiliriz ki, muhabbet duyulması gerekenle, yerilmesi, uyarılması gereken yer değiştirmiş durumda. Bu haksızlıktır. Haksızlığa karşı duyarsız olmak da haksızlığa ortak olmaktır, haksızlığı dolaylı olarak desteklemektir. Haksızlığın büyüğü-küçüğü, önemlisi-önemsizi yoktur. Haksızlık, red edilmesi, karşı gelinmesi gereken bir durumdur. Hele ki toplumu besleyen ana arterlerden biri olan sanata ve sanatçıya yaklaşım doğru temelde olmazsa veya toplumun sanatsal ihtiyaçlarını toplumun zararına olan kurumlar, kişiler karşılırsa, toplumsal çürüme kaçınılmazdır. Toplumsal çürümenin olmaması ve sağlıklı bir gelişmenin olması için ısrarla doğruların dile getirilmesi gerekiyor.

Sanatçı, sanatı icra eden kişidir. Sanatsa bir duygunun, tasarımın güzelliğın ve benzer şeylerin dışavurumunda, anlatımında kullanılan yöntemlerin tümüdür ve bu yöntemlerle ortaya konula üstün yaratıcılıktır. Her ne kadar birileri tarafından pazarlanan, sunulan kişilerin ürünleri “*üstün bir yaratıcılıktan*” uzak da olsa ve bunlar sanatı temsil etmeseler de özü itibariyle sanat ve sanatçının kavramsal anlamı böyledir. Bu manada kültür ve sanat bir birliktelik arz eder. Kültürün kavramsal anlamı olan *toplumsal düşünüş birliğı, geleneksel yaşayış, asırların oluşturduğu bilgi birikiminin gelecek kuşaklara aktarım* boyutu olayı daha anlaşılır kılıyor. Nitekim toplumsal gerçekliğimizde sanatın önemli dallarından biri olan şiirin ve şiire bağılı olarak deyişlerin önemi çok büyüktür. Baskı altına alınan ve yaşam alanları daraltılan, kendi inancını inkar etmesi dayatılan, baskıların yer yer katliamlarla desteklendiğı zamanlarda şiir hem bir bilinç taşıyıcısı hem de bir moral taşıyıcısı olmuştur. Her türlü yazılı belgenin imha edildiğı o dönemler de bazen bir mısra toplumun dilinde ve yüreğinde öylesine yer ediniyordu ki hiç bir zalimin gücü onu oradan çıkartamıyordu. İşte sanat budur. Sanatçı da zor koşullarda bile, ölümün kaçınılmaz olduğı şartlarda bile üstün üretimiyle toplumsal morali ve bilinci koruyup geliştiren kişidir. Pir Sultanların sırrı burada yatmaktadır. Neden Pir Sultan Abdal'ı, Yedi Ulu Ozanı aşacak yapıtlar ortaya çıkmıyor veya “*büyük sanatçı*” iddiasında olanlar neden hala Pir Sultan Abdal'da simgeleşen geleneğın çok çok gerisindeler?!

Bazı güçlerin veya daha başka faktörlerin etkili olmasıyla tv denilen sahtekar, hilebaz yapının şöhret yaptığı sanatçıların oturup kendi konumlarını gözden geçirmeleri gerekmektedir. Bin bir zorlukla ve onlarca kişinin canhıraş çabalarıyla oluşturduğu derneklerin, kurumların düzenlediğı etkinliklerde sahneye çıkıp on beş (15) dakika kalıp bir İki Pir Sultan deyişi söyleyip o etkinlikten elde edilen gelirin

neredeyse tamamına yakını alıp gitmek sanatçılık değil, olsa olsa sahtekarlıktır. Ortalama ücretle çalışan bir insanın altı (6) ay boyunca alın teriyle kazandığı parayı on beş dakika için talep etmek en hafif deyimle ahlaksızlıktır. Şimdi kimse çıkıp “başka inançtan ve düşünceden sanatçılar daha çok alıyor” demesin. Bu doğru değil. Doğru olsa bile Pir Sultan geleneğinde böyle bir anlayış yoktur. Pir Sultanı Pir Sultan yapan onun değerleridir. Hem çağdaş Pir Sultan iddiasında olacaksın hemde Pir Sultanı Pir Sultan yapan değerlerden uzak duracaksın. Bu olmaz. Bazılarına yutturulmuş olsa bile, bizler bunu kabul etmeyiz. Elbette sanatçının emeğinin karşılığı verilecek. Ancak böylesi şartlar altında bu rakamlar kabul edilemez.

Olayın maddi boyutu bir taraf manevi boyutu da korkunç derecede yozdur. Gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz ki bazı “sanatçıların” durumu içler acısıdır. Dem almayı alkoliklik algılayandan tutunda yobazlığı red eden inancımızı hiç bir değer tanınamak olarak algılayana kadar yığınla örnek gözlemledik.

Elbette sanat insanları, genel toplumsal katmanlardan farklı düşünüp yaşayacaklardır. Genel geçer değerlere ve kurallara kuşkucu yaklaşacaklardır. Ancak farklı yaşam tarzlarına sahip olmak, bazı geleneklere kuşkucu yaklaşmak toplumun değer yargılarını küçümsemek değildir. Ya da asırların imbiğinden süzülerek günümüze ulaşan değer birikimlerini “gericilik” olarak görmek değildir.

Sanatçıya saygı, sanatçının farklı yaşam sahibi olmasına saygımız vardır. Ne var ki aynı saygıyı toplumumuzun genel değerleri söz konusu olduğunda göremiyoruz. Birileri çıkıp “genel değerlerinde tabu olmaması, sorgulanması gerektiğini” söyleyebilir. Ya da “bu genel değerlerin nasıl genelleştğine” kuşkuyla bakabilir. Elbette tartışma ve bunun beraberinde farklı yaklaşımlar olacaktır. Ancak bütün bunlara rağmen toplumsal yapımızı şekillendiren temel taşlara

saygının şart olduğu bilinmelidir. Eğer temel olanlarımıza böyle saygısızca, ukalaca, hoyratça yaklaşılsa kabul etmeyiz.

Hiç kimse söylediklerimizin “anlaşılmaz olduğundan” yakınmasın. Söylemek istediklerimizin çok olması ve bu doğrultuda satır başlarını vurgulamamız birilerinin eleştiri gerekçesi olmamalıdır. Her halükarda bizler için önemli ve bir anlamda hayati mesele taşıyan bir durumdur. Toplumumuzun -bir şekilde de olsa- düşünce ve ruh yapısını etkileyen ve yönlendiren kurum ve kimselere karşı tavır almamız zorunluluktur. Doğru ve iyi olanı sahiplendiğimiz kadar, yanlış ve kötü olanı da açığa çıkartıp eleştireceğiz. Bu anlamda konunun önemi gereği bu tür eleştirisel çalışmalarımız genelden somut olay ve kişiler bağlamında sürecektir.

Orta Asya'da Alevilik ve Aleviler

Alevilik, sanılanların aksine, sadece bir bölgede ve etnik kimlikte yaşanan bir inanç değildir. Bir çok bölgede, etnik kimlikte, farklı sınıflarda yaşanan bir inançtır.

Alevilik inancı tarihin bir çok döneminde farklı coğrafyalarda daha yaygın ve etkin bir inançtı. Günümüz ile kıyaslanmayacak şekilde ve farklı halklar arasında çok sayıda inananı olan bir inançtı. Ancak tarihsel süreç, özellikle Şah İsmail'in Çaldıran savaşında yenilmesiyle Alevilerin etkinliği günden güne erimeye ve daha dar alanlara sıkışıp kalmaya başladı.

Her ne kadar Alevilerin nüfusu ve etki alanları gerileyip sınırlanmış da olsa, küçük zümreler halinde kalmış da olsalar, yoğun baskılar sonucu inançta bir çok değişimler olmuş da olsa; Alevilik varlığını sürdürüyor.

Varlığını sürdürüyor sürmesine ancak çok küçük zümreler şeklinde ve ağır baskılar sonucu yaşamlarını devam ettirebilmek için inançlarında değişimler, egemen inanca benzeşmeler kaçınılmaz olmuştur. Dolayısıyla bizler Orta Asya'da Alevilik ve Alevilerden bahsederken, kimse bu coğrafyalarda kendilerinin yaşayıp praktize ettikleri gibi bir Alevilik aramasın. Ancak biraz üstü silindiğinde, belli bir güç ve güven sunulduğunda, inanıyoruz ki Alevilik tekrar yaşamsal olacaktır ve o zaman Aleviliğin genel muhtevasına benzer bir Aleviliğin Orta Asya coğrafyasında da yaşandığı görülecektir. Çünkü Alevilik inancı öyle kolay silinip atılacak bir inanç değildir.

Dileğimiz, isteğimiz, çabamız; Alevilik inancının tekrar, eskiden var olduğu ve var olması gerektiği bütün coğrafyalarda hayat bulmasıdır. Bütün yer kürede deyişlerin çalınması, semahların dönülmesi, delillerin uyandırılmasıdır. İnanıyoruz ki kendisini bu yola adanmış, bu

yolla/yolun değerleriyle bütünleşmiş olan “modern zaman dervişleri” bunu başaracaklardır.

Bu ön açıklamalardan sonra konuyla bağlantılı bir coğrafya olan Orta Asya ve o bölgede varlıklarını küçük gruplar halinde ve değişime uğramış da olsa sürdüren Aleviler hakkında biraz bilgiler verelim.

Orta Asya diye adlandırılan bölge kesin sınır çizgileri olan bir bölge değildir. Yine de Orta Asya denildiğinde akla Kazakistan, Türkmenistan, Tacikistan, Özbekistan ve Kırgızistan devletleri gelir. Bu devletlere Afganistan, İran, Çin gibi devletlerin bazı bölgelerini katmak da gerekiyor.

Çok sayıda etnik kimliğin ve dini inancın var olduğu bölgede siyasi, ekonomik, kültürel, dini olarak egemenlik kurmak isteyenler/egemenliklerini sağlamlaştırmak isteyenler tarihin her döneminde olduğu gibi günümüzde de çeşitli yol ve yöntemlerle egemenlik kurmak ve egemenliklerini korumak için mücadele yürütüyorlar. Bu anlamda Orta Asya, dünyadaki istikrarsız ve her gelişmeye açık bölgelerden biridir. Bu istikrarsızlık ve sürekli çatışma hali sadece yerel güçlerin kendi aralarındaki iktidar mücadelesinden kaynaklanmıyor. Bununla beraber, bölgedeki zengin doğal kaynakların paylaşılması noktasında da global güçlerin bir mücadelesi de söz konusu.

Hem yerel ve hemde global güçlerin mücadelelerinden dolayı dengelerin her an değişebileceği bölgede eğer güçlü ve güven veren bir Alevi kurumlaşması olsaydı, bölgedeki Alevi zümrelerde dikkate alınan bir güç olurlardı. Ne yazık ki böyle bir durum şu an için söz konusu değil. Kimsenin Alevileri dikkate aldığı yok. Dolayısıyla gelişmeler her ne şekilde sonuçlanırsa sonuçlansın Aleviler için olumsuzlukla neticeleniyor. Hangi güç egemenlik yarışında bir adım öne geçerse o güç Alevileri daha da güçsüz kılmaya, kendi

egemenliklerine hizmet edecek şekilde dizayn etmeye çalışıyor. Bu konuda oldukça mesafede alınmış durumda. Şu an itibarıyla Alevi varlığı parmakla sayılacak kadar azalmış durumda. Ancak bu durum Aleviliğin inançsal olarak tamamen o coğrafyada yok olduğu anlamına gelmiyor.

Bölgede Suudi Arabistan destekli Vahabbiler, Türkiye destekli Nurcular, etkinlikleri sınırlıda olsa İran destekli Şii gruplar ve yine çeşitli devletler ve bu devletlerin yerel güçleri başta dini olmak üzere hayatın her alanında egemen olmak için ciddi bir mücadele yürütüyorlar. Tarikatlar anlamında bölgede bir çok tarikat olmasına karşın en etkili tarikat Nakşibendliktir. Diğer tarikatlar Nakşibendilik içinde erimişlerdir. Aleviler, dünyanın ve hayatın bir çok alanında nasıl geri bir konumdaysalar Orta Asya'da da durum aynıdır. Orta Asya'da şu an için Alevilik ve Alevilerden bahsetmek diğer güçler karşısında komik duruma düşmek demektir.

Doğrudur. Alevilik açık ve aleni şekilde sayı olarak çok insanlarca yaşatılmıyor. Ancak sabırlı ve güven verici bazı çalışmalar neticesinde Aleviliğe tekrar bir ilginin ve benimsemenin olacağına inanıyoruz. Çünkü, her ne kadar Alevi izlerinin üstü tozlarla kaplanmış da olsa bu izlerin üzerlerindeki tozlar alındığında bir çok değer tekrar ortaya çıkacağı kanısındayız. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Alevilik inancı öyle kolay kolay kalplerden sökülüp atılacak bir inanç değildir.

Orta Asya'da Alevilik ve Alevi gruplar hakkında daha ayrıntılı bilgiler edinmek isteyenler Ali Yaman'ın "Allahçılar Orta Asya'da Yesevilik Kızılbaş Türkler Laçiler" adlı çalışmasına bakabilirler.

Bitmeyen Kinin Artık Son Bulması Gerek

Adamın bir güya kardeşliğe hizmet etsin diye bir kitap yazmış. Yazdığı kitapta büyük Alevi önderi Şah İsmail ve onunla mücadele halindeki Osmanlı padişahını anlatıyor.

Kardeşliğe hizmet etsin diye yazdığını iddia ettiği kitapta akıl almaz yalan, çarpıtma, hakaret, küfür, aşağılamalarla Şah İsmail'den ve Alevilerden bahsediyor. Ve zerre kadar utanmadan, yüzü kızarmadan çıkıp birde kardeşliğe hizmet ettiğini söylüyor.

Bu kitap ile bırakalım kardeşliğe hizmet etmeyi, aksine düşmanlık yaptığı gibi genç beyinlere de Alevilik düşmanlığı kodluyor.

Aradan beşyüz (500) yıl geçtiği halde Yavuz'un torunları Şah İsmail'e ve Şah İsmail'in şahsında cümle Alevilere kin kusmaya devam ediyorlar.

Ne bitmez bir kinmiş bu!

Şah İsmail'i Çaldıran savaşında yendikleri halde, yine savaşa giderken Anadolu topraklarında yegane suçları Alevi olmak olan binlerce masum ve günahsız insanı akıl almaz yöntemlerle vahşice öldürdükleri halde yinede kinleri devam ediyor.

Ne bitmez bir kinmiş bu!

Anadolu coğrafyasında toplumun yüzde seksenlik (%80) gibi bir çoğunluk nüfusa sahip iken sayıları bu gün mevcut nüfusun üçte birine düşmüş olduğu halde, yinede Alevilere olan kinleri bitmiyor.

Ne bitmez bir kinmiş bu!

Nasıl bir ruh halidir bu böyle? Nasıl bir dünya, insan, din tasavvurudur bu böyle? Nasıl bir algılayış ve kodlamadır bu böyle?

Akıl alır gibi değil.

Ama gerçek böyle.

Var olan gerçeklikte bitmez bir kin var. Bu kin yeni kodlamalarla gelecek nesillere de aktarılmaya devam ediliyor. Buda gösteriyor ki gelecek çağlarda da Alevi düşmanlığı bu topraklarda var olmaya, her dem canlı kalmaya devam edecektir.

Alevilere ve Aleviliğe karşı tarihten günümüze değin -ve böyle devam ederse gelecek çağlarda da sürececek olan- bir düşmanlık var.

Belki bazı insancıl duygulara sahip kişiler bunu abarttığımızı söyleyip her toplumda karşıtlıkların olduğunu söyleyeceklerdir.

Doğru, her toplumda karşıtlıklar var. Ancak Alevilerin yaşadığı coğrafyada Alevilere olan karşıtlık öyle alışageldik bir karşıtlık değildir.

Düşmanlık boyutu akıl almaz derecede yüksek olan bir karşıtlıktır.

Tamamen yok etmeyi, kendisine benzetmeyi esas alan, kendisinden başka hiç bir farklılığa tahammülü olmayan, kendisi dışındaki herkesin günahkar, kafir olduğuna inanan bir karşıtlıktır.

Din, kutsal değerler adına her türlü zulmü meşru görüp ve bunu kahramanlık, cennet karşılığı bilerek uygulayan bir karşıtlıktır. Yıl 2000 bin olmuş, 3000 bin olmuş hiç önemli değil. Bu zihniyetin zaman, çağ diye bir sorunu yok.

Büyük bir iştah ve kararlılıkla, yüzlerce yıl önceki fetvaların doğruluğundan zerre kadar kuşku duymadan bunları güncelleyerek gereklerini yerine getirme çabasındadır.

Böylesi bir anlayış, yani kendisi dışındaki bütün inançları ve ibadet biçimlerini “kafirlik, münafıklık, rafizilik” olarak anlayan ve böylece kendisinin “tek doğru inanç” olduğundan yola çıkarak diğer bütün inanç mensuplarının ya kendisine benzemeleri yada yok olmaları

gerektiğine inanan bir zihniyetin gerçekliğini acı tecrübelerle yaşıyoruz. Bunun neresi abartı olsun ki?

Bu zihniyet mevcut değil mi? Bu zihniyet kendisi dışındaki herkesi kafir görmüyor mu? Kendisi dışındaki bütün inançların batıl, sapmış, yanlış olduklarına inanmıyor mu? Bu “yoldan çıkmışlarında” yola gelmesi için her yolu denemek gerektiğini, gelmedikleri takdirde yok edilmeleri gerektiğini fetvaları yazmıyor mu? Bu fetvaları imkan buldukları her an uygulamıyorlar mı?

Bu kitapta bu fetvaların, düşmanca karşıtlığın tezahüründen başka bir şey değildir.

Adını vermek istemediğimiz oldukça popüler olan ve yüz binlerce satan sözümona kardeşliğe hizmet edeceğini ileri sürdükleri kitapta bitmez tükenmez kinlerini kusan bu zihniyetin kardeşlikten anladığı herhalde budur: Nefret, kin, öfke, yok sayma, kabullenememe ve gelecek kuşaklarda bile Alevi düşmanlığını kodlama.

Söz konusu zihniyet cümle insanlık için bir tehdit niteliğindedir. Bu zihniyet kendisi gibi olmayan herkesin katlinin vacip olduğuna inanan bir zihniyettir.

Bu anlayışa karşı olmak ve bu anlayışın giderilip cümle insanların farklılıklarıyla değerli olduklarının kabul görmesi gerektiğini söylemek/kabul görmesini sağlamak salt Alevilerin değil, herkesin görevidir.

Herkesin inancı kendisince doğru ve değerlidir.

Bu noktada kimsenin inancı Alevilerin inancından üstün ve değerli değildir.

Diğer inançlar ne kadar değerli ve önemliyse Alevilikte bir o kadar değerli ve önemlidir.

Evet, bitmeyen ve bitmemesi için caba gösterilen bu kinin bir an önce yer yüzünde silinmesi için, istisnasız bir şekilde hiç kimsenin dininden, dilinden, renginden, cinsiyetinden dolayı dışlanmadığı ve düşmanca görülmediği bir dünyanın var olabilmesi için bu düşmanlığı yayan zihniyetle, gerekçesi ne olursa olsun farklı olana yaşam hakkı tanımayan bu zihniyetle mücadeleye cümle dışlanan ve yok edilmek istenenlerin destek vermeleri gerekiyor.

Alevi Derneklerinin Asıl İşlevi

Alevi adı ile -veya Alevi önderlerinin adı ile- oluşmuş kurumlarımızın asıl işlevi nedir? Bu kurumlarımızın en temel işlevi; Alevi toplumunun inançsal ihtiyaçlarına cevap olmalarıdır. Elbette Alevi toplumunun kültürel, sosyal, ekonomik ve daha başka ihtiyaçlarına da derneklerimiz cevap vermek zorundadırlar.

Ancak tekrar altını çizelim ki en başta gelen çalışma, inanç çalışmasıdır. Ne yazık ki bir çok kurumumuz çoğu kez bu gerçeği göz ardı edip başka çalışmaları esas alıyor.

Bu doğru değildir.

Toplumumuza ve toplumumuzun şahsında cümle insanlığa hizmet eden hiç bir çalışmayı, faaliyeti, etkinliği küçümsemiyoruz. Bu tür çalışmalarda gereklidir. Ancak bir Alevi kurumunun en temel çalışması inanç çalışmasıdır. İnanç ile ilgili sorunlara çözüm ve sorulara cevap olma çalışmasıdır. Diğer çalışmalar bu ana çalışma tam manasıyla başarılıp yerine getirildikten sonra yapılmalıdır.

Bazı kurumlarımız inanç çalışması veya inanca yönelik ihtiyaçların giderilmesi noktasında çok çok yetersiz kalıyorlar. Bu hayatiyet arz eden çalışma yerine daha çok kültürel etkinliklerle veya başka günlük uğraşlarla faaliyetlerini sınırlı tutuyorlar. Bu olumsuz ve hatta tehlikeli bir durumdur. Bir Alevi kurumu asıl çalışmalarını Alevilik bağlamında yapmalıdır. Başta düzenli ve sistematik cem törenleri olmak üzere inanç ile ilgili toplumun bütün temel taleplerine çözüm getirmeli ve inancın toplum hayatında daha görünür olması, inanç değerlerinin toplumun günlük hayatında yer edinmesi için düzenli çalışmalar yapmalıdır.

Bazı kurumlarımızda bu tür çalışmalar olmakla beraber ne yazık ki çok yetersiz kalınıyor. Yapılan çalışmalar çağın ruhuna hitap

noktasında eksik ve sistemli olmaktan çok çok uzak amatör denilecek çalışmalardır. Daha çok günü kurtarmalık ve bazı durumlarda sırf faaliyet olsun diye yapılan çalışmalardır.

Asıl amaçtan yoksun çalışmalarla inanç değerlerimizi toplumun günlük hayatına aksettirmemiz imkansız. Kaldı ki inanç anlamında egemen inancın mensupları ve kurumları iktidar olmanın verdiği güvenle toplumumuzu asimile etmek için her tür yol ve yöntemi günden güne yoğunlaştırarak sistemli ve düzenli bir şekilde yapıyorlar.

Daha açık ve basit bir tanımla; Sünniler, iktidarda olmanın avantajıyla, egemen olmanın kibiri ve gururuyla “yegane tek doğru inanç” olduğunu her tür yol ve yöntemle Alevilere dayatıyor. Bu çalışmalar sonucu ne yazık ki bazı Aleviler yıllar süren uğraşlar sonucu asimilasyona tabii olup Sünnileşiyorlar. Buna karşın Alevi kurumları daha donanımlı ve her konuda daha yeterli bir çalışma yapacakları yerde, folklor kursu, çeşitli eğlenceler, halay geceleri ve daha başka faaliyetlerle zamanlarını bir noktada heba ediyorlar.

Bu tür etkinliklere karşı olduğumuz sonucu çıkmasın.

Hayır.

Söylemek istediklerimiz başka.

Türkü ve halay gecesini her kurum ve kişi yapabilir. Folklor kursunu, diksi-nakış kursunu yine her dernek yapabilir. Ancak cem törenini yalnızca Alevi kurumu yapar. Muharrem Orucunda 12 gün boyunca etkinliği, bu orucun anlamını, nedenini, önemini yalnızca Alevi kurumu yapar. Muharrem Orucundan sonra aşureyi yine Alevi kurumu yapar. Kurbanların kesilmesi ve lokmaların canlarla buluşmasını Alevi kurumu yapar. Hakka yürüyen cana ve yakınlarına hizmeti Alevi kurumu yapar. Musahiplik ve daha başka nice inanç ile

ilgili çalışmaları halay gecesi yapan kişi ve kurumlar değil, yalnızca Alevi kurumları yapar.

Demek ki Alevi kurumlarının asıl işlevi Alevilik yoluna hizmet olmalıdır.

Halay gecesi düzenlemeyi başkaları yapsın. Hem halay gecesinin olup olmaması Alevi inancına bir yarar getirmez. Ama Alevi kurumu eğer inanç ile ilgili çalışmalar yapmıyorsa, inanç değerlerini toplumun hayatında var olması için çabalamıyorsa, bu Aleviliğe ve Alevilere zarar verir.

Hiç bir Alevi kurumunun buna hakkı yoktur.

Söylemek istediklerimizin daha iyi anlaşılıp uygunlanması için somutlaştırdığımızda; Alevi kurumlarının asıl olarak Alevilik yoluna hizmet etmeleri gerektiğini söylüyoruz. Alevi kurumlarının varlık nedeni Alevilik inancının var olması ve Alevi toplumunun inançsal ihtiyaçlarının giderilmesidir.

Alevi kurumları bunun için vardır.

Basit etkinlik ve uğraşlar için Alevi kurumları oluşmadı.

Eğer kurumlarımız bu noktada yani Aleviliğin var olması ve sistemli bir şekilde topluma ulaşması için çalışma yürütürlerse, örneğin cem ibadetinin düzenli ve sistemli bir şekilde düzenlenmesi için çaba gösterirlerse, inanıyoruz ki asimilasyoncu güçler ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar boşa kürek çekmiş olacaklardır. Aksi durumda ise toplumumuz daha hızlı bir şekilde asimile edilecektir ve bu asimile çalışmalarına kurumlarımızda farkında olmayarak, gereken önlemi almayarak katkı sunmuş olacaklardır.

Öyleyse yapılması gereken en önemli ve değerli çalışma Alevilik inancını yaşama ve yaşatma çabasıdır.

Balkanlarda Alevilik ve Kurumların Görevleri

Hırvatistan, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Slovenya, Arnavutluk, Makedonya, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve Trakya'yı içine alan bölgenin adı Balkanlardır.

Balkanlarda Alevilik inancı yüzyıllar boyunca varlığını sürdürmüştür. Günümüzde ise eskiye kıyaslanmayacak şekilde Alevi varlığı hayatın her alanında ve her anlamda; nüfus, ekonomik, kültürel ve siyasi olarak eskinin görkeminden uzak bir şekilde varlık yokluk mücadelesi vermektedir.

Yüreği ve düşüncesi Alevilik yoluna hizmetten yana olan kişi ve kurumların Balkanlardaki Alevi varlığına, gerek geçmişin soylu mirasını sahiplenme ve gerekse de varlık yokluk mücadelesi veren Balkanlardaki Alevilere destek olmak noktasında ilgisiz kalması düşünülemez.

Yüzyıllar boyu Balkanlarda varlık gösteren Alevilik, o coğrafyalarda daha çok Bektaşiliğin Babağan kolu erkanınca yolu sürmüştür. Bu coğrafyalardaki Alevi algısı Bektaşilik şeklindedir.

90'lı yılların başında, Sovyetler Birliğinin dağılması, Arnavutlukta rejimin çökmesi ve Yugoslavya'nın kanlı savaşlar sonucu çözülmesiyle bu coğrafyalarda din ve inançlar tekrardan hayatın merkezine yerleşti. Aslında bu coğrafyalarda din ve inanç hiç bir zaman tam anlamıyla kişi ve toplum hayatında yok olmamıştı. İktidarların bir çok yol ve yöntemle toplum ve birey hayatında etkisini en aza indirmek için caba harcadıkları inançların yok olmak bir yana, daha bir içselleştiği iktidarlar yıkılınca ortaya çıktı.

90'lı yıllardan sonra yaşanan rejim değişiklikleri, savaşlar ve beraberinde yeni devlet oluşumları inanç topluluklarını da yeniden

gündeme getirdi. Bu gündeme gelişin sebebi yerel güçler olduğu kadar global aktörlerinde oyuna, iktidar oyununa dahil olma istekleridir.

İnanç değerlerinin öneminin ortaya çıkması ve buna bağlı olarak aidiyet duygusunun yeniden canlanması, yani kişilerin kendilerini inançları ile tanımlamaları, dünyanın liderliğine oynayan güçlerin hesapları ve daha başka nedenlerle Balkan coğrafyasında din ve dinlerin yorumları olan mezheplerin, tarikatların tekrardan eskinin çok çok ilerisinde ve yaşamın her sahasında varlıklarını hissettirmelerine paralel olarak ne yazık ki Aleviler yine önemli bir aşamayı ıskaladılar. Aleviler, inançların önem kazandığı Balkanlardaki 90'lı yılların sonrasını diğer inanç toplulukları gibi yerinde ve doğru bir şekilde değerlendirmediler. Bunun elbette Alevilerin dışında olan nedenleri de var. Ancak bu gelişmeleri iyi değerlendirmemenin ve kendi lehlerine çevirmemenin temel sorumluluğu yine Alevilerdedir.

90'lı yılların o büyük alt üst oluşları sırasında ve sonrasında çeşitli devletlerin -başta Suudi Arabistan ve Türkiye olmak üzere- desteklediği Sünni, Selefi anlayışlar Balkanlarda yoğun ve sistemli çalışmalar sonucu önemli mevziler elde ettiler. Rejimlerin yıkılmasının ardından yeniden şekillenen sınırlarda bu devletlerin destekledikleri gruplar yeni oluşturulan iktidarlarda önemli paylar aldılar. İktidardan pay alamadıkları durumlarda ise kendi inançlarının kabulünü büyük oranda sağladılar. Kendi inançlarını dayattıkları ve bir noktadan sonra kabul ettirdikleri gruplar arasında azımsanmayacak şekilde Alevilerde vardı. Şu an itibarıyla Sünnilik ve Sünniliğin en bağnaz yorumlarından olan Suudi Arabistan tarafından başta maddiyat olmak üzere her yönüyle desteklenen Selefilik, Balkan coğrafyasında Müslüman nüfus arasında önemli etkinlik kazanmış durumdadır. Başta Harabati Baba Tekkesi olmak üzere bir çok Bektaşî dergahına ve Tekkesine de bu anlayışın temsilcileri el koymuş durumdadırlar.

90'lı yıllardan sonra Balkanlar yeniden şekillenirken sözüm ona Aleviliğe hizmet ettiklerini söyleyen Alevi kurumlarının yöneticileri neler yaptılar? Hiç. Koskocaman bir hiç. Bırakalım gelişen sürece Aleviler anlamında destek olmayı, yeniden şekillenen Balkan coğrafyasında Alevilerin de söz sahibi olmasına çaba vermeyi, en basitinden bir ilgiyi, manevi bir desteği bile çok gördüler. Ne yazık ki vizyonları, misyonları cümle Alevileri, Ehlibeyt bendelerini bir görmeye yeterli değil.

Evet, bir çok nedenden ötürü Balkan coğrafyasında Alevi kimliği gelişip güçlenmek yerine varlık yokluk mücadelesi veriyor. Bu duruma Alevi kurumları seyirci bile olmayacak kadar ilgisiz davranıyorlar. Sembolik ve göstermelik bir iki küçük çabanın dışında Balkanlardaki Alevi varlığına katkı sunacak bir bilinç ve istek yok.

Yığınla eksiklik ve yoksunluklara karşın yinede mevcut Alevi kurumları güçleri oranında Balkanlara ilgi gösterip destek sunabilirler. Sorun burada Alevi kurumlarının maddi eksiklikleri değildir. Sorun kurumlarımızın vizyon eksikliğidir. Bakış açılarındaki darlıktır. Böyle olunca da çoğu kez en basit bir ilgi bile esirgenebiliniyor.

Avrupa da ve Türkiye de örgütlü olan kurumların en temel çalışma alanlarından birisinin Balkanlar olması gerekiyor. Başta dergahlara ve daha başka inanç ile ilgili yerlere geziler düzenlenebilir. Yeniden bir bilincin oluşması için Balkanlarda konuşulan çeşitli dillerde kitaplar ve broşürler çıkarılabilir. Başta Hz. Ali'nin olmak üzere Alevi ulularının temsili resimleri bir çok yere ulaştırılabilir. Var olan ilgili kişiler Türkiye ve Avrupa'ya daha çok davet edilip birikimler paylaşılabilir. Yine gençliğe özel bir ilgi ile onlara belli bir bilinç dersleri verilerek onların temel Alevilik bilgisine sahip olmaları sağlanabilir.

Evet, yapılması gereken çok çalışma var. Belli çalışmalar sonucu kısa vadede olmasa bile orta vadede Balkanlardaki Alevi varlığı en azından yok olmaktan kurtarılabilir. Uzun vadede ise yapılan çalışmaların niteliği ve boyutu geliştikçe, inanıyoruz ki Balkanlarda Alevilik yeniden görünür olacaktır.

Cem; Toplumsal Düzen, Bireysel Huzur

Son yüz yıldır kendinden mahrum kalan dimağların tekrar öze dönüşlerinin en esaslı yolu cemlerden, cem olmaktan geçer. Toplumsal düzenin ve bireysel iç huzurun yolu, yani kendisiyle, doğayla ve çevresi ile barışık bir kişilik olabilmenin yolu; yüz yılların ötesinden süzülüp gelen değerlerle buluşmaktan geçer.

Belki tam manasıyla günümüz cemleri o olması gereken nurani atmosferlerin hakim olduğu boyutları, asırlardır cemlerden uzak kalanlara yansıtmıyordur. Bir çok yönüyle –pratik manada- eksiklikler, yetmezlikler olabilir. Bütün bu eksiklikler, yetmezlikler, pratik edenlerin ham ervahlıkları, bilinç bulanıklığı cemleri gerçek amacından daha az işlevli hale getiriyor olabilir.

Bütün bu olumsuz diyebileceğimiz pratik durumlar cemlerin anlam ve öneminden bir eksilme meydana getirmiyor.

Her şeye çok çabuk bir şekilde ulaşılp tüketildiği bu zamanlarda, cemde aynı şekilde yaklaşanlar bir menzil almazlar.

Pratikte bazı yetmezlikler yaşanıyor.

Ancak bütün olumsuzluklara rağmen samimiyetle cem olmak isteyen, ikrarına sadık olanların kısa sürede cemin gerçek mana ve anlamını kavrayacaklarına, daha doğrusu cemi yaşayacaklarına şüphe yok. Ancak ihlaslı olmayan, şüpheli yaklaşan, cem meydanına bütün kötü duygu ve düşüncelerden arınmamış olarak gelenler için cem meydanı bir dar meydanı olacaktır.

Cem girerken ilk samimiyet sınavı girişte baslar.

Cem meydanının kapısına niyaz edilir.

Eşiğe basılmadan meydana varılır.

Bunlardan önce ceme gelirken bütün art niyet ve ön yargılardan arınmış olarak, sadece bilinç yoluyla değil, aynı zamanda duygu yoluyla da, sezgisel olarak da cem yaşanılmaya çalışılır.

Cemden, semahtan, lokmadan, ferraştan, gülbanktan, gözcüden, ikrardan, 4 kapı 40 makamdan, deyiş ve duazdan, musahiplikten, çerağdan, dededen... ve daha nice sır içinde sırdan, yol içinden yoldan bihaber olan bilinç ve duyguların cemi basite almamaları gerekiyor.

Eğer çok ucuz ve basit şekilde bir yaklaşım gösterilirse, bir tiyatro seyrederek gibi yaklaşılsa; o vakit asırlardır insanları ve insanlığı cemden mahrum bırakmak isteyen yezitlerin amaçları gerçekleşmiş olur.

Cem; huzuru arayanların, düzeni mükemmel şekilde kurup kurumlaştırmak isteyenlerin, kendini bilmek isteyenlerin, arınıp aklanmak isteyenlerin, ölüp yeniden doğmak isteyenlerin, sırrı hakikate ermek isteyenlerin, var olmak için yok olmayı göze alanların, semah dönüp gökyüzüne ağanların... dır.

Cem, ikrar verip ikrarına sadık olanlarındır.

Dara durmaktır cem, Mansur misali.

Aşkının, yüceliğin yaşandığı, yaşatıldığı meydandır cem meydanı. Eğrinin düz olduğu, yalanın yersiz olduğu, Hakkın ve can'ın esas olduğu, bir olduğu meydandır cem meydanı.

Cem; mükemmelliğe, insanı, İnsani Kamil olmaya götüren yoldur.

İnsan-ı Kamil Olmanın Yolu Dört Kapı Kırk Makamdan Geçer

Dört Kapı ve bu kapılardaki Onar Makam kişiyi, insanlık bilincinin zirvesine ve onun ötesine taşıyan aşamalardır. Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanan, insanın ham ervahlıktan çıkıp insan-ı kamil olmasıdır. İnsan-ı kamil, olgun insandır. Yaşamı, evreni, dünyayı ve bütün bunlarla ilintili olarak ne varsa onların bilincine varmış, sırrı hakikate ulaşmış olan kişidir.

Dört Kapı Kırk Makamı teorik bilgiler veya felsefi bir takım açıklamalar olarak anlamak eksik bir algılama olur. Yine bunları ezberleyerek bazı sonuçlara ulaşmayı istemek yetersiz ve kaba bir yaklaşım olur.

Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanana ulaşmak, teoriden ziyade pratikte yoğunlaşarak, hizmet ederek, yolun gereklerini yerine getirerek kısacası ruhen, aklen, kalben, bedenlen, bütün duygu ve düşüncelerinde yaşayarak, bütün hücrelerinde an be an his ederek, kendini bir bütün halinde adayarak ancak mümkün olabilir.

Basit ve ucuz yaklaşımlar kişiyi değil yaşamın sırrına, hiç bir yere götürmez. Dolayısıyla günümüz insanı bir çok şeye olduğu gibi Dört Kapı Kırk Makam öğretisine de sıradan bir yaklaşım içerisinde. Hemen başta söyleyelim ki bu hedeflenen menzile götürmeyecek olan bir şekillenıştır.

Dört Kapı ve her kapının On Makamı ilk okunduğunda/duyulduğunda belki çok sıradan ve alışageldik, günlük hayatta -sık sık olmazsa da- kullanılan kavramlar olarak anlaşılır. Öyledir de. Ancak belli bir süreç ve zaman içerisinde bu kavramlar hayata uygulandığında, kişiliğe yedirilip özümsettirildiğinde ve bunun neticesinde duygulara, düşüncelere, davranışlara yavaş yavaş yansıdığında bunların pek de öyle alışageldik kavramlar olmadığı görülecektir.

Tekrar olmasına rağmen yinede belirtmeden geçmeyelim. Burada anlatılanlar ancak hayata, pratiğe uygulandığında veya en azından uygulanmaya çalışıldığında bir anlam ifade eder. Bunun dışında bazı teorik bilgiler olarak kalırlar.

Bu kısa girişten sonra Dört Kapı Kırk Makamı biraz daha açmaya ve detaylandırmaya çalışalım.

Şeriat Kapısı ve Makamları:

1. İman etmek
2. İlim öğrenmek
3. İbadet etmek
4. Haramdan uzaklaşmak
5. Ailesine faydalı olmak
6. Çevreye zarar vermemek
7. Peygamberin emirlerine uymak
8. Şefkatli olmak
9. Temiz olmak
10. Yaramaz işlerden sakınmak

Şeriat kavramı, Sünni anlayış açısından genel olarak dogmatik dinsel yasa ve kurallar olarak anlaşılıyor ve bu çerçevede uygulanıyor. Biçimsel olanın ön planda olduğu, din ve inancın özünden ziyade geleneklerin din ve inanç adına en kaba şekilde uygulanmasıdır şeriat. Bu anlamıyla Sünnilikteki şeriat ile Alevilik inancındaki şeriat algısı ve uygulanması kesinlikle bir birinden farklıdır. Kavram aynı ama kavrama verilen anlam ve kavramın uygulanması neredeyse bir birine zıt bir şekildedir.

Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi Dört Kapı Kırk Makamın ilk kapısı olan şeriat kapısının Sünnilik inancındaki şeriat anlayışıyla

bir bağlantısı yoktur. Alevi inancındaki şariat anlayışı, on makamda da belirtildiği gibi daha çok temel bilgilerin öğrenilmesi ve uygunlanması olarak anlaşılabilir.

Şariat kapısının makamlarının açıklamaları

1. İman etmek

Şariat kapısının ilk makamı iman etmektir. İman etmek inanmaktır. Allah'a inanmaktır. Yüce, sınırsız, sonsuz varlığın bir parçası olduğuna inanmaktır. Başta Hz. Peygamber olmak üzere peygamberlere inanmaktır. Hz. Ali'ye, Ehlibeyt'e, 12 imamlara, Hacı Bektaş Veli'ye, Pir Sultan Abdal'a, cümle Kamil İnsanlara inanmaktır. İnanmak, güvenmektir. Varlığını inandığıyla hemhal edip buluşturmaktır/buluşturmak istemektir.

2. İlim öğrenmek

İkinci makam ilim öğrenmektir. 'Bilimden gidilmeyen yolun sonunun karanlık olduğu', bilimin -diğer alanlarla beraber- esasında kendini bilmek olduğu, kendini bilmenin ise yaşamı, evreni, insanı bilmek olduğu gerçektir.

3. İbadet etmek

İbadet etmek şariat kapısının üçüncü makamıdır. Sözlük anlamıyla ibadet; “Tanrı’ya karşı kulluk görevlerini yerine getirme” olarak tanımlanıyor. Fakat bizce ibadet kavramının muhtevası çok daha geniş ve derindir. Her şeyden önce Allah’ın bizlerin ibadetine ihtiyacı yok. Bizlerin ibadete ihtiyacı var. İbadet eden insan iç huzuru, munisliği, paylaşmayı yakalamış; yüzeyselliği, yapmacıklığı aşmış kişidir. İbadet, insanı kendisiyle, çevresiyle, doğayla barışık hâle getirir. İbadetin gerçek anlamı ve amacı budur. Fakat biliyoruz ki; bazı kimseler ibadeti yüzeysel olarak algılıyor ve kendi iktidar, makam, mevki, hırslı için bir araç olarak uyguluyor. Görünürde çok ibadet eden

böylesi insanlar, bu özde değil sözde ibadetleri ile diğer insanlar üzerinde egemenlik kurmaktalar. Bizler tarih boyunca ve günümüzde bu tür anlayışları red ve mahkûm etmişiz. Böylesi kimseler en kutsal kavramları dahi kendi egoları için kirletmekteler. Bizlerin ibadet anlayışıyla bu tür insanların ibadet anlayışları ve uygulamaları birbirine zıttır.

4. Haramdan uzaklaşmak

Dördüncü makam olan haramdan uzaklaşmak, her türlü sömürüyü red etmektir. Kendi emeği ile geçinmek, başka insanları sömürmeden yaşamaktır.

5. Ailesine faydalı olmak

Ailenin insana sağladığı huzur ortamı doğru manada gelişirse insan yaşama daha farklı bakar ve bu bakış insanın başarısını ve mutluluğunu etkiler. Yine aynı şekilde ailenin yarattığı sorunlar da insanın yaşama biçimini etkiler. Dolayısıyla beşinci makam olan ailesine faydalı olmak aile kurumuna gereken önem ve değerin verilmesidir.

6. Çevreye zarar vermemek

Çevreye zarar vermemek iki şekilde okunmalıdır. Altıncı makam olan çevreye zarar vermemek, hem doğaya zarar vermemek, onun bir parçası olduğunun bilincinde olarak doğayı korumak, hem de beraber yaşadığı insanlara zarar vermemek manasına geliyor.

7. Peygamberin emirlerine uymak

Ehlibeyt ve Hz. Muhammed bir bütündür. Yedinci makam olan peygamberin emirlerine uymak, aynı zamanda Hz. peygamberinde dahil olduğu Ehlibeyte bağlı olmak ve onların yolunda gitmektir.

8. Şefkatli olmak

Bütün insanların kardeş oldukları bilinciyle hareket edip, bütün insanlara, dini dili, rengi cinsiyeti ne olursa olsun kardeşçe ve dostça yaklaşmaktır sekizinci makam olan şefkatli olmak makamı.

9. Temiz olmak

Dokuzuncu makam olan temiz olmak makamı, bedensel temizlik ile beraber çevresel düzen ve temizlik ile beraber içsel arınma ve temizlenme makamıdır.

10. Yaramaz işlerden sakınmak

Toplum ve kişinin aleyhinde olan bütün olumsuz davranışlardan uzak durmayı ve buna karşın lehinde olan güzel davranışları öneriyor onuncu makam olan yaramaz işlerden sakınmak makamı.

Sonuç olarak şariat kapısı diğer kapıların ilki olması bakımından, insanı daha çok diğer kapılara hazırlama aşamasıdır. İnsanın Dört Kapı Kırk Makam ile ulaşacağı zirvelere hazırlama kapısıdır. Elbette her insan Dört Kapı Kırk Makamın amaçladığı o soylu hedeflere ulaşmaz. Şariat kapısı bu manada insanın kendisine, çevresine, doğaya zarar vermemesi ve en asgari düzeyde de olsa belli bazı insani davranış ve düşünceleri almasının kapısıdır. Şariat kapısının makamlarını her insan hiç bir gerekçenin arkasına saklanmadan yaşama uygulayabilir. Uygulamaya çalışabilir. Bu makamlarda belirtilenleri yerine getirmek toplum yaşamının sağlıklı olabilmesi için zorunluluktur.

Tarikat Kapısı ve Makamlar:

1. Tövbe etmek
2. Mürşidin öğütlerine uymak
3. Temiz giyinmek

4. İyilik yolunda savaşmak
5. Hizmet etmeyi sevmek
6. Haksızlıktan korkmak
7. Ümitsizliğe düşmemek
8. İbret almak
9. Nimet dağıtmak
10. Özünü fakir görmek

Şeriat kapısından içeri girip on makamı aşanlardan bazıları daha derin ve yorgunluklu olarak bir bütün halinde kendi varlıkları ve cümle varlıklar hakkında düşünmeye başlarlar. Düşünmek yeni arayışlara vesile olur. Var olan şeriat kapısındaki makamlar onların düşünsel sorularına cevap veremez hale gelir. Daha bir üst aşamaya ulaşmanın yollarını ararlar. İşte bu arayış onları Dört Kapı Kırk Makamın ikinci kapısı olan Tarikat kapısına götürür.

Tarikat kelimesi sözlüklerde şöyle tanımlanıyor: *“Aynı dinin içinde birtakım yorum ve uygulama farklılıklarına dayanan, bazı ilkelere birbirinden ayrılan Tanrı’ya ulaşma ve onu tanıma yollarından her biri.”*

“Bir din içinde tasavvufa, gizemciliğe dayanan, inançta ve kimi ilkelere birbirinden ayrılan, Tanrıya ulaşma, yollarından her biri.”

“Tasavvufa dayalı ve kimisi eski dinlerin kalıntılarını yaşatan, kimisi de şeriatın pek sert ve bencil yargılarını yumuşatmak gerekçesiyle oluşan türlü İslam öğretilerine verilen ad.”

Tarikat ve bu kavramın fiiliyattaki yansıması sözlüklerdeki anlamından daha derin ve önemlidir. Tarikat bir anlamıyla *“Tanrı’ya ulaşma ve onu tanıma yollarından biridir,”* diğer yandan kurumsallaşmadır. Belli bir düzen ve hiyerarşisi olan kurumsallaşmadır.

Hemen bu konuda da kısaca belirtelim ki, Sünni anlayışın tarikat algısı ve uygulanışı ile Alevi inancındaki tarikat anlayışı ve uygulanması, şariat ve diğer bir çok kavram ve konuda olduğu gibi bir birinde farklı hatta zıt algı ve uygulamalar içeriyor. Dolayısıyla tekrar belirtelim ki sadece Sünnilikte değil, diğer inanç ve dinlerdeki tarikat yapısı Alevilik inancıyla –kavram benzerliği dışında- bir birine zıttır. Kimse bu kavram benzerliğinden yola çıkarak burada anlatılmaya çalışanları değerlendirmesin. Dört Kapı Kırk Makam öğretisindeki kavramlar ve bu kavramların pratikleşmiş hali ile başka inanç ve grupların bu kavramlara yükledikleri anlam temelden bir birinden farklıdır. Eğer bu yeteri kadar anlaşılmazsa, Alevi inancındaki Dört Kapı Kırk Makam tam manasıyla anlaşılmaz.

Bu kısa uyarıdan sonra gelelim tarikat kapısındaki makamları biraz detaylandırmaya.

1. Tövbe etmek

Şariat kapısının makamlarını aşan kişinin önünde yeni bir kapı ve bu kapının makamları vardır. Bu aşamaya gelmiş olan kişi artık bazı şeylerin ayırdındadır. Bu bilinç ile tarikat kapısına yönelmiştir. Tarikat kapısının ilk makamı olan tövbe etmek, açılan bu kapının artık geriye, kötüye geri dönüş olmayacağını belirtiyor. Bununla beraber kişinin tövben etmiş olarak yeni bir yaşama başladığının güvencesini veriyor.

2. Mürşidin öğütlerine uymak

Yukarıda da belirttiğimiz gibi tarikat bir yoldur. Bununla beraber aynı zamanda belli bir düzeni, ilkeleri, hiyerarşik yapısı olan bir kurumdur/örgüttür. Kapının ikinci makamı olan mürşidin öğütlerine uymak bu gerçekliği bir kez daha açıkça belirtiyor. Yol alınmak isteniyorsa okul misali onun öğretmenlerine ve yoldaki işaretlere uymak şarttır.

3. Temiz giyinmek

Üçüncü makam olan temiz giyinmek makamı aynı zamanda saçını giderme makamı olarak da bilinir. Bunlarla kast edilen kadın erkek eşitliğinin benimsenmesi ve cümle kirli düşünce ve eylemlerden uzak durulmasıdır.

4. İyilik yolunda savaşmak

Dördüncü makam olan iyilik yolunda savaşmaktan kasıt nefis (kişiliğinde taşıdığı kıskançlık, kin, garez, cimrilik ve benzer olumsuzluklar) mücadelesidir. Bunun dışında bir düşman yoktur ve eğer kişi iyilik yolunda savaşıyorsa, ilk iyiliği kendi nefisini yenerek yine kendisine vermiş/yapmış oluyor. Geçici dünya mali, mevkisi için yapılan bir savaş değildir. Buradaki savaş kişinin kendi nefsi ile yaptığı savaştır.

5. Hizmet etmeyi sevmek

Kendi toplumunun şahsında, hiç bir karşılık, çıkar ve beklenti içinde olmadan cümle insanlığa hizmet etmektir beşinci makam. Hizmet Hakk içindir. Halka/topluma yapılan hizmetin Hakka yapılmış olduğunun bilinciyle, tam bir adanmışlık ve fedakarlıkla, zerre kadar karşılık beklemeyi bile aklının en ücra köşesine taşımadan hizmet etmektir.

6. Haksızlıktan korkmak

Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanan kişinin öz benliğine, geldiği kaynağa geri dönmesidir. Hakikatin sırrına vakıf olmasıdır. Bu soylu amaçlar için hareket edenler şüphesiz en küçük bir haksızlık karşısında bile tüyleri diken diken olmuş durumda olurlar. Bir küçük haksızlık bile onları gitmek istediği yoldan alıkoyacak bir nedendir. Bu sebepten altıncı makam bu konuya dairdir. Bu bilinçle davranan

kimse, haksızlık yapmayı hayatından geri gelmeyecek şekilde çıkarmakla yükümlüdür.

7. Ümitsizliğe düşmemek

Umut, yaşamın her anında her alanında hatta son nefese kadar olmalıdır. Yedinci makam daima umutlu olmayı ve her zaman umudun korunmasını içeriyor. Şartlar ne kadar kötü ve kişinin aleyhinde olursa olsun asla umut etmekten vazgeçmemek gerekiyor.

8. İbret almak

Her zaman ve her yerde O yüce yaratıcının varlığını görerek bu varlıktan gereken dersleri almaktır. Sekizinci makam olan ibret almak makamı, her nefes alış verişin dahi sınırsız derslerle dolu olduğu gerçeğini içeriyor.

9. Nimet dağıtmak

Nimet dağıtmak, muhabbet ehli olarak gereken bilgi ve donanımına sahip bir kimse olmaktır. Bunun sonucunda sorunlara çözüm sunan, sorulara cevap verebilen ve sunduğu çözümlerle nice müşkülleri hal eden, verdiği cevaplarla nice bilgiye susamış olan dimağların susuzluğunu gidermiş olandır. Dokuzuncu makam bu anlamlara geliyor.

10. Özünü fakir görmek

Yüce yaratıcının aşkıyla var olmak, Onun aşkına ve şevkine ererek benliğini yok etmektir. Benliğini yok eden, Onun aşkına ermiş olan kişi özünü fakir görmek durumundadır. O vardır. Onun olduğu yerde ben'in bir anlam ve önemi olmaz. Onuncu makam benliğini O yüce varlıkla aşkla-şevkle hemhal etmeyi içeriyor.

Sonuç olarak, Tarikat kapısı ve bu kapının makamları insanın kendi öz iradesiyle hiç bir dış zorlama olmadan her türlü kötülüğü benliğinden

kovabilmesi, elinden gelebilecek tüm iyilikleri hiç kimseden esirgmeden yerine getirmesi ve bu noktada varlığını aşkla O yüce varlıkla buluşturarak yeniden doğmasıdır. İnsan-ı kamil olarak, ham ervahlıktan kurtulmuş olarak doğmasıdır.

Marifet Kapısı ve Makamlar:

1. Edepli olmak
2. Bencillik, kin ve garezden uzak olmak
3. Perhizkârlık
4. Sabır ve kanaat
5. Utanmak
6. Cömertlik
7. İlim
8. Hoşgörü
9. Özünü bilmek
10. Ariflik (kendini bilmek)

Tarikat kapısını açıp on makamı teker teker aşarak kişi artık yeni bir aşamadır. O artık adım adım insan-ı kamil olma yolunda geri dönülmez bir noktadadır. Elbette daha yolun sonuna gelinmiş, hedefe varılmış değildir. Ancak yolun sonuna daha çok olmasına rağmen, kişi şeriat ve tarikat kapılarında edindiği bilgi ve tecrübelerle, benimseyip içselleştirerek aştığı makamlarla yolun geri kalan kısmını gidebilecek donanıma sahiptir.

Bu donanımla tarikat kapısından çıkan kişinin çalacağı kapı marifet kapısıdır. Marifet kapısı, şeriat ve tarikat kapılarından başarıyla geçmiş olanların çalabildiği kapıdır. Şeriat ve tarikatta öğrendiklerini marifet yoluyla ortaya koyabilecek olanların girebildiği kapıdır. Bu anlamıyla marifet zaten *ustalık, hüner, uzmanlık* anlamına geliyor.

Demek ki marifet kapısı marifetlerin yaşama aktarıldığı, halkın hizmetine sunulduğu bir kapıdır.

Marifet kapısındaki makamların detayları

1. Edepli olmak

Marifet kapısının ilk makamı olan edepli olmak, ahlaklı olmaktır.

Edepli/ahlaklı olmak, hak yememektir. Hak yememek, haksızlığa karşı olmaktır.

Edepli olmak, yardım istenildiğinde yardım etmektir.

Edepli olmak, düşmanlığı mahkum etmek, dostluğu/kardeşliği oluşturmaktır.

Edepli olmak, kendisine yapıldığında hoş görmeyeceğini başkasına yapmamaktır.

Edepli olmak, dedikodudan, gıybetten, yalandan, ihanetten uzak durmaktır.

Edepli olmak, nefsinin silmek yerine, bilmektir. Nefsinin bilmek, bataklığa sapmadan yolunu sürmektir.

Edepli olmak, beline olduğu kadar diline, eline, işine, aşına, eşine sahip olmak, sadık kalmaktır.

2. Bencillik, kin ve garezden uzak olmak

Her türlü benlik duygusundan, bu duygunun getirmiş olduğu olumsuzluklardan uzak durmaktır ikinci makam. Gelmiş olduğu boyutun gerisine düşmemek için, bu boyuttan düşürücü olan benlikten, kinden, kibirden, garezden uzak durmaktır.

3. Perhizkârlık

Üçüncü makam olan perhizkarlık makamı, yolun geri kalan kısmının sağlam yürünebilinmesi için her türlü aşırılıktan kaçınmaktır.

4. Sabır ve kanaat

Yürünen yolda asla pes etmeden, gerekçelerin arkasına saklanmadan, hiç kimseyi suçlamadan, yüce yaratıcıya inanıp güvenerek yoluna aşkla, umutla, kararlılıkla devam etmektir. Dördüncü makam bunları işaret ediyor.

5. Utanmak

Uygun olmayacak her türlü davranış ve hareketlerden sakınmak, sürdürülen yolun asaletine uygun davranmamanın sıkıntısını duymaktır. Beşinci makam olan utanmak, yapılacak yanlış hareketlerden utanmamak için, önceden, davranış sergilenmeden önce, utancın ortaya çıkmamasına vurgu yapıyor

6. Cömertlik

Basta maneviyat olmak üzere maddi-manevi bilgisini, tecrübelerini, becerilerini ehli olan, layık olan kimselerden esirgememektir.

7. İlim

Şeriat kapısının ikinci makamı da ilim ile ilgilidir. Marifet kapısının yedinci makamı da aynı manadadır. Ancak buradaki ilim, şeriat kapısının ilim makamından daha yoğunluklu bir anlam ve vurgu içeriyor. Zahiri ilim ile beraber Batini ilime de vurgu içeriyor.

8. Hoşgörü

Tam bir adanmışlık, bağlılık, sadakat ile yola, yolun kurallarına bağlı olmayı içeriyor sekizinci makam. Bu noktada cümle varlığa hoşgörüyle, sevgiyle yaklaşmayı vurguluyor.

9. Özünü bilmek

Dokuzuncu makam olan özünü bilmek, insani bilmek ve insanın şahsında cümle kainatı bilmeyi içeriyor.

10. Ariflik (kendini bilmek)

Marifet kapısının onuncu makamı olan ariflik makamı, kişinin artık belli bir olgunluk evresinde olduğunun ayırdın da olmasına işaret ediyor. Bu makama kadar olan süreçleri eksiksiz olarak yerine getirenler artık sezgi ve gönül yoluyla bazı sırlara vakıf olan kimselerdir.

Sonuç olarak, marifet kapısı, kapının son makamı olan ariflik makamına ulaşanlarla özdeşleştirilen bir makamdır. Ariflerin makamıdır. Bunun ötesi hakikattir. Buyruk'a göre, “hakikat; incidir, sözün anlamına, kendi özüne ermektir. Gerçeği görmektir. Fazilettir, candır, kilittir, ışıktır. Kısacası cümle varlıkların (yoklukların) ayan beyan olmasıdır.” Marifet kapısından içeri girip makamları anlayarak uygulayanlar için geriye bir tek kapı kalıyor; hakikat kapısı.

Hakikat Kapısı ve Makamları:

1. Alçak gönüllü/Turab olmak
2. Kimsenin ayıbını görmemek
3. Yapabileceği hiç bir iyiliği esirgememek
4. Allah'ın her yarattığını sevmek
5. Tüm insanları bir görmek
6. Birliğe yönelmek ve yöneltmek
7. Manayı bilmek/sırrı öğrenmek
8. Öze ermek/seyrü suluğunu tamamlamak
9. Hakkın sırrını öğrenmek/öğretmek
10. Allah'ın varlığına ulaşmak

Hakikat kapısı, cümle perdelerin kaldırıldığı, bütün sonuçların sebeplerine ulaşıldığı, hiçliğe/yokluğa ulaşılarak her dem var olmanın meydana geldiği kapıdır.

Bu kapıya ulaşmış olanlar, geldikleri öz'le, ana kaynakla buluşmuş, bir olmuşlardır.

Hakikate ulaşmış olanlar için yanlış yapmak yoktur. Onlar artık yalnızca doğruları dile getirir, yalnızca doğrularla hareket ederler. Onlar, Hallac-ı Mansur gibi Hakla Hak olmuşlardır. Hakla hak olmuş olanlar için gizli-açık yoktur. Onlar cümle varlıkların bilincinde, cümle sırlara hakim olanlardır.

Hakikat kapısındaki makamların detayları

1. Alçak gönüllü/turab olmak

Hakikat kapısının ilk makamı olan alçak gönüllü, turab olmak, toprak misali cömert olmaktır, bereketli olmaktır, kimseye kızmadan, iyi-kötü demeden herkese bağrını açmaktır. Turab kelimesi Hz. Alinin isimlerinden birisidir ve toprak zerresi anlamına geliyor.

2. Kimsenin ayıbını görmemek

İnsanın üretici ve güzel yanlarını ön plana çıkarmak, başkalarının ayıplarını aramak yerine kendi eksikliklerini gidermek ve başka insanların ayıplarını yaymak yerine, onları en uygun şekilde ve onları incitmeyecek şekilde düzeltmek. İkinci makam bunları içeriyor.

3. Yapabileceği hiç bir iyiliği esirgememek

Üçüncü makam, insanın elinden geldiğince, bilgisi ve gücü yettiğince yardım isteyenin yardımına koşmayı, desteğe ihtiyacı olana destek olmayı içeriyor.

4. Allah'ın her yarattığını sevmek

Dördüncü makam tevhid anlayışında olmayı, Allah'ın yaratmış olduğu cümle varlıkları, yaratandan ötürü yaratılan her şeyi sevmeyi içeriyor.

5. Tüm insanları bir görmek

Beşinci makamda belirtilen; dini, dili, rengi, cinsiyeti ne olursa olsun, bütün insanlara aynı nazarla bakmak, kimseyi sırf bu özelliklerinden dolayı dışlamamak ve yine sırf bu özelliklerinden dolayı ayrıcalıklı olarak görmemektir.

6. Birliğe yönelmek ve yöneltmek

Altıncı makam Vahdet-i Vücut/Vahdet-i Mevcut anlayışına vurgu yapıyor. Allah'a yakın olmak, Allah'a ulaşmak, bir olmak.

7. Manayı bilmek/sırrı öğrenmek

Yedinci makam anlamı bilmek, sırrı öğrenmek; öğrenmiş olduğu bütün bilgileri özümseyerek tefekkür etmek; sezgi yoluyla duyularla ulaşılmayacak bilgilere ulaşmak; bunun sonucunda sezgi yoluyla herkesin bilmediği gizli bilgi ve sırlara vakıf olmak.

8. Öze ermek/seyrü sülüğünü tamamlamak

Sekizinci makam olan öze ermek, seyrü sülüğünü tamamlamak dört aşamada gerçekleşiyor.

1. Seyr-i İllallâh (Tanrı'ya yolculuk):Tüm beşeri isteklerden arınarak, Allah'ın iradesine teslim olma.
2. Seyr-i Fillâh (Tanrı'da yolculuk):Tanrısal nitelikleri kazanma, Tanrı'nın iradesine göre hareket etme.
3. Seyr-i Maallâh (Tanrı ile birlikte yolculuk): Bu yolculuk, kesretten vahdete, yani halktan Hakk'a yapılan bir yolculuktur. Buna vahdet-i vücut denir ve bu makam, her şeyin Tanrısal olmasıdır.

4. Seyr-i Anillâh (Tanrı'dan yolculuk): Bu yolculuk ise, vahdetten kesrete, yani Hakk'tan halka yapılan bir yolculuktur. Burada manevi yolcu, Tanrı'dan tekrar halka dönerek, bireylere, yani topluma hizmet edecektir. Daha doğrusu, ruhlar âleminde, beşeriyet âlemine dönerek, halkı irşat edecektir.

9. Hakkın sırrını öğrenmek/öğretmek

Dokuzuncu makam sırrı öğrenmek ve öğretmektir. Bu aşamada artık Hakkın tek olduğunun ve sırlarının bilincine varılmıştır. Bu bilinç topluma taşırılmalı ve toplumun kemaleti sağlanmalıdır.

10. Allah'ın varlığına ulaşmak/münacat ve müşahede

Bir kimse, müşahede yoluyla, önce İlm'el Yakın, Ayn'el Yakın ve Hakk'el Yakın mertebelerine vakıf olur. Bunların gerçekleşmesi için:

1. “Akıl” kesin kanıt kullanarak, yani ilim yoluyla; Tanrı hakkında kesin bilgi sahibi olur ve buna “İlm'el yakın” denir.

2. Açıklama ve bilim yoluyla bilme. Allah sırlarının, Hakk yolcusu tarafından müşahade edilmesi, yani, ilham yoluyla görünmesi, “Ayn'el Yakın”dır.

3. Allah'ın ilmiyle ilimlenip, vasıflarıyla vasıflanıp, O'nun iradesiyle Allah'ı aracısız görmek, “Hakk'el Yakın”dır.

Bu sonuncusunun, yani Hakk'el yakın mertebesinin gerçekleşmesi için de en etkili araç, aşk ve cezbedir. Cezbe denen şey ise, insanın şuur ve benliğini yok edip, bir an için Allah'la buluşmasını sağlar, insanı bir an için vuslata kavuşturur, bir an için zerreden bütüne doğru bir akış olur ki, insan bir damla iken deryaya karışır ve bu aşk deryasında yok olur. Bunun kaynağı ise, şekil ibadetlerinden ziyade, sevgi, aşk ve muhabbettir. Bu mertebeye gelen insan, Hakk'el Yakın mertebesine erişerek, kendi özünü bilmiş olur.

Sonuç olarak, bütün burada açıklamaya çalıştıklarımızın Dört Kapı Kırk Makamı tam manasıyla, bir bütün olarak yansıttığını söylemek mümkün değil. Aslında her makam başlı başına bir ders konusu olacak kadar derin ve önemlidir. Değil bir bütün olarak, tek bir makamın bile uzun zaman boyunca anlatılması ve öğrenilmesi gereken bir muhtevası vardır. Bunlara rağmen, özet olarak, temel bilgiler manasında Dört Kapı Kırk Makamı yansıtmaya çalıştık. Bu yolda gidenlere ve gidecek olanlara, şeriat gemisi ile tarikat denizine açılıp, marifet dalgıcıyla hakikat incisini bulanlara/bulacak olanlara aşk ile!

Kaynak:

Esat Korkmaz, Dört Kapı Kırk Makam

Haydar Kaya, Alevi-Bektaşî Erkanı

Derviş Tur, Erkanname

Hakkı Saygı, Allah, İnsan ve Sırları

Buyruk

Makalat